EKİM

İşçi sınıfının kurtuluşu kendi eseri olacaktır

BÜTÜN ÜLKELERİN PROLETERLERİ, BİRLEŞİN! Sayı: 69, 15 Mart 1993

Olayların hız kazandığı bir evrede

Siyasal faaliyette yetkinlik

Karşımızda saldırganlığı kudurganlık derecesine varmış bir düşman duruyor. Burjuvazi resmen ilan etmiş bulunduğu "topyekün savaş"ı tüm acımasızlığı ile sürdürüyor. Sermaye devleti bir terör, cinayet ve işkence şebekesi olarak çalışıyor. Toplu terör, kaçırıp katletme, yargısız infaz, işkence, bu devletin gündelik sıradan işleridir. Kürdistan'da geniş kitleleri hedef alan bu vahşi sindirme ve yoketme savaşı, büyük kentlerde, devrimci güçler üzerinde yoğunlaşıyor.

Sermayenin basın-yayın araçları devletin bu gündelik olağan işlerine olağan bir görünüm kazandırmak için olağanüstü bir çaba içerisindedirler. Bunu yaparken kullandıkları yöntemler iğrençtir, tiksindiricidir. Beş devrimcinin evlerinde kurşuna dizilmeleri, bu planlı toplu cinayet, İstanbul siyasi polis şeflerinin "iftar yemeği" sonrasında uygulamaya geçtikleri olağan ve sıradan bir cinayet ayini havasında sunulabiliyor. 6 aylık bebeklerin cinayet kurbanlarına dahil edilmemiş olması, kan içinde yüzenlerin "insani" çabası olarak gösterilebiliyor. "Topyekün savaş", vahşi uygulamasını iğrenç propagandası ile birleştiriyor.

Bunun kitle politizasyonu ve eylemliliğinin artma eğilimi gösterdiği günlerin öncesinde tırmandırılması kuşkusuz rastlantı değil. Hep aynı şey yapılıyor. Devrimcilere yöneltilmiş saldırı üzerinden kitlelere gözdağı verilmek isteniyor. Fakat hep aynı sonucu almak eskisi kadar kolay değil. Kontr-gerillanın Elazığ'daki son cinayetleri, bölgedeki geniş kitlelerin nefretine, binlerce kişinin katıldığı kitle gösterilerine neden olmuştur. Gösterici kitleler doğrudan devleti, onun kirli cinayet örgütü kontr-gerillayı suçlamışlardır. Olay devletin kanlı elini bir kez daha açığa çıkarmıştır. Onun bir cinayet şebekeleri ağına dönüştüğü yeniden teyid etmiş, buna duyulan öfke ve tepkiye yeni boyutlar eklenmiştir.

Öte yandan, sermaye devletinin devrimci harekete karşı yürüttüğü bu sindirme ve yoketme savaşına, sermayenin işçi sınıfına yönelttiği geniş çaplı iktisadi saldırı eşlik etmektedir. Bu ikisi arasında dolaysız bir bağ, bir bütünlük var. Devrimci hareketi ezmek, işçi sınıfına ve çalışan kitlelere kolay boyun eğdirmenin önkoşuludur. Burjuvazi sorunu böyle değerlendiriyor. Dolayısıyla devrimcilere yöneltilmiş vahşi saldırının gerisinde Kürdistan'daki savaş cephesini rahatlatmak kadar, hoşnutsuzluğu artan kitleleri kolay dizginlemek isteği ve hesabı var.

Sermaye işçilerin iktisadi demokratik istemlerine karşı kesin bir tutum içerisindedir. Taviz vermemek kararındadır ve bu konuda pervasızdır. Bu alandaki saldırıyı, bugünlerde yeni boyutlar kazanan toplu işten çıkarmalar tamamlamaktadır. Bunun ölçüsü iyice kaçmıştır, kapitalistler keyfilikte sınır tanımamak eğilimindedir. Aşırı kâr hırsı yüzünden günbegün binlerce, onbinlerce işçi işini peşpeşe kaybetmektedir. Hain sendika bürokratları bu gelişmeye ya sesiz kalıyorlar, ya da bizzat kapitalistlere destek veriyorlar.

Geniş çaplı işten çıkarma uygulamaları önümüzdeki günlerde yeni boyutlar kazanacak. Bunun bugün bir çok göstergesi var. Fakat yine bugünden görülüyor ki, işçi sınıfı bu saldırıyı kolayından sineye çekmek niyetinde değil. İşten çıkarmalara karşı yaygınlaşan fabrika işgalleri bunu gösteriyor. Sermaye direnen işçilerin üzerine her yerde polis ve jandarmayı sürüyor. Bu direnişe ve çatışmaya yeni boyutlar kazandırıyor. İşçi hareketini politik bir mecraya çekmek için önemli fırsatlar ve imkanlar yaratıyor.

*

Diktatörlüğün sindirme ve yoketme saldırısı yığınların direnişi geliştirilerek göğüslenebilir ancak. Yığınların siyasal direnişini geliştirebilmek etkili ve ısrarlı bir siyasal çalışma demektir. Etkili bir siyasal çalışma gelişmelerin hızına

ayak uydurabilmek ölçüsünde bir anlam kazanabilecek, beklenen sonucu yaratabilecektir.

Olaylara yetişmek devrimci siyasal faaliyetin ve mücadeleninin bugünkü en temel sorunlarından biridir. Olaylar hızlı bir biçimde seyrediyor. Gerek düzenin ve devletin teşhiri, gerekse emekçi kitlelerin mücadeleye çekilmesi için geniş olanaklar ve önemli fırsatlar yaratıyor. Bu olanakları ve fırsatları zamanında ve en iyi şekilde değerlendirebilmek, yığınların politik eylemini, sermaye diktatörlüğüne karşı direnişini geliştirebilmek için zorunludur. Ne var ki bugünkü durumda bu bir yana, kendiliğinden patlak veren direnişlere, kitle eylemlerine müdahalede bile müthiş bir zayıflık var. Halihazırda devrimci hareketin genelinde durum, arkadan bakakalmak olmaktadır. Örgütsel zayıflık, kitlelerden kopukluk, politik perspektif ve pratik inisiyatifteki temelli zaaflar, bu sonucu doğurmaktadır. Eylemle, direnişle, fabrika işgaliyle anında örtüşmeyen bir müdahale, etkileme ve yönlendirme çabasından, anlamlı ve kalıcı bir sonuç ummak olanaksızdır.

Bugün kitlelerin, özellikle proleter kitlelerin, işçilerin, hoşnutsuzluklarını politik kanallara yöneltmek için geniş imkanlar var. Herşeyden önce somut iktisadi taleplerden hareketle işçileri mücadeye çekmek için çok fazla bir çaba harcamak gerekmiyor. Sorunların ağırlığı ve tahammül edilmezliği, kapitalistlerin isyan ettirici keyfiliği, zaten işçileri sık sık ve kendiliğinden direnişlere, mücadeleye yöneltiyor. Bu son derece elverişli bir zemindir. Tüm sorun, bu mücadelelerden de yararlanarak işçilerin politik bilincini, eylemini ve örgütlenmesini geliştirmektir. İktisadi mücadelenin dar zeminini aşmak, sendikal çerçeveyi parçalamaktır. Sendikalar bugünkü haliyle genel olarak mücadelenin engeli, en azından dizginleyicisi durumundadır. Sendikal çerçeveyi parçalamak, sendikaların nihayet gerçek mücadele araçları olarak kullanılabilmesinin de temel bir önkoşuludur. Toplu işten atılmalara karşı gelişen son direnişler, fabrika işgalleri, bunun çoğu kere ancak sendika engeli aşılarak, yeni örgütsel biçimler (fabrika direniş komitesi vb.) yaratılarak olanaklı olabildiğini somut olarak da işçilere göstermektedir. Bu deneyimin işçi hareketi saflarında özümlenmesi yakın gelecek için çok temel bir kazanım olacaktır.

*

Siyasal çalışma sözkonusu olduğunda, hızlandırılmış, yoğunlaştırılmış ve süreklilik kazandırılmış bir çalışma düzeyi tutturabilmek bugünkü temel sorunumuzdur.

Hızlandırma, olayların hızına yetişmekle bağlantılıdır ve bugünkü durumumuza bu açıdan bakıldığında görünüm iç karartıcıdır. Bunu geride bırakmak için çaba ve hazırlıklar olmakla birlikte halihazırdaki durum budur.

Yoğunlaşma, iki anlamda; ilkin, faaliyetin siyasal kapsamı, araçlarının çeşitliliği ve temposu bakımından, ikinci olarak ise, seçilmiş alanlar ve birimlerde odaklaşma olarak. Seyrek bir tempoda ve belli bazı sorunlardan hareketle yürütülen bir faaliyet varlığımızı duyuracak, fakat onunla kalacaktır. Amaç varlığımızı duyurmak değil, yığınların bilincini ve örgütlenmesini geliştirmek, onları eyleme sürüklemek, patlak verecek eylemlerine önderlik etme gücü, konumu ve yeteneği kazanmaktır. Seçilmiş alanlarda ve birimlerde yoğunlaşmak ise tam da bu aynı nedenle gereklidir. Seçilmiş alan ya da birimler üzerinde yoğunlaşmayan bir faaliyet bir kez daha bizi "duyurmak"la kalacaktır.

Ve son olarak, siyasal faaliyette süreklilik siyasal yaşam ve mücadelenin varolma koşuludur. Bir örgüt siyasal faaliyetini belli dönemlerde, özel bazı vesilelerden de yararlanarak kampanyalar halinde yoğunlaştırabilir. Fakat faaliyetin kendisi her zaman vardır, kesintisizdir, öyle olmalıdır. Belli fırsatlardan yararlanarak bir çıkış yapmak, ardından atalete girmek, uykuya yatmak, siyasal yaşam ve mücadelede çok temelli bir zaafın göstergesi olabilir ancak. Bu zaafın özü, gerçek bir siyasal hareket, bir siyasal örgüt olamamaktır.

Olayların hızına yetişmek, müdahalede gecikmemek, örgütün her düzeyde, her çalışma alanı ya da biriminde ideolojik bakımdan donatılmış, politik-pratik inisiyatif yönünden geliştirilmiş ve teknik altyapı bakımından kendine yeterli hale getirilmiş olmasına sıkı sıkıya bağlıdır. Olaylara anında müdahale, her çalışma alanındaki örgüt biriminin üstünü beklemeden ve üstüne bağımlı kalmadan (örneğin teknik yönden) anında davranabilme yeteneği ile olanaklıdır. İdeolojik donanım olayın politik anlamını ve sonuçlarını anında değerlendirebilmek, doğru ve isabetli bir tutum alabilmek, inisiyatif ve teknik alt yapı ise, buna bir uygulama gücü ve yeteneği kazandırabilmek için zorunlu koşullardır.

Siyasal olayların ivme kazandığı bir dönemde, etkili, sonuç alıcı bir siyasal faaliyet ile kitlelerin devrimci siyasal eylemini geliştirme görevi duruyor önümüzde.

EKİM

Kağıthane Belediyesi direnişinden izlenimler

Kağıthane'nin RP'li Belediye Başkanı 342 geçici işçiyi (bunların hepsi en az 3,5 yıldır çalışıyorlardı) işten çıkararak "milli görüş"ün kaçınılmaz icraatını bir kez daha gösterdi. Atılan işçiler direnişe geçerek kendilerini kamuoyuna duyurabilme şansını yakaladılar. Eylemlilik, burjuva partiler çekişmesi sayesinde kısmen SHP de kullanılarak, kamuoyuna malolma, burjuva basının kalın duvarlarını yıkma başarısını gösterdi.

Başlangıçta toplu protestolarla çıkış yapan işçiler, artık SHP binasında toplu olarak oturarak faaliyetlerini organize ediyorlardı. Birkaç gün önce yürüyüş yapmak isterken polis saldırısına uğramışlar ve 15 kadar yaralı vermişlerdi. Tam da bu nedenle büyük bir coşku içinde olmaları gerekirken, biraz yılgınlıkla karışık bir sessizliği yaşıyorlardı. Fakat öte yandan da potansiyel olarak her an harekete geçirilebilecek bir yapı görünümündeydiler. Bu yönüyle önderlik sorunu büyük bir önem taşıyordu.

İşçiler kendi aralarında bir komite seçerek onları yetkili kılmışlar (aslında dört ayrı kolda komiteleri var, ama asıl önemli olan Yürütme Kurulu). Biz onları ziyarete gittiğimizde, seçtikleri temsilciler Belediye-İş Genel Merkez yöneticileriyle görüşmeye gitmişlerdi. Bu arada işçilerle yaptığımız sohbetlerde, gerektiğinde sendikaya rağmen sonuna kadar direneceklerini söylüyorlardı. Bunda bir önceki gün alınan kararlar etkili olmuştu. Bir önceki gün sendika şubelerinin aldığı yürüyüş kararı, kim olduğu anlaşılmayan bir yerden iptal edilmişti. Bu da RP Genel Başkan Yardımcısı Şevket Kazan ile Belediye-İş'in görüşeceği, sorunu mutlaka halledeceği aldatmacasıyla gerekçelendirilmişti. Direnişçi işçiler bunun üzerine Belediye-İş yetkilileriyle görüşmede asla taviz verilmemesi gerektiğini vurgulamışlardı. Hatta Yürütme Kurulu, sendikacılar bize engel olurlarsa sandalyeleri başlarında kırarız, diyerek tehdit etmişti. Böyle yola çıkıldığında, görüşmeye giden arkadaşlarından iyi sonuçlar beklemek elbetteki işçilerin hakkıydı. Ama kararlılık gösterilmeli, işçi temsilcileri buna uygun davranmalıydı.

Salonun nispeten coşkulu havası görüşmeden gelen temsilcilerin konuşmaları ile sönükleşti. Yürütme Komitesi'nin sözcüsü önce sendikacıların kendilerini pek sıcak karşılamadığını, salonda beklemelerini istediklerini, buna rağmen ısrarla odaya girdiklerini anlattılar. Ardından da yürüyüşü ertelemenin onların hakkı olduğunu, çünkü kararı onların aldığını söyleyerek adeta onları savunan bir tavır içine girdiler. Bizim bu konuda söz söyleme hakkımız yoktu, bizi suçlamayın, diyerek zayıflıklarını ve teslimiyetlerini ortaya koydular. İşçiler ise kendilerine rağmen bu alman kararın böyle apar topar iptalini haklı olarak birer oyun olarak görüyorlar.

Olayın ayrıntılarına girmektense, bir kaç noktayı ortaya koymak daha yerinde olacak sanırım.

1. İşçiler bir ayı geçkin direnişe rağmen, hala çok şeyler yapmak gerektiği konusunda hemfikirlerler. Ama ne yapacakları konusunda tereddütlüler ve sözde "önderlik"in arkasından sürükleniyorlar. Şöyle ki, ertesi gün sendikacılarla yapılacak görüşme için oldukça radikal eylemler önerilmesine rağmen, bu konuda ısrar ederek önerilerini karar haline getiremediler. Sözcü bunların hepsinin sadece bireysel öneriler olduğunu, sendikaya teklif olarak götürüleceğini, karara dönüşmez ise kendilerine kızılmaması gerektiğini, çünkü her önerinin karara dönüşmeyeceğini kendince "bilimsel" bir dille anlatıyordu. Bunun karşısında, öneri sahipleri, bu önerilerin direnişçi işçiler içinde tartışılacak karara dönüştürülmesi ve gerektiğinde sendikaya rağmen yapılmaya çalışılması konusunda ısrarlı davranmaları gerekiyordu. Fakat bu sözde "önder"lerin arkasından sürüklenmekten öteye geçemediler.

2. Önderlik tam bir teslimiyet ve ufuksuzluk sergiledi. Direnişçilerin duygularına hitap ederek onları etkilemeye çalıştılar. Kendilerine yapılan eleştiriler karşısında biz istifa etmeye hazırız, dediler. Bu işi yapmak isteyen gelsin yapsın tehdidi savurdular, vb. Onların bu sorumsuzluğu karşısında ise diğer işçiler tavırsız kaldılar, bu işin koltuk kavgası gibi algılanmasının ve orada saatlerce seçim yapalım-yapmayalım tartışmasının açılmasının önüne geçmeye bile çalışmadılar. Bundan destek alan önderlik akıl almaz laf oyunları sergiledi.

3. İşçiler arasında sendikaya güven yok. Hepsi şendikanın kendilerinden yana olmadığını, bir takım şeyleri de işçi tabanının baskısı ile yaptığını belirtiyorlar. Bu tümüyle açığa çıkan bir gerçek ve hepsi tarafından görülebilmesi de önemli. Ancak bunu yıkma konusunda bir pasiflik ve zayıflık sezinleniyor.

4. İşçilerin ve görebildiğimiz temsilcilerin, işçi sınıfıyla ve hakkımızı almanın asıl yolunun düzen değişikliğinde olduğunu biliyoruz türünden vurgularla başlayan konuşmaları büyük çoğunlukla, ya RP ya da hükümet karşıtlığında son buluyor. Bu da politik geriliklerinin ve reformizmin etkisinin tipik bir göstergesi.

5. SHP'nin politik çıkarları sebebiyle Kağıthane direnişine bir ölçüde destek vermiş görünmesi işçiler üzerinde etkili oldu. İşçiler SHP binasında oturup onların aleyhine konuşulamayacağı yaklaşımındalar. İşçilerin ve işçi örgütlerinin somut desteğini alamamanın verdiği yalnızlığın da bunda payı var. Her türden yardıma (SHP gibi) ihtiyaç duyuyorlar doğal olarak.

6. Devrimci hareketin olaylara müdahaledeki ki yetersizliği ise açıkça ortada. Böylesi bir günde yeni eylem biçimleri tartışılıp örgütlenmesi gerekirken (ki işçiler buna son derece hazırdı), adeta bir şeyler paylaşamamanın tartışmaları yaşanıyor. Sendikanın ve işverenin oyalama, pasifize etme çabası ve bunun sağladığı başarı üzüntü verici.

EKİM elindeki sınırlı imkanlarla da olsa olaya müdahale etmeye çalışıyor. Ancak başarı için soluklu, sürekli ve sabırlı bir çalışma zorunlu.

Z. ATIL

Rusya'da hoşnutsuzluk...

(Başlarafı s. 37'de)

tan'a, Azerbeycan'a vb. yerlere sürmekle, ki bu süreç fiilen başlamış bulunuyor, Rusya'da burjuva-gerici, milliyetçi, şovenist duygular olabildiğince körüklenmeye çalışılıyor.

Boris Yeltsin milliyetçi, şovenist, saldırgan yani emperyalist bir politika izlemekle, Rusya'da mevcut iktidarı ve ideolojik yönelimi pekiştirebileceğini, kalıcı kılabileceğini düşünüyor. Değişik fakat çelişik güçleri aynı potaya akıtabileceğini ve dolayısıyla arkasına alabileceğini yani bir taşla iki kuş vurabileceğini hesaplıyor. Bu güçlerin birincisi Rus burjuvazisi ile bu ülkede revaçta olan büyük Rus şovenizmi, ırkçılık ve ortodoks kilisesinin dini gericiliğidir. Bu güçler Rusya'nın saldırgan emperyalist bir odak olarak bölgede nüfuz etmesini açıktan talep ediyorlar.

İkinci güç ise yukarıda sıraladığımız dinci gerici akımlar dışında ve onlardan bağımsız olarak mevcut gidişattan hoşnut olmayan, taleplerini yer yer sert bir biçimde ifade eden Rus halkının değişik katmanlarıdırlar. Bu kesimin en militan öğeleri Kızıl Meydan'da periyodik olarak düzenledikleri protesto gösterileri giderek kitleselleşiyor.

Boris Yeltsin iktidarı ve onun uluslararası destekçileri Kızıl Meydan göstericilerinin toplumsal muhalefete katalizör hizmetinde bulunmasından korkuyorlar. Örneğin 23 Şubat gösterisine katılan yüzbinlerce insan dünya burjuvazisini uzun yıllar titreten portreler taşımış, sloganlar haykırmışlardır.

Sorunun gerçek muhtevası açısından bakılacak olursa, kulak verilecek Boris Yeltsin'in günübirlik açıklamaları veya dikkat edilecek onun soytarıvari gövde gösterileri değildir. CIA Başkanı Robert Gates *„Eski Sovyetler Birliği'nin silahlı kuvvetlerinin dağıtılmaları, yıpratılmaları ve kısa bir gelecek içinde stratejik güçlerin bütün modernizasyon programlarının terk edilmeleri şarttır"*, derken, ABD'nin eski Sovyetler Birliği'ne ilişkin perspektiflerinin yanısıra, günümüzde yaşanan somut gerçeğin ta kendisini en yalın bir biçimde ifade ediyor.

Yakın bir döneme kadar ABD Dışişleri Bakanlığı'nda danışmanlık yapmakta olan Richard Armitage'ın „Boris Yeltsin'in iktidardaki günlerinin muhtemelen sayılı olduğunu" açıklamasından sonra hemen görevinden alındığını hatırlattıktan sonra, konuyu, Sovyetler Birliği uzmanı sayılan ve Fransız *Liberation* gazetesinde yazan Patrick Sabatier'in, 23 Şubat gösterisini değerlendirdiği uzun makalesinde yaptığı değerlendirme ile bitirelim;

„Eski Sovyet ayısının postunu, daha ölmeden pazarlamakta, belki de haksızız."

Cem KAYNAK

Sendika ağalarının oyalama taktiklerine karşı

Mücadele ruhunu yükseltelim!

Kağıthane Belediyesi'nde çalışan 342 işçinin işten atılması üzerine 25 Şubat '93 perşembe günü bir miting düzenlendi. Tertip Komitesi tarafından hiç bir ön hazırlık ve kamuoyu duyurusu yapılmamasına rağmen, mitinge 4.500 civarında işçi katıldı. İşgünü olmasına ve hava koşullarının elverişsizliğine karşın işçiler sınıf kardeşlerini desteklemek için toplanmışlardı.

Ancak Belediye-İş Tertip Komitesinin marifetiyle alınan kararlar çerçevesinde hiç bir slogan atılmıyordu; miting daha çok bir cenaze törenini andırıyordu.

Toplanma yeri olan Çağlayan Kavşağı ile Hürriyet-i Abide Meydanı ortalarında mitinge katıldım. Tanıdığım işçilere böyle sesiz sedasız yürünmemesi gerektiğini söyledim. "İyi, biliyorsan çık kenara slogan attır", diye söylenenler oldu. Ben de gereğini yaptım. "İşçiler Elele Genel Greve!", "İşçi-Memur Elele, Genel Greve!", "İşçinin Onuru Sermayeyi Yenecek!", vb. sloganları atmaya başladık. Kitleden coşkulu bir katılım oldu. Alana girdiğimizde slogan sesleri daha çok yükseldi.

Havanın kötü olması bahane edilerek miting kısa tutuldu. Eğer kendi haline kalsaydı işçiler sessizce dağılacaktı. Kağıthane tarafına yürüyen işçilerin önüne geçtim. Geride kalan işçilerin beklenmesini ve mahalleden slogan atılarak Kağıthane'ye inilmesini istedim. Baştemsilci ile bir kaç korkak yandaşı "kararlara uygun olmadığı için" buna karşı çıktılarsa da başarılı olamadılar. Bu arada Çağlayan Ticaret Lisesi'nin önünden geçerken camlara yığılan öğrenciler; "Ya Sosyalizm, ya Ölüm!", "İşçiyiz, Haklıyız, Kazanacağız!" sloganlarıyla işçileri desteklediler ve zafer işaretleri yaptılar.

Polisin dağıtma çabaları da bir anlamda boşa çıktı ve Kağıthane'ye kitle olarak inildi. Bu arada karakol polisleri diğer "dostları"yla birlikte gelerek; "mitinginiz nasıl geçti", "biz de sizi desteklemeye gelecektik, olmadı", "SHP binasında sizi ziyaret etmek istiyoruz" diyerek, temsilcilerle sohbet etmeye başladılar. Onlar da, "ziyarete gelirseniz, çay-şeker almayı unutmayın" diyorlardı.

SHP binasında yapılan mitingi değerlendirme toplantısında sözaldım. Polisle girilen uzlaşmacı diyalogları ve yasak savma mantığıyla mitingin geçiştirilmesini protesto eden bir konuşma yaptım. Tabii ki bu konuşmalar en başta baştemsilci Şükrü Kartal ve etrafındaki uyuşuk "solcuları" rahatsız etti. Önce bana, "sen kimsin, ne adına konuşuyorsun" diye tuzak bir soru sordu. Mitingte işçilere slogan attıran, öndeki işçileri beklettirip birlikte yürütmeye çalışan sendin, diye beni sözde teşhir etmeye çalıştı. Gereken cevabı benden ve benden sonraki konuşmacılardan alınca çıkıp gitmek zorunda kaldı.

Kağıthane'de kendilerini işçi önderi olarak gören, şimdi hiç bir inancı ve iddiası kalmamış eski örgütlerin taraftarları görünümündeki uzlaşmacı bir kaç kişinin tutumuna gelince... Yazıktır ki bunlar ihtilalci girişimleri engellemeye ve uzlaşmacı bir temelde "mücadelelerini sürdürmeye" çalışıyorlar. Ağızları epeyce "laf yaptığı" için mücadele ruhu taşıyan işçiler bunları aşamıyorlar. Bunun içindir ki Kağıthane'deki hemen bütün eylemler etkisiz, sönük geçiyor.

Bunlardan birisi baştemsilciyi destekler tarzda bir konuşma yaptı: "Bizim polisle dostluğumuz veya düşmanlığımız yok. Yanlış da olsa eylem disiplinine uymak zorundayız. Dışarıdan destek istiyoruz. Ama bizi destekleyenler, bize ve buradaki disipline uymak zorundadır" diyordu, bu eski "solcu" işçi önderimiz.

Burada uyulacak bir disiplinin olmadığını, hiç bir uzlaşmacı eğilime ortak olmayacağımızı, bizim desteklediğimiz şeyin sendika ağalarının oyalama taktikleri değil, atılan işçilerin ve tüm sınıfın patronlara ve onların faşist devletine karşı başkaldırısı olduğunu vurguladım. İşçiler beni desteklediler.

Daha sonra işçilerden oluşan direniş komitesi, mitingi ve bu tartışmaları konu alan bir değerlendirme toplantısı yapmış ve bizim gözlemlerimizin doğru ve tepkilerimizin haklı olduğu doğrultusunda karar almış.

Yaşasın İşçilerin İhtilalci Birliği ve Mücadelesi!
Tensikatlar Dursun, Atılan İşçiler Geri Alınsın!
Yaşasın Devrim ve Sosyalizm Mücadelesi!

Mitinge katılan devrimci bir işçi

İstanbul Defterdarlığı'nda yemek boykotu

Tüm Maliye-Sen'in İstanbul 1- 2 ve 3 nolu şubelerindeki üye çalışanları, 22 Ocak '92 günü, Defterdarlık yöneticilerini yemekhanede kendileriyle görüşmeye zorladılar. Maliye Bakanı S. Oral ile basın ve TV kameraları aynı esnada binada bulunuyordu.

Daha önce de görüşme talebinde bulunulmuş, ancak her seferinde değişik bahanelerle ertelenmişti. Artık bu kez görüşme talebini kabul etmek zorunda kaldılar.

Görüşmenin gündemi şunlardan oluşuyordu; sügünler, idari baskılar, yemek servisi ve denetim sorunları. Sendika yöneticileri defterdarla görüşerek bu sorunların çözülmesini talep ettiler.

Özellikle maliye işkoluna özgü olan ve "yaygın ve yoğun denetim" adına sürdürülen uygulamalar çalışanlar arasında huzursuzluğa yolaçmıştı. Çünkü denetime çıkarılan memurların hangi kriterlere göre seçildiği belli değildi. Sözkonusu memurlar da günde 8 saat çalıştıkları halde diğer çalışanlardan 1,5-2 milyon daha fazla maaş alıyorlardı. Çalışanların ya dönüşümlü olarak denetime çıkarılması ya da ücretin eşit olarak dağıtılması gerektiği söylendi. Bu uygulamanın yanlışlığının kabul edilmesine ve olayın üzerinden bir ay geçmesine rağmen, değil bu sorunu çözmek, üstüne üstlük denetime çıkarılan memurlar ayrı bir birime (İhbarlar Denetim ve Koordinasyon Gelir Müdürlüğü) geçirildiler.

Öte yandan da devletin Tüm Maliye-Sen üzerindeki baskıları sürüyordu. Ankara ve İzmir'deki Tüm Maliye-Sen şube başkanları, her zamanki o bilinen "uygulama"ya, sürgüne maruz bırakılmışlardı.

Ancak baskılarla bizleri susturmaya ve sindirmeye çalışan devletin bu kirli silahları geri tepecektir. Henüz tüm maliye işkoluna yayılmamış olsa da, devrimci maliyeciler arasında yoğun bir tepki doğmuş bulunmaktadır.

Nitekim, 22 Şubat '93 tarihinde, devrimci memurların girişimi ile Tüm Maliye-Sen 1-2 ve 3 nolu şubesinin üye çalışanlarından 150-200 kişi ile defterdarlık yemekhanesinde yemek boykotu yapıldı. Alkış ve sloganlar eşliğinde basın açıklaması okundu. Tam bir işgal denilemezse de, kısa bir süre için bina işgal edildi.

Yapılan basın açıklamasında; denetimden doğan haksızlığın giderilmesi, genel sağlık taraması, kreş, servis, yemekhane ve arşivlerin iyileştirilmesi için mücadele edildiği; baskı ve sürgünlerin bizi yıldıramayacağı ve bu tür keyfi uygulamaların son bulması gerektiği dile getirildi ve bunu gerçekleştirmek için hizmet üretiminden ve örgütlülüğümüzden gelen gücümüzü birimlere yaygınlaştırarak kullanacağımız, belirtildi.

Bu arada, "Yaşasın Örgütlü Mücadelemiz!", "Sürgünler Bizi Yıldıramaz!", "Yaşasın Grev, Yaşasın Toplusözleşme!", vb. sloganlar atıldı.

Biz Ekimci Maliyeciler olarak, yapmamız gerekenleri biliyoruz. Bugün kendi işkolumuzdaki sorunların hareketlendirdiği bu kitleye sorunlarımızın düzenle olan ilişkisini anlatmak. Onları kendi dar alanlarından çıkararak, temel toplumsal siyasal sorunlarla yöneltebilmek... Mücadeleyi düzen karşıtı kanalara akıtabilmek...

Ekimci Maliyeciler

Yaygınlaşan tensikatlar yeni bir eylemliliğin işaretleri

Ülke genelinde yaygınlaşan ve devamının da kesin olduğu tensikatlar yeni işçi eylemliliklerinin işaretçisi. Türk-İş'in sendika ağalarının son ihanetiyle toplusözleşmelerin bağıtlanmasından sonra beklenen grev dalgasının suya düşmesi iktidarı sevindirse de, bu pek de uzun süreceğe benzemiyor. Elimizdeki göstergeler de bunu doğrular mahiyette. Örneğin bir Packart direnişi daha az kitlesel ve kamuoyuna daha az yansımış bir direniş olmasına rağmen, hem sendikaya hem de devlete karşı, sınıfın dışından hiçbir destek alınmadan yürütülmeye çalışılan olumlu bir örnek. Gözaltına alman 17 işçinin durumu farkı göstermek için yeterli. Diğer yandan belediyelerde ve son olarak İbrahim Etem İlaç Fabrikasında işten atılmalarda sergilenen tavırlar işçi sınıfının eylemliliğinin olağanlaştığını gösteriyor. Devrimcilerin müdahalesi, tüm alanları kullanan propaganda faaliyeti ve öncü işçilerin kazanılabilmesi, etkili bir sonuç elde edebilmenin tek yolu. Süreci belirleyecek olan da bunlar.

Z.Atıl

Grevli toplusözleşmeli sendika hakkı için

Mücadeleyi yükseltelim!

Kamu çalışanları hareketi '90 bahar eylemlilikleriyle yeni bir boyut kazanmıştır. Yüzdelik zamları protesto etmek için kamu çalışanları sokaklara dökülmüş, hareketlilik kendini grevli ve toplusözleşmeli bir sendika istemi ile ifade etmiştir. '90'dan bu yana kamu çalışanları hareketliliği kat kat büyümüş, çeşitli eylemlilikleriyle devletin gündemine oturmuştur. Artık burjuvazi memura sendika verelim mi, vermeyelim mi tartışmasını bırakmış, kamu çalışanlarına nasıl bir sendika vereceğini tartışmaya başlamıştır. Yükselen kamu çalışanları hareketliliği karşısında ise onu dizginlemek amacıyla İLO standartlarında bir sendikayı çalışanların gündemine sokmuştur.

Burjuvazi kendi çıkarlarına dokunacak olan bir örgütlenmeye izin vermeyecek, bu örgütlenmenin önünü kesmek için de bir takım aldatmacalara başvuracak, sosyal-reformistlerimiz ise bu aldatmacının arkasında sürüklenecekti. Bu gerçek 20 Ekim erken genel seçimleri ile en açık bir tarzda ortaya çıktı. Sermaye partileri hükümet olabilmek için tüm çalışanlara bol bol vaatlerde bulunurken, sosyal-reformistler burjuvazinin en yakın temsilcileri olarak hareket ettiler. Koalisyon hükümeti, sözde sendikalaşma önündeki engelleri kaldıracak, çalışanların artık bir sendikası olacaktı. Böylece, bugün bizlerin mücadelesiyle meşrulaşan sendikalarımız; grevsiz, toplusözleşmesiz, çalışanları bir danışma kurulu gibi gören uzlaşmacı bir çizgiye ve içi boşalmış bir işlevselliğe kavuşacaktı.

Böyle bir sendikayı istemeyen biz devrimci ve komünist kamu emekçileri, bu zamana kadarki kazanımları mücadeleyle elde ettiğimizin bilinciyle eylemlerimizi daha da yükselttik. Grevli ve toplusözleşmeli bir sendika hakkı için engellerin artık grev yaparak aşılacağının bilincindeyiz. Bunu ilk kez Temmuz '92 grevleriyle kanıtlamış olduk. Bu grevler büyük hastaneler çapında oldukça başarılı geçti. Başarılı geçmesinin kendine özgü koşulları vardı. Tüm Kamu Çalışanları Platformu'nun almış olduğu ortak bir karardı ve Türkiye genelinde eylem kararı alınmıştı. Ayrıca yaygın bir kamuoyu oluşturulmuştu; koalisyon hükümetinin vaatleri boşa çıkmıştı; geniş bir kamu çalışanları hareketliliği vardı.

Ancak Temmuz grevinden sonra kamu çalışanları hareketinde bir durgunluk yaşandı. Burjuvazi sosyal-reformistlerin önüne İLO standartlarında bir sendika yemi atmış, büyük heyecanlara yol açmıştı. Reformizm hemen hemen tüm sendikalara hakim oldu. Bu ise „devleti kızdırmayalım da, nasıl olsa haklarımızı zamanla bize verirler" tarzında beklemeci, uzlaşmacı ve teslimiyetçi düşüncelere etkinlik kazandırdı. Kamu Çalışanları Platformunun bürokratlarına hakim olan zihniyet budur. Bunun en son örneğini, burjuvaziyle işbirliği içinde çalışanlara açık bir saldırı ortamının hazırlandığı Gaziosmanpaşa Mitinginde yaşadık.

Her geçen gün ekonomik ve siyasal istikrarsızlığının derinleştiği, baskı ve terörün tırmandığı, yoksulluğun, enflasyonun arttığı bir Türkiye'de bizler, burjuvazi hakkımız olan grevli ve toplusözleşmeli sendikamızı verecek diye bekleyemeyiz.

Bu düzenin kokuşmuşluğuna karşı Tüm Sağlık-Sen'li sosyalist emekçiler olarak 15 Ocak '93'de „yılgınlık yok, direniş var" diyerek coşkuyla gerçekleştirdiğimiz bir günlük iş bırakma eylemimizdeki kararlılığımızı önümüzdeki günlerde daha da bilemeliyiz.

15 Ocak'93 grevinde; grevli toplusözleşmeli bir sendika yolunun mücadeleden geçtiğinin bilincinde olan sağlıkçılar yine öncülüğü elden bırakmadı. Bu grev İstanbul çapında her ne kadar istenilen başarıya ulaşmadıysa da sağlık çalışanlarının baskı ve teröre karşı yılmayacaklarını, mücadeleden vazgeçmeyeceklerini kanıtlamış oldu. Bundan sonra devrimci ve komünist öncüler olarak bize düşen başlıca görevlerden biri reformistlerin devletle olan işbirliğini teşhir etmektir. Grevli ve toplusözleşmeli bir sendika için yolun mücadeleden geçtiğini, duraklamanın bize her zaman geri adım attıracağını, bunun ise devletin grevsiz toplusözleşmesiz sendika oyalamasına kanmak anlamına geleceğini kitlelere her fırsatta duyurmamız gerekir.

Dicle YAĞMUR

Geçmiş ne kadar iyi değerlendirilirse, geleceğe o kadar sağlıklı varılacak

"Bu anlayış (EKİM) *gelecekte bir çok başarılı kurultay örgütleyecektir. Sosyalist Türkiye'nin temelinde bu anlayışın koyacağı harç olacaktır. Yeter ki bu anlayış ve iddia devam etsin, diğer gruplara benzemeye çalışmasın."* (*Ekim*, sayı: 60, s.12)

Tunç Serdar yoldaşın aktardığı bu sözler 60 yaşındaki bir işçiye aittir. Çok isabetli ve anlamlı bir değerlendirme yapan bu yaşlı proleter yaşamın verdiği tecrübelerle konuşmaktadır. 12 Eylül öncesinde binlerce insan sokaklara dökülebilirken, devrimci hareketin darbe karşısında hiç bir varlık gösteremeden dağılmasından, mücadelenin uzun bir süre kesintiye uğramasından, neticede tam bir tasfiyenin yaşanmasından, hiç bir ders çıkarılamadığı bugün daha iyi anlaşılmaktadır. İşçi sınıfından uzak küçük-burjuva devrimcileri „geçmişten ders çıkardık" dedikleri bugün, pek çok bakımdan geçmişin de gerisine düşmüşlerdir. İşçi kurultayındaki tavırları yaşlı işçiye bunu bir kez daha değerlendirme fırsatı vermiştir. Bu işçinin son sözleri, *"yeter ki bu anlayış ve iddia devam etsin, diğer gruplara benzemeye çalışmasın"*, diğer devrimci gruplara ilişkin değerlendirmesini ortaya koyduğu gibi, EKİM için de bir uyarıdır.

Kuşkusuz EKİM her yönüyle farklıdır. Programıyla, devrim stratejisiyle, ulusal soruna bakışıyla vb... Türkiye devrimci hareketinin tam bir açmazı yaşadığı bir dönemde, Türkiye'nin somut koşullarını marksist-leninist tarzda ele alıp değerlendiren ve bu temel üzerinde sosyalizmi kendine perspektif edinen bir harekettir EKİM. Yıllardır devrimin ve sosyalizmin temel gücü olan işçi sınıfından kopuk, bütün programını demokrasi üzerine kurup demokrasi ile sosyalizmi birbirinden ayıran, araya set çeken halkçılıktan gerçek bir kopuşun ifadesidir EKİM.

Demokratizm ve sosyalizm

Demokrasi ve halkçılığın teorisini yapanlar, gerek yayın organlarında gerekse de günlük tartışmalarda Lenin'e atıfta bulunarak, „Lenin, işçi sınıfı demokrasi okulunda yetişmeden sosyalist toplumu inşa edemez, demiştir" diyorlar. Evet, Lenin böyle söylemiştir. Ancak halkçıların anladığı tarzda, „demokratik devrimi yapalım, işçi sınıfını eğitelim, toplumun ekonomi ve kültür seviyesini yükseltelim, şartlar elverirse sosyalizme geçeriz" diye saçma bir şey söylememiştir.

Lenin 1915'te Radek'in (Parabellum) *Berner Tagwact* gazetesinde yayınlanan makalesine karşı şöyle diyordu:

"...Şimdiye dek başarılmış demokrasiye dayanarak ve bu demokrasinin kapitalizmde tam olamayacağını gözler önüne sererek, yığınların içinde bulunduğu yoksulluğun ortadan kaldırılmasının ve ***bütün*** *demokratik reformların* ***tam ve her yönüyle*** *gerçekleştirilmesinin gerekli temeli olarak kapitalizmin devrilmesini ve bujuvazinin mülküne elkonmasını istiyoruz. Bu reformların bir bölümü burjuvazinin devrilmesinden önce, bir bölümü burjuvazinin devrilmesi sırasında, bir bölümü de devrildikten sonra yapılacaktır. Toplumsal devrim tek bir çarpışmadan ibaret değildir, ama ekonomik ve demokratik reformun bütün sorunları üzerinde ancak burjuvazinin mülksüzleştirilmesiyle tamamlanan bir dizi çatışmayı kapsayan bir dönemdir. Demokratik isteklerimizin her birini, bu sonal amaç için a'dan z'ye kadar tutarlı devrimci bir yolda formüle etmeliyiz. Bazı ülkelerde, tek bir temel demokratik reform bile yapılmadan önce, işçilerin burjuvaziyi devirmelerinde akla-aykırı hiçbir yan yoktur. Ne var ki, tarihsel bir sınıf olarak proletaryanın, en tutarlı ve kararlı devrimci bir demokrasi ruhuyla eğitilerek hazırlanmadıkça burjuvaziyi yenebilmesi aklın alabileceği bir şey değildir."* (Lenin, *Ulusal Sorun ve Ulusal Kurtuluş Savaşları*, Sol Yayınları, s.230-31)

Görüldüğü gibi Lenin her zaman demokrasi sorununu sosyalizm ile ilişkisi içinde ele almıştır. Demokrasi mücadelesi, demokratik talepler uğruna verilen mücadele süreci, işçi sınıfını sosyalizme hazırlayan bir okuldur, demiştir. Sorun, kapitalizme karşı ve sosyalizm için devrimci mücadelenin bütün demokratik istemlerle birleştirilebilmesidir.

Bakalım EKİM ne diyor bu konuda:

„Türkiye proletaryasının stratejik hedefi iktidardaki gerici burjuvazinin egemenliğini yıkmak, uluslararası mali sermaye cephesini Türkiye'de yarıp dışına çıkmaktır.

"Bütün bunlar devrimimizin ***proleter*** *karakterini, onun bir* ***proleter*** *devrimi olması gerektiğini ortaya koyar. Tarihsel olarak çözümlenmemiş demokratik görevler -siyasal özgürlük, ulusal sorun, yarı-feodal kalıntıların temizlenmesi vb.- doğrudan sermayenin egemenliğinin, büyük burjuvazinin iktidarının yıkılması sorununa, yani bir proleter devrimine bağlanmıştır. Bizde siyasal gericilik, faşizm, ulusal baskı ve yarı-feodal kalıntıların tasfiyesi kapitalist (sermaye) egemenliğinin, diğer bir deyişle, büyük burjuvazinin iktidarının tasfiyesi sorunuyla çakışmış, üstüste*

binmiştir. Yani demokratik görevler, sosyalist görevlerle içiçe geçmiştir. Devrimimiz tamamlanmamış demokratik görevleri de geçerken yerine getiren bir proleter devrimi olacaktır. Bu, devrimimizin, sosyalist ve demokratik mücadelenin birlikte ve aynı anda yürütüldüğü, demokratik görevlerin sosyalist görevlere bağlandığı tek ve aynı süreç olduğunu anlatır." (*Yakın Geçmişe Genel Bir Bakış ve Platform Taslağı*, s.74-75)

Yukarıda da görüldüğü gibi demokratik talepler ne küçümsenip görmezlikten geliniyor, ne reddediliyor, ne de demokrasi sorunu sosyalizmden ayırılıyor. Demokratik bir takım talepler ve tarihsel olarak çözümlenmemiş demokratik sorunlar leninist bir tarzda sermayenin yıkılışına, burjuvazinin mülksüzleştirilmesine ve sosyalizme bağlanmıştır. Bu perspektife bağlı olarak işçi sınıfının örgütlü öncü gücü olmak, "bugünün acil ve olmazsa olmaz koşulu olan sınıf partisini örgütlemek" en temel görevimizdir.

Militanlar ideolojik bakımdan donatılmalı, mücadele içinde çelikleştirilmelidirler

EKİM önüne koyduğu program ve örgütlenme anlayışıyla sınıf içinde belli bir ilk etki sağlanmıştır. Ancak pratikte bir takım aksaklık ve zaaflar yaşanmıştır. Yapılması gereken bu eksiklik ve zaafların hızla üzerine gidilmesi ve giderilmesidir. Zaten bunlara Konferans *Değerlendirme ve Kararları*'nda da açıklıkla değinilmiştir. Burada çözüme katkıda bulunmak için bölgesel bir takım eksiklere değinmek istiyorum:

İleri işçileri, kendini devrim ve sosyalizme adamış proleterleri örgütlerken, bunları ideolojik-politik olarak yetiştirmek, militan kadrolar haline getirmek gerekir. Bizde varolan insan malzemesinin değerlendirilmesinde büyük eksiklikler yaşanıyor. İdeolojik-teorik eğitime önem verilmeli, fabrikalarda eğitim birimleri, hücreler oluşturulmalı ve varolan sorunlara anında müdahale edilebilmelidir. Ne yazık ki çok yavaş çalışan bir me-kanizma oluşmuş durumda. Kuşkusuz bunda bireyin ya da bireylerin hantallığı önemli bir rol oynuyor ve özellikle de '80 öncesi kadrolarda bu daha açık gözleniyor. Ancak örgütlü bir yapı içerisinde bireyi tek başına ele almak yalnış olur, bu aynı zamanda örgütün sorunudur. Zira bireyin zaafı örgütsel çalışmayı önemli ölçüde etkiliyor. Burada örgüt devamlı denetleyici, müdahaleci, yönlendirici, gerektiğinde yaptırımcı olmalı, hiç bir zaman devrimci sınıf disiplinini elden bırakmamalıdır.

Örnek olarak, bölgemizde geçmişten bugüne yaşananlara kısaca değinmek istiyorum. İzmir, işçilerin yoğun olduğu bir sanayi bölgesi ve Ekimcilerin pek çoğu fabrika işçileridir. Bu işçiler fedakar, örgütün verdiği pratik görevleri yerine getiren (değerlendirilmesi gereken iyi yanları bu idi), ancak teorik olarak birikimsiz, politik olarak hayli geri idiler. Bu insanlar işyerlerinde ve semtlerinde yürüttükleri pratik faaliyetlerle bir hayli sempati ve sempatizan kazanmışlardır. EKİM'in faaliyeti pek çok fabrika ve semte gidiyor, taraftar sayısı giderek artıyordu. Ancak ideolojik-teorik gerilik kimse tarafından önemsenmiyor, yapılan pratik faaliyetlerle övünülüyordu. Ustaların da dediği gibi „teori ile pratik birbirinden ayrılmaz parçalardır". Teorisizlik beraberinde pek çok zaafı taşıyordu aslında. Bir düzen askeri gibidir teorisizlik. Ancak verilen görevi yapar, ama ne için yaptığını yeterince bilmez. Zor koşullarla yüzyüze geldiğinde bir bocalama dönemi başlar. Bu bocalama karşı-devrimin lehine olur. Varolan insan malzemesini en iyi şekilde değerlendirebilmek için onların eğitimine gereken önemi vermek zorundayız.

Lenin'den bir alıntı yapmak istiyorum: *"İleri işçiler düzinelerce milyonu örgütlemeyi öğrenmedikleri sürece sosyalist ve sosyalist toplumun yaratıcıları olamayacaklar ve gerekli örgütsel bilgiyi elde edemeyecekler."* (Aktaran N. Krupskaya, *Lenin'den Anılar*, s. 291)

Bizler sosyalist toplumun kurucusu olmak iddiasını taşıyoruz. O halde özellikle sınıfın bağrında çıkmış devrimcileri örgütsel bilgi ve sınıf bilinci ile donatılmış militan kadrolar haline getirmek acil görevimiz olmalı.

"Kurultay pratiği: Mevcut işçi kadrolarının büyük ölçüde sendikalizmin etkisi altında olduğu ve o ölçüde de politik faaliyeti örgütlemede politik perspektiflerimizi kavrama ve buna uygun inatçı bir çaba ortaya koymada zorlandığını açıkça gösterdi.

"Demek oluyor ki, öncü işçiyi saflarımıza kazanmak bizden yana davranmasını sağlamak yeterli değil. Aslolan bu öncüye, doğamıza uygun bir ideolojik kimlik kazandırmaktır. Bu da sistemli ve çok yönlü bir eğitim sorunudur.

"Kazanılan her öncü işçiye kadro gözü ile bakıp, faaliyetin yükünü omuzlarına vermek, öncüyü altından kalkamayacağı bir sorumlulukla yüz yüze bırakmaktır. Öncüyü politik faaliyet içinde ama yoğun ve çok yönlü bir eğitim faaliyetiyle dönüştürebilir, kendiliğinden hareketin öncüye kazandırdığı alışkanlıkları böyle kırabiliriz." (*Ekim*, sayı:60, s.11)

Tunç Serdar yoldaş çok önemli bir noktaya değiniyor. Bu gerçekleştirilemediği takdirde iddialar bir kağıt yığını olmaktan öteye gidemeyecektir.

Tutuklu yoldaşlara karşı duyarsızlık

Bir başka eksiklik ise cezaevlerine karşı duyarsızlıktır. Burjuvaziye karşı mücadele vermiş, bunun sonucu tutsak düşmüş ve politik bakımdan hayli geri işçilerin çeşitli zaafları olmuştur. Kuşkusuz politik olarak geri olmak burjuvaziye karşı zaaf gösterilmesinin

gerekçesi olamaz, fakat bunun da rolü olduğu yadsınamaz. „Bunlar zaaf gösterdi bizi ilgilendirmezler" demek yerine, zaaflarını aşmalarına yardımcı olunması gerekir. Tabi ki durumu ne olursa olsun ilgilenilsin, sahip çıkılsın demek yanlış olur. Eğer bir devrimci yaşadıklarından dersler çıkarmış, zaafını ortaya koyarak dürüstlükle örgütüne özeleştiri vermiş ve cezaevi koşullarında düşmana karşı devrimci tavır takınma kararlılığını göstermişse, mücadeleci bir ruha sahip ise, bu insan gelişmeye açıktır. Bunun için cezaevinin bir okul olarak kullanılması gerekir. Maalesef bu böyle olmuyor. Olmayınca da insiyatifsizlik, mücadelede ürkeklik, kendine güvensizlik, ve pasifizm boy gösteriyor. Böylece burjuvazi bazı olanakları bizden daha iyi kullanıyor. Özellikle tutsaklık koşullarında mücadeleci ruhunu yitirmemiş, aksine (tüm dağınıklığa rağmen) sınıf kini bilenmiş, sermaye ile daha azimli bir hesaplaşmayı bir ihtiyaç olarak hisseden bu devrimci işçilerin (zaten mücadeleden kaçan, sinmiş, korkmuş, kişisel kaygıları sınıf çıkarının önüne çıkmış kişiler, bırak örgütlü yapıyı aramaları, artık düzenin çürüyen bir parçası olmaya mahkumdurlar) mücadeleci ruhundan, özellikle cezaevinden çıktıktan sonra en iyi şekilde yararlanmak gerekir. Bu insanlarla ilişki kurulmalı, durumları değerlendirilmelidir. Aksi takdirde mücadele azmi belli bir süre sonra yerini karamsarlığa bırakır.

Birey örgütüyle vardır ve onunla birlikte kendini dönüştürülebilir. Zaaf gösteren insanlara tekdüze bir değerlendirme ile yaklaşmak, onların kendilerini yenileyebileceklerini, aşabileceklerini reddetmek anlamına gelir. Bu da diyalektiğe ters düşmektir.

EKİM vaolan sorunları ve yapılması gerekeni, Konferans *Değerlendirme ve Kararları* ile MYO'da oldukça kapsamlı ortaya koymuştur. Yerinde ve doğru kararlar almıştır. Ancak bunları giderecek adımların atılamaması, sınıf içinde derin kökler salmasını engellemiştir. Sorunların çözümünde daha somut adımlar atılacağını inanıyorum.

Kemal paşa Cezaevi'nden bir Ekimci

Kaçakların elinde tasfiyeciliğin bayrağı var!

EKİM'den ayrılanların olduğunu "Devrimci Komünist Birlik" imzalı bildiriden öğrendik.

Bir harekette „ayrılmalar" (ayrıldığını (!?) söyleyen DKB'dir) genellikle hoş bir durum arzetmezler. Ancak hareketi devamlı geriye çeken bir "kan uyuşmazlığı" uzun süreden beri yaşanıyorsa, buna kararlılıkla müdahale etmemek çok daha kötüdür. Kısacası kirli kanın akıtılması bir zorunluluktur. (...)

DKB'nin kimi „ayrılık" gerekçeleri, daha önce EKİM'in yayın organlarında, Konferans Kararlarında açık yüreklilikle ortaya konmuş ve var olan zaafların giderilmesi için kararlar alınmıştır. Geriye kalan ise, bunları pratikte aşmak için iddamıza layık olmaktır. Kuşkusuz bu görev çok çaba ve fedakarlık ister. Bunu ancak komünistler başarır, yoksa düzenin saldırıları ve legalist tasfiyeci rüzgar karşısında paniğe kapılıp yalpalayanlar değil.

EKİM '87'de üstlendiği misyonun ne kadar ağır ve sancılı olacağının bilinci ile yola çıktı. Kimi geçici yol arkadaşlarının zorluklara göğüs geremeyerek sağa sola savrulacakları onun için sır değildi. Üstelik bu kaçışların tam da düzenin saldırılarını yoğunlaştırdığı dönemlere denk geleceğinin ustalar tarafından tahlili de yapılmıştır.

Bizce bugün olan da budur. EKİM'den „ayrıldığını" söyleyen kimileri sorunlarla mücadele edip çözmek ve gidermek yerine, sorunlar ve düzen karşısında bunalıma düşerek, kaçmayı yeğlemiştir. Bildirilerinden görülen odur ki, kaçarken seçilebilecek en kötü ve ucuz yöntemi seçmişler: Çamur atmak! Ama unutulmasın, Ekimci komünistler EKİM saflarındaki komünist potansiyelinde çatlaklar yaratmak için kullanılan bu yöntemlerin tahlilini yapabilecek güç ve yetenektedir.

Gariptir ki bildirilerinde şöyle deniyor: „Bizler parti ve devrim davasının neferleri olarak bırakılan bayrağı devralarak yeni bir Ekim devrimini Türkiye'de gerçekleştirmek için savaşa atıldık."!

Biz Ekimci komünistlerin buna yanıtı nettir: '87'de aldığımız ve yükselttiğimiz proletaryanın kızıl bayrağı elimizdedir! Onu herzaman onurla taşıyacağız! Açıktır ki bu arkadaşlar yanlış bir bayrak, tasfiyecilik bayrağını almışlardır.

Biz Ekimci komünistler asla marjinal bir grup ya da bir mezhep olmaya çalışmadık. Bizim ihtiyacımız bu değildir. Bize gerekli olan, proletaryayı iktidara taşıyacak bir proletarya partisidir.

Bu görevin üstesinden geleceğiz. İddialıyız! Kapitalist sistemin Türkiye halkasını parçalayacağız ve proletarya iktidarını kuracağız. Bu hedefe kolay ve düz yoldan varılamayacağını biliyoruz. Hangi zorluklarla, sorunlarla olursa olsun, EKİM bütün bunların üstesinden gelecek ve elindeki bayrağı kapitalizmin göbeğine dikecektir. Bu şeref proletaryanın çelik disiplinine sahip komünistlerin olacaktır. Yarınlar bizimdir yoldaşlar.

Kemalpaşa Cezaevinden
Ekimci Tutsaklar/ 10 Ocak '93

Eleştiriler ve öneriler

EKİM kendi kadrolarını iyi bir şekilde eğitip ve konumlandırdığı ölçüde mükemmelleşir. EKİM'-in ilk oluşum sürecindeki durumu bunu oldukça net bir şekilde ortaya koymaktadır. Eldeki hamur varolan malzemeyle yoğrulacaktır. Mükemmeliyetçi anlayış zararlı olduğu kadar, varolanla da yetinme anlayışı da o kadar zararlıdır. Prensip, var olanı mükemmelleştirmek olmalıdır.

EKİM bugünkü teorik düzeyi ile bu görevi yerine getirebilecek yetenektedir. Önemli kıstas, gelişmenin önünde duranları ile geride kalanları zamanında ayıklayabilmektir. EKİM'in ideolojik arılığı ile militan yapısının sağlanması ve korunmasında bu kıstas vazgeçilmez önemdedir.

Daha sonra iletmek istediğim düşünce ve önerilerimi şimdilik kısa notlar halinde belirtmek istiyorum.

Birinci nokta, *Ekim* sayıları bulunduğum cezaevine düzenli olarak gönderilmelidir. Ayrıca diğer gruplardan devrimci tutsaklara da aralıksız olarak gönderilmeli. Bu çok önemlidir. Zira EKİM'-in görüşleri çoğunluk tarafından bilinmemektedir ve tanınmamaktadır. Bu eksikliğin giderilmesi gerekmektedir.

İkinci nokta, MYO (*Ekim*) sayılarının gerek içeriği, gerekse dili militanlaştırılmalıdır. Ajitasyon, propaganda ihtilalci bir söylemle yapılmalıdır. *Ekim*'in içeriği kadar dili ve söyleminin örgütleyici yönü dikkate alınmalıdır. Dilin ihtilalci biçimi işçi kitlelerinin geri biçimine uydurulmamalıdır. Tam tersine bu ihtilalci söylemle işçi sınıfı siyasal mücadeleye çekilmelidir. Sosyalizm bilinci sınıfa ihtilalci tarzda verildiği ölçüde öncü işçilerle ilişki kurabilir ve bunları kazanabilir. Türkiye'nin siyasal koşulları bunu zorunlu olarak dayatmaktadır. Elbette burada kastedilen çocukça uydurmalardan başka birşey olmayan "sol" sloganlar değildir. Kastedilen söylem ve dildir. Bunun ajitasyon ve propagandadaki biçimidir.

Üçüncü nokta ise, örgütlenme ve mücadelenin sıkı bir disiplin altında militan bir ihtilalcilikle yürütülmesi sorunu var. İlişki ve bu ilişkilerin seferber edilmesinde zayıflık ve yetmezlik sözkonusudur.

Son olarak da; EKİM'in parti kuruluş kongresine hazırlık sürecini başlatması sorununa değinmek istiyorum.

Türkiye'deki siyasal ve iktisadi durum bize yeni bir döneme gireceğimize ilişkin önemli işaretler vermektedir. Sınıfın bu dönemde potansiyel olarak önemli bir hareketlilik içinde olacağı kimse için sır değildir. Bu bakımdan gerek bu potansiyelin partili bir güçle kazanılması açısından, gerekse de düzenin yoğun bir faşistleştirme süreci içinde olması nedeniyle, EKİM partileşmeyi derhal bir plana bağlamalıdır. Tüm güçlerini ve özellikle kadrolarını partileşme çalışmasında militan bir coşku ve ihtilalci bir mücadele içerisinde seferber etmelidir. Beklemeye tahammül edecek koşullarda bulunmuyoruz. Bu nedenle EKİM tarihsel rolüne cesaretle ve güvenle sarılmalı ve bunun adımlarını gecikmeksizin atmalıdır. Bu adım aynı zamanda kadrolar için önemli görevler yüklenilmesi anlamına geldiği gibi, bu görevin coşku ve heyecanı ile ihtilalci bir atılım olacaktır. Bütün bunları görebilmeliyiz. Partileşmeyle ilgili atılacak adımlarda her duraklama, her tereddüt, nesnel olarak olayların gerisinde kalmaya yolaçacaktır. EKİM'in parti niteliklerine haiz olabilmesi esas olarak partili olduktan sonra; yükselen sınıf mücadelesi koşulları içerisinde mümkün olacaktır. Uluslararası gelişmeler ile ülkemizin içinde bulunduğu özel devrim konjonktürü koşullarını politikamızda temel veri olarak aldığımız taktirde, EKİM'in partileşerek sürece müdahale etmesinin özgün durumu sözkonusundur. Bunu görebilmeliyiz. Hiç bir gerekçe ve koşul bu adımın atılmasının önünde engel teşkil edemez. (...)

Dünya çapında bir tarihsel sıçramanın önkoşullarına girmiş bulunuyoruz. Emperyalist yeniden paylaşım ile uluslararası proletaryanın ve halkların muazzam başkaldırısının patlak vereceği bir tarihsel dönemin eşiğinde. Tarihin sıçramalı ilerleyişi komünistlerin dünya çapındaki yetenek ve uzak görüşlülüğü ile yakından ilişkilidir. Bu olanağın ve yeteneğin yaratılamaması, bu sıçramayı zikzaklı bir çizgiye dönüştürecektir. Tarihsel deneyim öğreticidir. Özellikle birinci paylaşım savaşı sürecinde uluslararası sosyal-demokrat partilerin ihanetine rağmen, bolşeviklerin önderliği ve girişkenliği ile sosyalist Ekim Devrimi başarılmış ve tarihte ilk muazzam sıçrayış gerçekleşmiştir. Eğer bolşeviklerin birinci paylaşım savaşı sürecindeki konumuna bakarsak, durumları hiç de iç açıcı olmamasına rağmen olumsuzluğu muazzam bir sıçrayışa dönüştürme yeteneğini yaratabilmiş olmaları, bizler için, bugün bir anlam taşımalıdır. Anlık değil, tarihsel olarak düşünebilmeliyiz. Cesaretle adım atabilmeliyiz. Önderlik öngörülmeyeni öngörme yeteneği ve gücünden başka birşey değildir.

Yalçın ŞADAN

"Vive la Comüne"

Paris Komünü:

"Toplumsal devrimin şafağı"

Paris'in emekçi yığınları feodalizme karşı mücadelede burjuvaziyle birlikte ve üzerinde "özgürlük, eşitlik, kardeşlik" yazan üç renkli bayrak altında yürümüşlerdi. Aradan yüz yıl geçmemişti ki, bu kez ellerinde kızıl bayraklar, burjuvaziye karşı savaşıyorlardı.

Komün insanlığın nihai kurtuluşu için başlayan uzun yürüyüşünün son derece görkemli bir ilk adımı idi. O ne gelip geçici, ne de rastlantının ürünü bir olaydı. Bunun içindir ki etkileri ve sonuçlarıyla daha sonraki dönemleri de derinden etkiledi.

2 Aralık 1851 darbesinden doğan ikinci imparatorluk rejiminin yolaçtığı ağır siyasi ve ekonomik bunalım hazırlamıştı Komün'ü. Paris sokakları 19. yüzyıl boyunca kaç kez emekçi yığınların direnişine ve barikat savaşlarına tanıklık etmişti.

Fakat bu en sonunucusunu diğerlerinden ayıran çok temelli farklılıklar vardı. Bu kez yükseltilen proletaryanın kızıl renkli bayrağı idi. İlk kez bir hükümete ve kendi silahlı birliklerine sahiptiler ve küçük-burjuva yığınları da kendi bayrakları altında yürütmeyi başarmışlardı.

Komüncüler kendi eylemlerini Paris ile sınırlı görmüyorlar, tüm dünyadaki emekçi yığınları için mücadele ettiklerine inanıyorlardı. Komün bayrağı dünya cumhuriyetinin bayrağı olarak kabul ediliyordu. Hedefleri ve talepleri ne kadar belirsiz ve bulanık olursa olsun tüm dünya üzerinde sarsıcı bir etki yaratmasının en önemli nedenlerinden biri idi bu ve Avrupa'nın ve Amerika'nın emekçi yığınları üzerinde büyük bir heyecan dalgası yarattı. Burjuvazi ve basın ise nefret ve kin kusuyor, lanetliyordu.

Zira 1871'in 18 Mart'ında Paris'te gürleyen top sesleri, yalnızca Fransa'yı değil tüm dünyayı sarsmıştı. O güne dek hiç bir devrimin başaramadığını başarmıştı Paris devrimi. 72 gün gibi kısa bir süreçte tüm kölelik zincirleri kırılıp

atılmıştı.

Neydi Komün?

Toplumsal devrimin ilk öncü müfrezesi idi.

"Olağanüstü bir tarihsel olay", emekçi yığınların tarihsel girişkenliğinin "olağanüstü" bir örneği idi. "Olağanüstü" bir inisiyatif, kahramanlık, cesaret ve özveri idi.

"Siyasal iktidarın işçi sınıfı tarafından fethini temsil ediyordu" ve "sınıflı toplumu tarihe gömecek büyük toplumsal devrimin şafağı idi".

Ve en önemlisi, Komün, "devletin yadsınması" idi. Komün'e kadar tüm devrimler, sınıf egemenliğinin bir aracı olarak devlet denilen bürokratik ve askeri mekanizmayı daha da yetkinleştirmişlerdi. Bu kez bu egemenlik aracının kendisine yönelinmişti.

Fakat bu "umutsuz" bir savaştı. Tarihsel-toplumsal koşullar bu ilk "proleter devletin" yaşayabilmesi için yeterince olgunlaşmamıştı. İşte böylesine elverişsiz koşullarda işçi sınıfının son derece cüretli bir girişimiydi Komün. İşçi sınıfı burjuvaziyi tarihe gömmeye yetenekli tek sınıf olduğunu ilk kez bu eylemi ile ortaya koydu. Nesnel ve öznel koşullardaki tüm olumsuzluklara karşın görkemli bir direnişle son barikatına kadar savaşan, kızıl bayrağı yere düşürmeyen tek sınıf oldu. Teslim olmaktansa, onurlu bir biçimde ölmeyi yeğledi.

Zira onlar gökyüzünü fethetmeye çıkmışlardı!

Burjuvazinin ayaklarını bastığı toprak öylesine derinden sarsılmıştı ki, yanıtı, dizginsiz bir terör, sınırsız bir vahşet oldu. Sözde "uygarlığın" ve temsilcisi bu sınıf tükenmiş ve çürümeye başlamıştı artık! Adeta devrimi kökünden kazımak istercesine saldırdı. Vahşet ve katliam barbarlık dönemlerinin hiç gerisinde kalmadı. Tam bir kitlesel kırım yaşandı.

Komün yepyeni temeller üzerinde kurulacak yeni bir toplumun doğumunun ilk sancılarıydı. Nesnel koşullardaki elverişsizliğin yanısıra bu ilk olmanın getirdiği pek çok zaafı ve yanılgıyı da yaşadılar. Fakat insanlığın gelecekteki yürüyüşünün önünü açan, "devlet mekanizmasını ele geçirmekle yetinmeyip onu parçalayan", devlet denilen "asalak ur"a savaş açan ilk devrim oldu. Ardında son derece zengin bir deneyim bırakarak toplumsal devrim tarihindeki onurlu yerini aldı.

Onun yenilgisi, gelecekteki yengilerin yolunu açtı.

"Komün ezilse bile, savaşım sadece ertelenecek. Komün ilkeleri ölümsüzdür ve yokedilemezler; bu ilkeler, işçi sınıfı kurtuluşunu elde edeceği güne değin kendilerini zorla kabul ettirmekten geri kalmayacaklar."

"Sosyalist proletaryanın bir çok tarikata bölünmüş bulunmasına karşın, Komün, burjuvazinin önermekten başka bir şey bilmediği demokratik görevleri, kendisi ile yerine getirmesini bildiği oybirliğinin parlak bir örneği olarak görüldü. Özel ve karmaşık yasalar çıkarmaksızın, sadece eylemler aracılığıyla, iktidardaki proletarya toplumsal rejimi demokratlaştırdı, bürokrasiye son verdi, görevlileri halk tarafından seçtirdi.

"Ama parlak bir zaferin meyvelerini iki yanılgı yok etti. Proletarya yarı yolda durdu: "Mülksüzleştiricileri mülksüzleştirme"ye girişecek yerde, ülkede, ortak bir ulusal görev ile birleşmiş yüce bir adaletin kurulması üzerine düşlere kapıldı; örneğin bankalar gibi kurumlara hiç dokunulmadı, prudoncu "adaletli değişim" vb. teorisi, henüz sosyalistler arasında egemen bulunuyordu. İkinci yanılgı proletaryanın çok büyük yüce gönüllülüğü oldu; düşmanlarını ortadan kaldıracak yerde, proletarya onlar üzerinde manevi bir etkide bulunmaya çalıştı, iç savaştaki salt askeri eylemlerin önemini savsadı ve, Paris'teki zaferini Versailles üzerine gözüpek bir saldırı ile taçlandıracak yerde, oyalandı ve Versailles hükümetine karanlık güçleri toplama ve kendini mayıstaki kanlı haftaya hazırlama zamanını kazandırdı.

"Ama tüm yanılgılarına karşın, Komün 19. yüzyılın en yüce proleter hareketinin en ulu örneğidir. Marx, Komün'ün tarihsel anlamına ve önemine çok büyük bir değer veriyordu: eğer Versaylılar güruhu Paris proletaryasının silahlarını kalleşçe elde etmeye giriştiği sırada, işçiler onları savaşmadan bırakmış olsalardı, bu güçsüzlüğün proleter hareket içinde yolaçacağı göz yılgınlığının zararı, silahlarını savunurken işçi sınıfı tarafından kavgada uğranılmış bulunan yitimlerden çok daha büyük olurdu."

Lenin

Marx ve Lenin'in izinde ve geçmiş devrimci miras üzerinde

Kavga kalınan yerden sürdürülmektedir

Özgür Gündem gazetesinin hazırladığı "Türkiye solu" röportajı, bu gazetenin yalnızca yurtdışı baskısında yayınlandı. "Kim, Neden, Nasıl, Ne zaman" başlığı ile sunulan yazı dizisinin EKİM'e ayrılan bölümü 2-3 Aralık 1992 tarihleri arasında yayınlandı. Yöneltilmiş sorulara EKİM'in verdiği yanıtları yayınlıyoruz.

1) Dünyadaki son gelişme/değişmelerden sonra sosyalizmi nasıl değerlendiriyorsunuz? Bu değerlendirmenin içinde kendi yerinizi nasıl belirliyorsunuz?

EKİM: Sosyalizmi dünyadaki son gelişmelerin dar çerçevesinde değil, 20. yüzyılın geniş tarihsel alanında değerlendirmek gerekir. Bu bize son gelişme ve değişmelerin sosyalizm için anlamını da en doğru biçimiyle değerlendirmek olanağı verecektir.

20. yüzyıl bir dünya savaşları ve devrimler çağı oldu. Dünya savaşlarına modern sömürü ve baskı düzeni olan kapitalist emperyalizm, devrimlere ise sosyalizm damgasını vurdu. Kapitalist emperyalizm bir avuç tekelci kapitalistin çıkarları için insanlığa sömürü ve baskının yanısıra yıkıcı savaşları ve faşist barbarlığı yaşatırken, sosyalizm tüm kıtalardaki çalışan sınıfların, ezilen muazzam insan yığınlarının kurtuluş yolu ve umudu oldu. 20. yüzyılın tüm devrim mücadeleleri elbette sosyalizm uğruna yürütülmedi. Ama istisnasız tümü, sosyalizm çağını başlatan Ekim Devriminin açtığı çığırda gelişme imkanı buldu. Hemen hemen tümü, gerçekte nesnel konumlarıyla bundan uzak olsalar bile, sosyalizm bayrağına bir biçimde sarılmak ihtiyacı duydular. Bu özellikle milli kurtuluş devrimleri için geçerlidir. Bu olgular, sosyalizmin 20. yüzyıldaki muazzam gücünü, etkisini ve prestijini gösterir. Büyük bir hareketliliğe sahne olan yüzyılımızda, kurulu düzenin, kapitalist emperyalizmin, dünya ölçüsünde tek gerçek alternatifi sosyalizm idi. Bu nedenle, her ciddi devrimci muhalefet hareketi onun yörüngesinde hareket etmek durumunda kaldı.

Kapitalist burjuvazi şimdilerde, son gelişmelerden hareketle, kitleleri sosyalizmin yenilip yıkıldığına, onun bir tarihsel anomali olduğuna inandırmaya çalışıyor. Bu idda doğru olsaydı 20. yüzyıl tarihi bir yalan olurdu. Çünkü onu bir tarihsel akım ve bir toplumsal sistem olarak sosyalizmsiz düşünmek olanaksızdır. Sosyalizm 20. yüzyılda, kapitalizmin barbarlığına, çürümüşlüğüne, yarattığı acılara ve yıkımlara karşı genel olarak ilerlemeyi, ileri ve olumlu olan herşeyi temsil etti.

Sovyetler Birliği'nde sosyalizmin kuruluşu mücadelesi, sosyalizmin çalışan insan yığınlarına kazandırdığı muazzam inisiyatifi ve yaratıcı gücü silinmez bir biçimde tarihe kaydetmiştir. Kapitalizmin ürünü vahşi Alman faşizmini, sosyalizmin yarattığı bu Sovyet insanı tarihe gömmüştür. Unutmayalım, kapitalist uygarlığın kalesi burjuva Fransa Hitler sürülerine iki hafta bile dayanamadı. Oysa Sovyet emekçileri Stalingrad'da onlara tarihin en büyük yenilgisini hazırladılar. Tüm insanlığı ve tüm uygarlığı bu barbarlıktan kurtardılar. Avrupa'da bazı kentlerin bulvarlarının hala Stalingrad adını taşıması boşuna değil. Bugünün toz dumanı çok geçmeden yatışacak, ezilen ve sömürülen insanlık bu mirasa yeniden ve daha güçlü bir biçimde sahiplenerek ilerleyecektir.

Sovyetler Birliği ile Doğu Avrupa'nın yıkılışı daha ancak bir kaç yıl oldu. Dünya gericiliği bunu sosyalizmin yıkılışı olarak sundu. Fakat aradan geçen bu bir kaç yıl bile dikkatlerin yeniden kapitalizmin yıkıcı ve barbar karakterine ve sonuçlarına yönelmesine yetti. Bugünün dünyasına şöyle hızla bir gözatmak bile, kapitalizmin tam egemenliğinin anlamını görebilmek için yeterlidir.

Barbarlık ya da sosyalizm! Sorun herzamankinden daha yakıcı bir biçimde böyle çıkıyor insanlığın karşısına.

Kendi yerimize ilişkin ilk sonuç bundan ve kendiliğinden çıkmaktadır. EKİM, Marx ve Lenin'in izinde ve geçmişin devrimci mirası üzerinde, kapitalist baskı ve sömürü düzenine karşı sosyalizm için savaşmaktadır. Kavga kalınan yerden sürdürülmektedir. Kendimizi dünya ölçüsündeki yeni bir sosyalizm dalgası için hazırlıyor, daha şimdiden bunun için savaşıyoruz.

Fakat EKİM'in kendine özgü yerini, bu şaşmaz tutumun yanısıra, sosyalizmin geride kalan döneminin sorunlarına bakışı belirlemektedir. Biz, sosyalizmin yenilgiye uğratılmadığını, fakat onun kendine özgü bir tarihsel ortamda oluşmuş kendi

zayıflıklarına yenildiği görüşündeyiz. 20. yüzyıl sosyalizmi genellikle geri ve son derece güç koşullar içinde bulunan toplumlarda iktidar oldu. Bu geriliğe ve güçlüklere karşı olağanüstü bir mücadele verildi. Büyük başarılar elde edildi. Fakat bunun zaman içinde biriktirdiği olumsuz bedeller oldu. Biriken ve aşılamayan kusurlar zamanla bu toplumların bozulmasına, ilerleme dinamizmini kaybetmesine yolaçtı. Bürokratik yozlaşma ve onun ideolojisi modern revizyonizm bunun yansıması oldular. Tarihsel başarıların yıkımını hazırladılar.

Bunun ayrıntılarına giremeyiz. Şunu söylemekle yetinelim: Geride kalan dönemin deneyimleri kapsamlı bir eleştirici değerlendirmeye tabi tutulmadan, hatalarıyla hesaplaşılmadan, geleceğin devrim ve sosyalizm mücadelesini başarıyla yürütmek hemen hemen olanaksızdır. Yeni dönemin önderlik ihtiyaçlarına, eskinin tüm tarihsel devrimci mirasından beslenen, fakat onun kusurlarıyla da hesaplaşmayı başaran bir hareket yanıt verebilir. EKİM 1987 yılında ortaya çıktığında, Türkiye ve dünya solunda bir dönem kapanıyordu. O yeni dönemin yeni bir hareketidir, bu bilinci ve pratiği temsil etmektedir.

*2) Sizce **Türkiye Devrimi**'nin gelişimi nasıl olacak? Özetleyerek, bunun içinde kendiniz ile ilgili bilgi verebilir misiniz?*

EKİM: Bir ülke devriminin karakteri, onun sosyo-ekonomik ve sosyo-politik karakteri ile belirlenir. Türkiye kapitalist bir ülkedir. İktidar, uluslararası sermaye ile bütünleşmiş bulunan tekelci burjuvazinin ve burjuvalaşmış toprak sahiplerinin elindedir. Topluma modern sınıf ilişkileri egemendir ve toplumun iki temel sınıfı olarak burjuvazi ve proletarya karşı karşıyadır. Sınıfsal kutuplaşma ve çatışma bu iki sınıf ekseninde oluşmaktadır. Bu sosyo-ekonomik temel ve sınıf ilişkileri çerçevesinde, Türkiye devrimi nesnel olarak sosyalist bir karakter taşır, ancak bir proleter devrim olarak gelişebilir.

Son 20 yıllık ideolojik-politik perspektifi halkçılık ve demokratizm ikilisiyle karakaterize olan Türkiye devrimci hareketi, "çözümlenmemiş demokratik devrim sorunlarını" gerekçe göstererek, bugüne kadar Türkiye devrimini hep burjuva demokratik bir çerçevede tanımladı. Gerçekte ise Türkiye'de bu çerçeve çoktan aşılmıştır. Siyasal özgürlük ve Kürt sorunu başta olmak üzere, çözümlenmemiş sorunların önündeki sınıfsal engel artık burjuva sınıf egemenliği ve iktidarıdır. Siyasal gericiliğin toplumsal kaynağı burjuvazinin kendisidir. Onu devirmeden, burjuva sınıf iktidarına son vermeden, tarihsel olarak "geride kalmış" demokratik sorunlarda gerçek bir çözüme ulaşmak da olanaksızdır. Bu, burjuvazinin devrilmesi ve siyasal iktidarın proletarya tarafından ele geçirilmesi mücadelesi içinde ele alınmayan bir "demokrasi mücadelesi"nin, reformist bir perspektife düşmeye ve dolayısıyla düzen içinde boğulmaya mahkum olduğu anlamına gelir. Burjuvaziyi devirme stratejisinden koparılmış, kendi başına bağımsız bir strateji, bir sözde devrim aşaması ve programı haline getirilmiş bir demokrasi mücadelesi, gerçekte burjuva toplumun demokratikleşmesi amacından öte bir anlam taşımaz. Bu ise marksist dünya görüşü ve proletaryanın devrimci sınıf konumundan bakıldığında reformist-liberal bir platformu ifade eder.

*3) **Kürt "sorunu"nun bugünkü durumunu** unu nasıl değerlendiriyorsunuz? Sizce sorun nasıl çözümlenmelidir?*

EKİM: Kürt sorunu bugün kendini en kapsamlı biçimiyle gündeme koymuş ve çözümünü dayatmıştır. Bu Kürt devrimci hareketi için büyük bir tarihsel başarıdır. Katedilen mesafe çok büyüktür. Fakat çözümü dayatmak ile gerçek ve kalıcı çözüm arasında hala da büyük bir mesafe vardır.

Kürt halkının özgürlük mücadelesinin başarılı bir biçimde gelişmesi sömürgeci Türk burjuvazisinin kaygılarını arttırmakta, onu yeni kanlı planlara ve uygulamalara yöneltmektedir. Son aylarda bunun bir dizi örneği ortaya çıkmıştır. Öte yandan hareketin devrimci bir önderlik altında gelişiyor olması, uluslararası emperyalizmin de kaygılarını çoğaltmakta ve onu Türk burjuvazisine daha etkin bir desteğe itmektedir. Kürt sorununun dört ülkeyi kapsayan parçalı niteliği emperyalist müdahale için bugün elverişli olanaklar sunmaktadır. Güney Kürdistan bugün emperyalizmin vesayeti altına girmiştir. Emperyalizm bu parçadaki işbirlikçi harekete dayanarak bir bütün olarak Kürt sorununu bloke etmeye, kendi denetimine almaya çalışıyor. Kendine göre "çözüm" plan ve politikaları olan emperyalizmin tüm çabası Kürt sorununun sistem dışı çözümünü boşa çıkarmaktır.

Türkiye devrimci hareketinin bugünkü zayıflığı, işçi sınıfı hareketinin geriliği, Kürt halkını en temel müttefiklerinin yeterli desteğinden ve yardımından yoksun bırakmaktadır. Kürt halkının kendi özgücünü hiç bir biçimde küçümsemiyoruz. Fakat yine de Kürt sorununun köklü ve kalıcı bir dev-rimci çözümü için, Türkiye işçi sınıfının burjuvaziyle tarihsel hesaplaşmasını belirleyici

önemde görüyoruz. Türk burjuvazisi sınıf olarak tasfiye edilmeden, onun sömürgeci etkinliğini kalıcı bir biçimde tasfiye etmek olanaksızdır. Bunu Kürt sorununun şu veya bu çözüme kendi gücüyle ulaşamayacağı anlamında söylemiyoruz. Hayır, bu mümkündür ve Kürt halkının kararlılığı ve devrimci önderliği bunu bugünden zorlamaktadır da. Fakat Türk burjuvazisi ayakta kaldığı sürece bu sorun bitmeyecek, yalnızca yeni biçimler kazanacaktır. Bu konuda, Türk burjuvazisinin hala Musul-Kerkük üzerine "tarihsel hak" iddiası taşıdığını ve buna ilişkin emellerine ulaşmak için fırsat kolladığını hatırlatmak bile yeter.

Sermaye düzenini devirmek ve sosyalist devrimi muzaffer kılmak göreviyle karşı karşıya bulunan Türkiye işçi sınıfı, Kürdistan'daki devrimci ulusal kurtuluş mücadelesinin kişiliğinde güçlü ve önemli bir müttefiğe sahiptir. Biz işçi sınıfı devrimcileri Kürt sorununun çözümüne ve Kürdistan'daki mücadele karşısındaki görevlerimize bu çerçeveden bakıyoruz. Bunun güncel gerekleri Kürt halkının haklı mücadelesine verdiğimiz desteği güçlendirmek, onun kendi kaderini tayin hakkını kararlılıkla ve tavizsiz olarak savunmak, sömürgeci burjuvazinin kanlı plan ve uygulamalarını Türk işçi ve emekçileri nezdinde açığa çıkartmak için etkin bir çaba sarfetmektir.

4) Avrupa'daki devrimci çalışmalarınıza ilişkin düşüncelerinizi ve bu alana yönelik etkinliklerinizi açıklayabilir misiniz?

EKİM: Dünya bugün herzamankinden daha küçüktür ve Avrupa bir çok bakımdan hala bu küçülmüş dünyanın merkezi bölgesini oluşturmaktadır. Batı Avrupa'nın çeşitli ülkelerine dağılmış ve sayıları bir kaç milyonu bulan Türk ve Kürt işçi kitlesinin varlığı ise bu açıdan büyük bir şanstır. Bu kitle tabanı üzerindeki başarılı bir politik çalışma, Türkiye ve Kürdistan'daki mücadelenin soluğunu Avrupa üzerinden dünyaya taşımak için olduğu kadar, tersinden, bu mücadeleye sürekli destek vermek ve ona sürekli güçlenen enternasyonalist dayanaklar sağlamak bakımından da paha biçilmez önemdedir. PKK önderliğindeki Kürt devrimci hareketi bu alanın bu iki yönlü olarak nasıl da etkin bir biçimde kullanılabileceğinin kendi konumundan başarılı bir örneğini vermektedir. Bu siyasal işlevlerin yanısıra, Türkiye'de güç koşullar altında süren bir mücadeleye Avrupa'daki işçilerden sağlanabilecek maddi-teknik desteğin ise sözünü bile etmiyoruz.

Türkiye ve Kürdistan'daki mücadele ile dış dünya arasında önemli bir siyasal köprü olma konumuna sahip işçi kitleleri, unutmamak gerekir ki bulundukları ülkelerdeki işçi sınıfının organik bir parçası durumundadırlar. Bu ülkelerde daha geri biçimler içinde seyreden sınıf mücadelesinde dolaysız olarak taraftırlar. Avrupa'daki çalışma, bu mücadelenin bütünlüğünü güçlendirecek bir enternasyonalist perspektife oturmak zorundadır. Burjuvazinin yabancı düşmanlığı genel politikası çerçevesinde işçi sınıfını yerli ve yabancı olarak bölmek istediği koşullarda, bu perspektif ayrı bir anlam ve önem kazanmaktadır.

EKİM, belli bir güce sahip bulunduğu her Avrupa ülkesinde Türkiye'deki sınıf mücadelesinin ihtiyaçlarının yanısıra, Avrupa'daki ve dünyadaki gelişmeleri gözeten bir siyasal çalışma içindedir. Değişik araç ve yöntemleri kullanarak aydınlatıcı bir propaganda-ajitasyon faaliyeti yürütmekte, ortak etkinliklere ve eylemliliklere katılmaktadır.

Mültecileşmiş öğelerden uzak durmayı ve güçlerini işçi tabanı üzerinde geliştirmeyi, EKİM ortaya çıktığı andan beri temel bir politika olarak benimsemiştir.

5) 'Neden mi? bir marxistim?' sorusuna kuramsal açıdan ayrıntılı bir yanıtınızı alabilir miyiz?

EKİM: Engels, büyük dostunun mezarı başında yaptığı konuşmada sözlerini, "Adı yüzyıllar boyu yaşayacak, yapıtı da!" diyerek noktalamıştı. 20. yüzyıl kendi payına bunu en parlak biçimde kanıtladı.

Bu rastlantı değildi. Zira Karl Marx'ın adıyla anılan dünya görüşü ile birlikte, sosyalizm bir bilim haline gelmiştir. Gerçekleşme koşulları ve araçları modern burjuva toplumunun tahliliyle açıklığa kavuşturulmuş, böylece belirsiz ve bulanık bir ütopya olmaktan çıkmış, bilimsel temellere oturmuştur.

Marksizm, Lenin'le birlikte artık Marksizm-Leninizm, modern burjuva toplumunun hareket yasalarını ve onulmaz iç çelişkilerini tahlil etmiş, bu toplumu sırtında taşıyan modern proletaryanın tarihsel devrimci rolünü açıklığa kavuşturmuş, bu tarihsel rolün gerçekleştirilmesinin yol ve yöntemlerine ilişkin bilimsel silahları sağlamıştır.

İnsanlığı kapitalizmin barbarlığından ancak sosyalizm kurtarabilir. Sosyalizmi ise, ancak işçi sınıfının tüm ezilen ve sömürülen kitleleri ardından sürükleyen mücadelesi gerçekleştirebilir. Marksizm-Leninizm bunu açıklayan ve gerçekleştirilmesine klavuzluk eden dünya görüşüdür. Tarih onu bugüne kadar temel noktalardan bütünüyle ve sürekli bir biçimde doğrulamıştır.

Dolayısıyla, insanlığın gördüğü en iğrenç sistem olan kapitalist sömürü ve baskı dünyasına karşı, sınıfsız, sömürüsüz, kardeşliğe dayalı özgür bir insan toplumu için, komünizm için mücadele edenler, doğal olarak marksist-leninistlerdir. Marksist-leninist dünya görüşünden kopardınız mı, sosyalizm üzerine söyleyeceğiniz her şey anlamsız bir söz yığınıdır. Ya cahillik, ya da ikiyüzlülük göstergesidir.

12 Ekim 1992

EKİM Olağanüstü Konferansı Tutanakları

EKİM'de önderlik sorunları

Cemil yoldaşın konuşması

Yoldaşlar, bir siyasal hareketin yaşamında önderliğinin çok büyük bir yeri vardır. Özellikle de yeni şekillenen bir hareketin başlangıç dönemi bakımından, bu, çok tayin edici bir öneme sahiptir. Cihan yoldaş dün hareketimizin şekillenişini ve iç gelişme süreçlerini anlatırken, önderlik kadrolarının gerçekliğini tanımlarken, hareketimizin geçmişten gelen ve bir süreklilik taşıyan bir kollektif önderlik organına gerçek anlamda sahip olamadığını ifade etti. Başlangıç döneminde bu önderlik güçlerinin yokluğu, gelinen noktadaki önderlik sorunumuzun bir boyutunu oluşturuyor. Yani burada oturmuş bir önderlik yapısı yok. Hareket kendi ideolojik gelişme süreçleri üzerinden belli güçleri topluyor, biriktiriyor ve bunu bir konferansla tamamlıyor.

Geniş perspektifler zayıf omuzlar

I. Genel Konferans sürecine, o dönem içindeki güçlerimize baktığımız zaman, aslında önemli bir birikimin olduğu ortaya çıkıyor. Şöyle de düşünülebilir; bu birikmiş güçler içerisinde önderlik fonksiyonunu yerine getirecek bir potansiyel birikim de var. Konferans bu çerçevede, bu fonksiyonu yerine getirecek kadroları tayin ediyor. Ancak konferansın hemen ardından yapılan ilk toplantı, oradan giderek de 10 Mayıs toplantısı, bu yönetim kadrolarının bir bölümünün bir dağılmayla, ideolojik bir dağılma olarak tanımladık bunu, yüzyüze kaldığını gösteriyor.

Hareketin yeni bir dönemi işaretlediği bir sırada, artık politik-örgütsel planda da, kendi ideolojik gelişimine tümüyle uygun bir süreci başlatmak durumunda olduğu koşullarda, önderliğin bir bölümü, bir kere baştan bir dağılmayla yüzyüze kalıyor. Tabi bu dağılmanın temelinde, önderlik kadrolarının kişisel durumlarından kaynaklanan yönler de var. Ama esas olarak biz bunu, ideolojik bir dağılma olarak tanımlıyoruz. Şimdi bunun temelinde yatan nedir?

Öncelikle bir şeyi belirtmek gerekiyor; biz bunu EKİM'in perspektiflerindeki genişlik olarak tanımladık. EKİM hiç bir zaman kendini eldeki güçler ve olanaklar ölçüsünde tanımlayan bir hareket değildir. Yani perspektif planında bunu söylüyorum. Bir genişliğe sahiptir. Hem tarihsel planda hem de evrensel boyutuyla, böyle bir genişliğe sahiptir. Görevlerini ve hedeflerini buna göre saptıyor. Fakat bu perspektiflerin genişliğine karşılık, bunları başarma ve yerine getirme noktasında eldeki güçler ve imkanlar düşünüldüğünde, arada açık bir çelişki, bir dengesizlik de var. Buna rağmen Cihan yoldaş dün, sorunlara geniş bakabilmeyi, EKİM'in bir üstünlüğü olarak tanımladı. Bu yönüyle kadrolarımız, bu yönüyle önderlik güçleri belli bir genişliğe sahiptirler.

Ama bu genişlik, aynı zamanda, bunlarda, bu geniş hedefleri başarabilme noktasında bir zayıflığa dönüşebiliyor. Konferans sonrası sürecin ortaya çıkardığı aslında bir yönüyle de budur. Yeni bir dönemi işaretlemenin ardından, ideolojik gelişmeyle birleşecek, o ideolojik gelişmenin kendisine uygun bir politik ve örgütsel faaliyetin örgütlenmesi sorunu var hareketin önünde. Bu noktada saptanmış hedeflere uygun olarak kendini konumlandırmak, örgütsel yapıyı böyle bir faaliyete uygun bir şekilde düzenlemek, ihtiyaç duyulan budur. Böyle baktığımız zaman, bir kere başlangıç itibariyle MK çoğunluğunun böyle bir perspektifle hareket etmediği ortaya çıkıyor bugün.

Boşluğa düşen yöneticiler

Birikmiş güçlerin belli bir örgütsel yapı içerisinde ve hareketin saptadığı hedefler doğrultusunda düzenlenip, planlı ve sistemli bir faaliyete dönük konumlandırılması gerekirken, bu noktada mevcut güçleri değerlendirebilmek, bunları faaliyetin ihtiyaç duyduğu biçimde konumlandırmak noktasında, büyük bir başarısızlık yaşandığını düşünüyorum ben. Şimdi bunu daha çok kendi bulunduğum bölge, yani İstanbul üzerinden tanımlamak durumundayım. Genel önderlik fonksiyonunun diğer alanlardaki zaafiyeti de açıktır. Buralarda çok daha belirgindir. Özellikle Ankara bakımından, özellikle Zonguldak bakımından, bir noktada İzmir

bakımından. Yani İzmir'in süreci biraz daha farklı. Şimdi merkezi önderlik bir kere baştan bir boşluğa düşmüştür kendi içinde. Böyle bir boşluğun olduğu bir noktada, önderliğin örgütü yönlendirebilmesi, örgütü denetleyebilmesi, örgütü politik bir faaliyet içerisinde eğitebilmesi mümkün değildir.

Biz böyle bir süreci baştan yaşadık. Bu kendini nasıl ortaya koyuyor? Birinci olarak, önderliğin kendisi, kendi iç işleyişinde zaafiyet gösteriyor. Kendi iç işleyişi bir kere yok. Bunu en somut olarak nerede görebiliyoruz? 10 Mayıs 1991 tarihli bir toplantı var. Politik ve örgütsel görevleri tanımlamak, buna uygun bir yönelişin içine girmek, bu noktada belli bir planlama yapılıyor. Ama bu planlamanın kendisi (yoldaşlar onu „kolları sıvamak" olarak tanımlamış) görüldüğü kadarıyla ortada kalmış. Böyle bir girişimin arkasının getirilmediği ortaya çıkıyor. MK'nın bir bölümü kendi içinde bir dağılma yaşarken, bunu aynı zamanda örgüt bünyesine de taşıyor. Bu nedir? Somutta, İstanbul il komitesinin bir biçimde tartışmalı hale getirilmesi, İstanbul il örgütünün kendiliğinden bir sürece bırakılması, bu alanda bir önderlik boşluğunun yaratılmasıdır.

Şimdi baştan bir kere biz kendimizi belli bir kendiliğindenci sürece, örgüt planında böyle bir sürece bırakmışız. Bu bakımdan, yani durumun bu açıklığı karşısında, haliyle gide gide bunun tasfiyeci bir sürece dönüşmesi kaçınılmaz olacaktı. Tasfiyeci süreç kuşkusuz örgütsel plandaki bu ataletin, bu dağınıklığın kendisi değildir yalnız; tasfiyeci süreci doğuran esas olarak ideolojik dağılmadır. Bu bir biçimde, MK'nın örgütsel görevler üstlenmiş bölümünün, kendini önderlik fonksiyonunu yerine getirmeyecek bir konuma itişinden geliyor.

Dünkü tartışmalar ışığında bakıldığı zaman belki tek yanlı bir şey çıkıyor. Yani örgüt kadrolarının, önderlik boşluğuna işaret etmesi ve önderliğin kendi görevlerini yerine getirmede, örgütü politik bir faaliyete hazırlama ve eğitmede zayıf kaldığını söylemeleri... Tek yanlı olarak sorunu sadece önderlik üzerinden veya tek yanlı olarak kadrolar üzerinden açıklayabilmek mümkün değildir. Ama şunun tayin edici olduğunu baştan söyledik. Biz yeni bir hareketiz. İlk örgütsel şekillenmemiz elbette önemlidir. Fakat bu alanda asıl önemli ve anlamlı olan I. Genel Konferans sonrası süreçtir bizim açımızdan. Şimdi burada görev öncelikle önderliğe düşüyor. Önderliğin bunu yerine getirmede zorlandığı koşullarda eldeki birikmiş güçlerin de dağılması, bunların politik bir faaliyet içinde uygun bir düzenlemeyle birleşmediği koşullarda, gide gide örgütsel çalışmamızın zaafa uğraması da kaçınılmaz oluyor.

Önderlik öncelikle kendi içinde birleşmiş, kaynaşmış ve uyumlu bir bütünlüğe sahip değil. Bunu görebilmek mümkündür. Burada önderliğin tek tek bireylerini düşündüğümüz zaman, kişisel çatışmalar, ideolojik temeldeki farklılıklar, tüm bunlar kollektif bir önderlik ve çalışmanın koşullarını ortadan kaldırıyor. Yani baştan biz bunu yaşıyoruz. Bu bakımdan, örgüt sorunlarının kazandığı boyutu düşündüğümüz zaman, bu önderlikle, böyle bir bileşimle (bunu tek tek bireyler anlamında söylemiyorum, toplam bir kurum olarak, bir organ olarak söylüyorum) bunu başarması mümkün değildi zaten. MK'nın bir bölümünde ideolojik bir dağılmanın olduğu bir durumda, gerçekten de genel bir önderlik görevinin yerine getirilebilmesi mümkün değildi.

Önderlik boşluğunda dar pratikçilik

Şimdi ben şöyle düşünüyorum. Yöneticilerimiz bir biçimde, onu yoldaşlar da tanımlamışlardır, kendilerini kendi alanlarıyla sınırlı bir çerçeveye sokmuşlardır. Yani nedir? İstanbul'daki önderlik kadroları İstanbul'la ilgilidir, İzmir'deki sadece İzmir'le. Zonguldak'taki veya Ankara'daki sadece Zonguldak veya Ankara ile, hatta somutta görüldüğü gibi orayla bile değil. Yani toplam kollektif bir önderlik fonksiyonu yok ortada. Birleşmiş bir önderlik, bütünlüklü bir önderlik fonksiyonu yok ortada.

Bu haliyle, Türkiye'deki siyasal gelişmelerin ve süreçlerin hızı, olayların akışı düşünüldüğünde, bu süreçlere müdahale etmek, bu konuda politik perspektifler sunabilmek, giderek bunu örgütsel bir kimliği yaratabilecek bir çalışmayla birleştirebilmek konusunda, istenilse de bir başarı sağlanamaz. Yani bu biçimiyle bunu başarmak mümkün olmuyor. Önderliğin bir kere kendi içerisinde güvensizliği var. Bunlar anlatıldı, yoldaşlar bunu ifade ettiler. Bir biçimde giderek hareketin ideolojik çizgisine, ideolojik kimliğine karşı derinleşen bir güvensizlik, gide gide bunları örgütün bütününe yayacak ölçüde sağlıksız bir işleyiş. Dünkü tartışmalar ışığında bu ortaya çıktı. Bir biçimde başyazıların bile tartışmalı kılındığı veya MYO'nun tartışmalı hale getirildiği koşullarda, evet, bu yabancılaşmaya dönüşecek bir süreçtir. Gözetmek lazım. Yani bunun yarattığı sonuçlar çok açıktır bugün. Değerlendiğim zaman ben şunu görüyorum; konferans dönemine kadar,

yani konferans aşamasında, bizim elimizde önemli güçler vardır. Bu Ankara bakımından böyledir, Zonguldak bakımından böyledir, İstanbul bakımından bu böyledir. Diğer yerler bakımından da bir ölçüde böyledir. Ama bu güçler hiçbir biçimde bizim yeni bir dönem olarak işaretlediğimiz ideolojik gelişmeye uygun bir politik örgütsel süreçle birleşemediği, yani teori ile pratiği arasındaki o birliği yakalayamadığı ölçüde, bunun kendisinin gide gide çizgimizi tartışmalı bir sürece soktuğu da açıktır.

İlkin ben, başlangıçta önderlik düzeyinde belli bir boşluğun olduğunu düşünüyorum.Bu durumda, bizim nesnel durumumuzu veya güçlerimizi

Zamanında ve yerinde değerlendirmeler

(İstanbul il tutanaklarından/Ekim '91)

Cemil: Rapor genel olarak bugüne kadarki çalışmaları bir değerlendirmeye tabi tutuyor. İş dönüp dolaşıp önderlik sorununa geliyor. Onun yetersizliği çalışmanın yetersizliği olarak yansıyor. Önderlik boşluğu tespiti var. Bunun salt il ile ilgili olduğu söylenemez. Merkezi önderlik sorunu da var. Orada da yetersizlik olduğu gözleniyor. Bunun kendisi eldeki güçlerin yetersiz olduğunu anlatıyor.

Bunu doğal buluyorum. Örgütümüz esasında yeni yeni ciddi bir örgütsel düzey tutturmaya başladı. Geride kalan dönem bir ölçüde bu konuma gelmek üzere biriktirme dönemidir. Örgüt bu birikimini biraz daha seçerek asıl şimdiden sonra kendisini gerçek bir örgüt haline getirecektir. Dolayısıyla durumu çok vahim olarak niteleyip gereğinden fazla sonuç çıkarılmamalıdır.

Bir önemli sorun var. Önderlik zaafiyeti sadece il ya da yerel önederlikte mi var? Merkezi önderlik zaafiyeti yok mudur? Olduğunu düşünüyorum. Bu varsa eğer, ilde olması daha tali bir durum değil midir? Öyleyse bir an önce merkezi önderliğin zaafiyetini gidermek gerekiyor. Eğer bu çözülürse diğeri giderilebilir. Bu olanaklı hale gelir. Daha ötesi önderlik sorunu geneldir. Devrimci hareket genelde öndersizdir. İşçi smıfı/yığmlar politik öncüsünden yoksundur. En büyük zaafiyet budur. Bu böyleyse bizimki talidir. Parti sorunu var bir kere, önderlik, otorite parti esas alınarak çözülebilir. Sorunu bizimle sınırlamak dar bakmaktır.

Geniş bakmak zorundayız. İstanbul demek Türkiye demektir. Türkiye'de işçi sınıfına ve devrime önderlik etmek demektir. Bunun bizimle sınırlı bir iş olduğu söylenemez.

Kendi içinde tartışırsak bizim yetersizliklerimiz var. Önderlik zaafiyetine katılımı da kabul ediyorum. Nedir ki bu diğer iki yoldaşın önderlik zaafiyetini ortadan kaldırıcı bir düzey tutturduğunu göstermez. Diğer iki yoldaş da sınırlı bir düzeydedirler.

Kendi payıma sorumlu davranmaya, iddialı olmaya çalışıyorum, gayrette gösteriyorum ya da göstermeye çalışıyorum. Ancak aramızdaki ilişkiler bunu tam olarak yapmamı engelliyor. Kollektif çalışamıyoruz. Birebir ilişkiler egemen oluyor, ihtiyaç duyduğumuzda arıyoruz birbirimizi, kopuğuz birbirimizden. İl'de sağlıklı bir işleyişin, doğru bir çalışma ortamının olmaması, bizim kendimizi önderlik düzeyinde ifade etmemizi, hiç değilse katkı yapmamızı engelledi. Özetle komite olamamamızda ortak bir sorumluluğun olduğunu düşünüyorum.

Tekrarlamak gerekirse, önderlik sorunu genel bir sorundur. Devrim kendi öncüsünü yaratma sorununu çözerse sorun çözülmüş sayılır. EKİM merkezi önderlik zaafiyetini giderirse, kendisini bu yakıcı sorunda üretirse mahalli planda da sorun çözülür. Sorunu daraltıp tek tek kişilerin ya da mahalli organların yetersizliği zaafiyeti olarak saptamamalıyız. Bu isabetli olmaz, gerçek sorunu atlamış oluruz.

Kuşkusuz biz bir örgüt olmak zorundayız. Henüz değiliz ve yeni yeni bu konuma çıkmaya çalışıyoruz. Daha ilk adımlar atılıyor. Gayretle, bilinçle zorlamalıyız. Disiplinli, yaptırımcı olmalıyız.

Merkezi önderlik örgütü kurma görevindedir. İdeolojik-siyasi temelini koyup, işleyip, eğitip, sık sık ele alıp sıçratmalıdır örgütü. Bu sorun mahalli kadrolara bırakılamaz. Merkez kendini -önderlik zaafiyetini gidererek-üretir, yeniler ve tamamlarsa örgütte sıçrama yapar. Örgütün bir çok alanında kusurlar var. Ama merkezi önderlik bunları bildiği halde, yıllardır buna seyirci kalıyor. Yeterince bir irade ortaya koyamıyor. Deyim uygunsa kişilerin insafına bırakılıyor işler. Büyük bir zaaf içindedir, sorumludur.

düşündüğümüz zaman, Türkiye'deki süreçlere istediğimiz ölçülerde, kendi hedeflerimiz ve perspektiflerimiz ölçüsünde, bir müdahaleyi bu güçlerle yapabilmek mümkün değildi. Bnuu nesnelliğe teslim olmak anlamında ifade etmiyorum. Ama burada bir iddianın, bir ısrarın olmadığı açığa çıkıyordu. Çünkü EKİM kendini tanımlarken, belli bir misyonla kendini ifadelendirirken, hiç de kendi elindeki mevcut güçlerden hareket etmedi, sorunu ortaya böyle koymadı. Sorunu kendiyle sınırlı, kendi ihtiyaçlarına dönük bir biçimde ele almadı. Tersine kendini, sürekli olarak devrimci hareketin ve işçi hareketinin sorunları çerçevesinde tanımladı. Bu yönüyle bir genişlik, bir güçlülük var, açıktır. Ama bunları, bu görevleri ortaya koymak ve başarmak noktasında, buna yönelik sistemli bir gelişme gösterebilmek noktasında bir zayıflığa dönüşüyor bu. Yoldaşlar onu tanımladılar zaten. Önderliğin bir bölümü kendine güvensiz, kendi görevlerini başarabilme noktasında içten bir zayıflık yaşıyor. Belli bir önderlik boşluğundan kastettiğim budur.

İkincisi, ilk ortaya çıkış dönemi ayrı tutulmak koşuluyla, önderlik, kendini sürekli bir yapıya kavuşturacak bir biçimde hazırlamadı. Kendini bu temelde yeni önderlik kadrolarını çıkaracak bir yapıya dönüştüremedi.

Üçüncü olarak, önderlik foksiyonunun esas olarak yönlendiricilik ve toplam olarak örgütü yaşanan süreç içerisinde ortaya çıkan deneyler ışığında eğitmek, denetleyebilmek, hazırlayabilmek sorunu var. Aksayan temel bir nokta da burasıdır.

Son bir nokta, mevcut güçlerin kendi çizgimize uygun bir politik ve örgütsel faaliyete uygun biçimde konumlandırılmamış olması. Yani bu da yapılmadı. Elimizde saptadığımız hedefler doğrultusunda çalışmaya katılacak epey bir güç birikmişti. Bunun da yapılmadığı ortada.

Eğitilemeyen fakat örselenen kadrolar

Şimdi nedir? Gelinen noktada tartışıyoruz. Kaç yıllık bir hareketiz, ama şu gün bakıldığında politik bir faaliyet için tayin edici olan bir dağıtım, bir baskı, henüz bunlar oturmuş bir yapıya, bir işleyişe sahip değil. Onun olmadığı koşullarda ise istense de etkili ve sistemli bir faaliyetin yürütülebilmesi mümkün değildir. Burada kesin bir biçimde şöyle bir süreç işliyor bana göre. Önderliğin yaşadığı zaafiyeti yoldaşlar dün tanımladılar. EKİM kadroları belli bir iddiayla, belli bir güvenle bu harekete katılmışlardır. Böyle bir güçlülükle kendilerini bu hareketle birleştirmişlerdir. Ama EKİM'in ideolojik çizgisinin çektiği bu kadrolar, örgütsel bir yapı içerisinde, hiç de bu ideolojik kimliğe uygun bir örgütsel yapının olmadığını, kendi yaşadıkları süreçle açık bir biçimde görüyorlar. Bizde gerçekten örgüt yönü çok zayıftır. Oturmuş, gide gide kendi organlarını bulan bir yapı yoktur henüz. Bizde mesela, kadrolarda sürekli bir değişim vardır. Oturmuş bir mahalli örgütlenme diyoruz. Ama buraya seçilen kadroların niteliği nedir, kapasitesi nedir, düzeyi nedir, gerçekten bu görevleri başarıp başarmama noktasında ortaya koyacakları performans nedir? Bu sorulara ciddiyetle yaklaşılmamıştır.

Yani bunlar ilk anda belki açığa çıkmayabilir. Ama biz bir ilk başarısızlık durumunda, bir ilk güçlük karşısında, hemen kadrolarımızı bir biçimde geriye çekiyoruz. Elimizdeki güçler budur. Hedeflerimiz daha büyük, daha geniş ama bunları karşılayabilmek bakımından kadroların birikimi, kapasitesi, yetenekleri tüm bunlar bir noktada eksiklidir, zayıftır. Ama bir önderlik bunları sürekli bir biçimde gözeterek, bunları ileriye çekerek, eğiterek, hazırlayarak davranmalıdır. Yoksa kadrolar yetersizdir, kadrolar eksiklidir deyip, ortaya çıkan ilk zayıflıkta hemen onu yerinden almak, yerine başka birini geçirmek, bu doğru bir davranış çizgisi değildir. İstanbul örneğinde sürekli bir değişimin olduğu ortadadır. Bu aynı zamanda oturmuş bir yapının da engelidir. Artık gelinen noktada, kesin bir biçimde buna son vermek gerekiyor. İstanbul kadroları aşağı yukarı bütün bölgelerde dolaşmışlardır. Yani şu organda olmamıştır, başka bir organa. O organda olmamıştır, başka bir organa. Örgütsel yapının oturabilmesi bakımından buna artık bir son vermeliyiz. Artık elimizdeki güçleri biliyoruz, tanıyoruz. Onların durumu az çok ortaya çıkmıştır. Bu durumda onları örgütsel çalışmanın gerektirdiği en uygun biçimde konumlandırmak gerekiyor. Yani buna bir son vermek gerekiyor bana göre.

Bu sorun bir biçimde örneğin işçi kurultayı faaliyetinde de böyle yaşandı. Biz mesela hareket olarak ilk ortaya çıktığımızda legalizm cereyanı diyoruz. Legal bir planda kolay güç kazanmadan giderek kendini ortaya koymayı eleştiriyoruz. Bu zaafa, bu kolaycılığa direniyoruz. İllegalitenin ilkesel ve stratejik önemine uygun davranıyoruz. Sonra ne oluyor? Burada biriktirilen belli güçler vardır. Şimdi bu güçler mesela bir kurultay çalışması sırasında ve sayesinde legalize oluyor. Sadece düşmana karşı değil, aynı zamanda kendi iç illegalitemiz açısından

da açığa çıkmış oluyor. Örgütsel yapıdaki o sürekli değişimin aynı zamanda kadroları açığa çıkaran, onları bir biçimde legalize eden bir süreç olarak işlediğini de düşünüyorum.

Militan savaşçı kimlikte zayıflık

Hareketimizin en zayıf olduğu noktalardan bir tanesi de savaşçı ihtilalci bir kimliği henüz içselleştirememesidir. Şunu görebilmek gerekiyor. İhtilalci bir çizgi, aynı zamanda buna uygun kadro tipini de yaratmak zorundadır. Burada belli bir zayıflık var bence. Başlangıç dönemi açısından bu bir ölçüde böyledir. Ama bizim, Türkiye'nin koşullarını da düşündüğümüz zaman, sarsılmaz bir savaşçı örgüt kimliği kazanamadığımız koşullarda, mücadelenin güçleri olabilecek potansiyelleri kendimize çekebilmemiz de mümkün değildir. Yani bazı örgütlere bugün baktığın zaman, kendinde topladığı ve birleştirdiği güçler hiç de ideolojik çizgideki sağlam perspektiflerden gelmiyor. Tersine mücadeleci bir kimlik ortaya koyuyor. Yani bu bizde eksiklidir demiyorum. Bizim üyelerimiz, bizim kadrolarımız bütün olumsuzluğa rağmen, genel bir faaliyet içerisinde bu ihtilalci kimliği ortaya koyabiliyorlar. Bizim bunu giderek derinleştirmemiz gerekiyor. Bunu bizim için temelli bir sorun olarak düşünüyorum. Bu zayıf noktamızı tamamlamadığımız koşullarda, bu aynı zamanda liberal bir ortamın da doğmasına yolaçıyor. Kadrolar ihtilalci bir örgüt yaşantısını, ihtilalci bir kimliği kendi ilişkilerinde, kendi örgütsel yaşamlarında tanıyamadıkları ölçüde, bu onlarda varolan devrimci özün giderek zaafa uğraması gibi bir sonucu da doğuruyor. Yeni dönemde hareketimizin bu zayıf yönünün giderilmesi gerekiyor.

Bu kadrolarımızın, daha doğrusu hareketimizin genel bir zaafıdır. Bizim son başyazıda (6. yıl başyazısından sözediyorum) tanımladığımız bir şey vardır. Türkiye'deki sol hareketin genelini dört kanalda tanımlıyoruz. Proleter sosyalizmini ele alırken, ideolojik gelişme süreçleri bakımından EKİM bu boşluğu doldurmuştur, diyoruz. Ama bu henüz gerçek manada bir politik-örgütsel mihrak olmaya varamamıştır, diye ekliyoruz. Fakat bunun eksikli kaldığı noktada, bu kanalın doldurulabilmesi mümkün değildir. (...)

Yeni dönemde acilen el atmamız gereken nedir? Bir, mahalli komitelerin artık kesin bir yapıya oturtulması. İkincisi, baskı-dağıtım ve aynı zamanda askeri yapının yaratılması. Bunlar baştan beri ortaya konulan bir örgütün politik bir faaliyeti etkili bir şekilde yürütmesinin temel araçlarıdır. Şimdi bunlar her zaman işaretlenmiştir, her zaman görülmüştür. Ama gerçekten bunları, bu araçları yaratabilmek bakımından hiçbir ciddi adım atılmamıştır.

Önderlik deneyimleri gözetilmelidir

Şimdi giderek tabi düşüncelerim biraz dağıldı, ama şunu söylemek istiyorum. Tartışmalar ışığında az çok çıkmıştır. Önderlik krizinin, önderlik boşluğunun baştan beri, giderek kendini katlayarak bugüne geldiği açıktır. Şimdi konferansımız yeni bir önderlik seçmek sorunuyla yüzyüzedir. Cihan yoldaş geçmiş önderlik sürecini anlattı. Bir noktada aslında bugün bu sürecin taşıdığı zayıflıkları ve yüzyüze olduğu zorlukları tanımlamış oldu. Aynı sorunla bugün tekrardan yüzyüze olduğumuz açıktır. Konferansımız yeni önderliği seçerken bu deneyimleri gözetmelidir. Kendi içinde birleşmiş, sıkı, kaynaşmış bir önderliğin tayin edici olduğunu unutmamalı, buna uygun bir davranış biçimiyle, buna uygun bir sorumlulukla seçmelidir. Yani bu şu değildir. Bizim düşündüğümüz ölçülerde, hedeflerde bir önderlik güçlerinin biriktiği, ortaya çıktığı değildir. Ama seçilecek yeni MK'nın, kendi içindeki taşıdığı eksiklik ve yetersizlikler ne olursa olsun, ama kesin bir biçimde, maddi güçlüklerin yarattığı zorluklara hiçbir biçimde takılmadan, belli bir iddiayla, belli bir misyonla ortaya çıkmasıdır. Ve giderek bunu örgüt yaşamına hakim kılmasıdır.

Ayrıntı düzeyinde söyleyebileceğim şeyler var kuşkusuz. Ama bunlara girmek noktasında belli bir tereddüt taşıyorum. Biraz tartışmayı dağıtmamak açısından buna girmek istemiyorum. Genel olarak tanımladım; önderlik boşluğunun kendisidir; merkezi bir önderliğin yokluğudur; yönlendiriciliğin, denetleyeciliğin yokluğudur; eldeki mevcut güçlerin uygun bir biçimde, kendi çizgimize uygun bir biçimde konumlandırılmamasıdır; politik perspektiflerin sunulmamasıdır, siyasal önderlik düzeyinde; önderliğin kendi kollektif çalışmasının yokluğudur; hareketin güçlerini Türkiye'nin içine girdiği döneme uygun bir biçimde hazırlayıp eğitememesidir; yeterli bir ihtilalci ve savaşçı kimlik kazandırılamaması sorunudur, vb. vb. Böyle tanımlıyorum geçmiş önderliğin zaaflarını. Yeni dönemdeki önderliğin yerine getirmesi gereken görevler ve gidermesi gereken temel zaaflar da böylece ortaya çıkıyor.

Kadro politikasının esasları ve sorunları

Cihan: Kadro meselesi bir kaç farklı boyutta tartışılabilir. Birincisi sorunun genel boyutlarıdır. Eğitilmiş ve nitelikli kadro sorunu, ideolojik bakımdan eğitilmiş ve kendini davaya adayabilen kadroları yetiştirebilmek sorunudur. Genel planda alındığında, evet, eğitilmiş ve davaya bağlı kadrolar lazım. İdeolojik çizgimizi kavrayan, sınıf yönelimimize uygun düşen ve ihtilalci varoluş biçimimize uyum sağlayan kadrolar olmak durumunda bunlar. Her hareket kendi kadrosunu, kendi konumuna, kendi niteliğine uygun kadrolarını yaratmak durumundadır. Sorunun ilk ve genel plandaki ifadesi budur.

Ama kadro sorununu bundan öteye bir boyutta, daha özgün bir boyutta değerlendirebilmeliyiz. Bu genel özelliklere sahip kadroları bir hareket kendi özgün gelişme dönemine uygun olarak da ayrıca şekillendirebilmelidir. Her hareketin ve genel olarak mücadelenin değişik gelişme aşamaları, ortaya değişik temel ve taktik ihtiyaçlar çıkarabiliyor. Kadrolaşma politikası, genelinde iyi ve eğitilmiş kadrolar yetiştirebilmenin ötesinde, biraz hareketin bu ihtiyaçlarına bağımlı, bu ihtiyaçlarıyla bağlantılı olarak ele alınabilmelidir. Biz bu dönemde iyi bir örgüt yaratmaya çalışıyoruz. Sınıfa yönelmek istiyoruz. Bu amaçlara hizmet eden belli bir politik çalışmamız var. İşte bu çalışmanın ihtiyaçlarına cevap verebilen kadrolar yetiştirebilmek, bu çalışmanın kendisini sindirmiş, bu yönelimin kendisini sindirmiş kadroları yaratabilmek, kadrolaşma politikasının bir başka boyutudur.

Kadrolaşma politikasının bir üçüncü boyutu şudur: Örgüt en nihayet işbölümü temeli üzerinde yükselir ve örgütte değişik fonksiyonlar vardır. Ya da politik ve örgütsel çalışmanın değişik ihtiyaçları vardır. Kadro politikası, aynı zamanda bu değişik ihtiyaçları toplam olarak karşılayabilen insanlar, birbirini tamamlayabilen kadrolar yaratabilmektir. Demin fabrika çalışması konuşuldu. Bu çalışmaya bakıyoruz, örgütsel boyutları var. Propaganda, ajitasyon boyutları var, teknik boyutları var, çok değişik boyutları var bu çalışmanın. Bu değişik ihtiyaçları birarada karşılayabilen, birbirlerini bu değişik ihtiyaçların karşılanmasında tamamlayabilen kadrolar... Kadrolaşma politikası bu tür bir ihtiyacı da gözeterek tespit edilebilmelidir, ya da başarılı bir kadrolaşma politikası bunun üzerine oturan bir politikadır.

Bu üç boyutuyla birlikte ele almak gerekiyor kadro sorununu ve kadrolaşma politikasını.

Kadroların eğitimi sorunu; bu komisyonda tartışılmıştı, dün bir yoldaş bir vesileyle ayrıca değindi.

Sunuş yerine

"Üç yıldan sonra I. Genel Konferansını gerçekleştirdi bu hareket. (...) Bu konferans gerek ideolojik sorunları, gerekse hareketin yeni dönemine ilişkin görevleri çerçevesinde çok şeyi tartıştı ve buna net tanımlamalar getirdi. Tutanaklar buna şahittir. Bazılarının karar metni haline gelmemesi asla bu gerçeği kararmaz. Konferansta bulunmayan yoldaşlar tutanaklar yayınlanmadığı için o tartışmanın kapsamını bilemiyorlar. (...)

Ama bugün en çok sözü edilebilen bir örgüt sorunuysa eğer, ben örgüt sorununun bizim konferansın ağırlıklı gündem maddelerinden bir tanesi olduğunu ve bunun bütün alt başlıklarıyla tartışıldığını çok iyi hatırlıyorum. MK, geçmiş çalışma tarzı, geçmiş önderlik anlayışı, yeni dönem, hareketin görevleri, bu çerçevede MK'nın görevleri, mahalli örgütler, bunların önemi, baskı-dağıtım, diğer teknik organizasyonlar, bizde henüz bizim "çekirdekçiler"imizin bile lafını edemediği sahte evrak büroları, başka bazı teknik örgütlenmeler de dahil, bunların hepsi orada belli unsurlarıyla tartışıldı. Demokrasi, merkeziyetçilik, disiplin, kadro sorunu (bunların tek tek öğelerini saymam gerekmiyor), bunların hepsi bir gündem maddesinin alt başlıklarıydı ve tartışıldılar. Burada örgütsel sorunlar diye sunulan metin, gerçekte yalnızca bu tartışmaların süzülmüş halidir. En süzülmüş halidir, ayrıntıları burada yoktur."

Nadir yoldaşın konuşmasından, EKİM Olağanüstü Konferansı Tutanakları, Ekim, sayı: 68, s.17

Kadroların eğitimi sorunu pedagojik tarzda kavranabiliyor. Dar anlamıyla, teknik anlamıyla eğitim çalışmasına, kitapların ve metinlerin okunması, izah edilmesi ve kavratılması çalışmasına indirgenebiliyor. İdeolojik eğitimin böyle bir boyutu vardır. Dün konuşan yoldaşın yönelttiği eleştiriyi saklı tutuyorum. Bu eğitimin çok dar bir çerçevede ve ancak resmi metinler üzerinde yürütülmesine ilişkin geçmiş pratiğe yönelttiği eleştiriyi saklı tutuyorum. Ama bunun ötesinde, kadroların ideolojik eğitimi bir boyut olmakla birlikte, kadroların eğitimi daha kapsamlı bir sorundur. Politik ve örgütsel eğitim boyutlarını da içermektedir. Bunun kendisini şöyle ele almak da mümkündür. Kadroları biz, örgütün genel, canlı ve zengin düşünsel ortamı içinde eğitebilmeliyiz ideolojik bakımdan. Kadroları biz, örgütün etkin politik faaliyetleri içerisinde, mücadelesi içerisinde eğitebilmeliyiz. Kadroları biz, örgütün devrimci yaşam ortamı içerisinde eğitebilmeliyiz. Kadroların eğitimi sorunu, bu boyutlarıyla, bu kapsamla ele alınamadığı sürece, kadroların eğitimi, onlara belli teorik gerçeklerin ve politik tespitlerin kavratılması sorununa indirgenebiliyor. Bu tür bir eğitim politikası da doğal olarak kısır ve başarısız kalabiliyor. Oysa çalışmanın ihtiyaçlarına cevap verebilecek ve mücadelenin taşıyıcısı olabilecek kadrolar yaratabilmek, unsurlarını sıraladığım bütün alanlarda, kadroları bütün o canlı yaşam içerisinde eğitebilmekle ancak olanaklı olabilir. Aslında buna ideolojik eğitimin kendisini de dahil etmek gerekiyor. Gerek klasik metinleri, gerekse hareketin metinlerini kavramak eğitim çalışmasının bir boyutu olmakla birlikte, örgütün genel canlı düşünsel faaliyeti içerisinde, tartışmalar ortamında, fikir zenginliği ortamında, insanların ideolojik bakımdan gelişebilmesini sağlamak, bunun diğer bir boyutudur. İdeolojik eğitim sözkonusu olduğunda bile ancak bu kapsamıyla ele alındığında başarılı bir eğitimden, sonuç alıcı bir eğitimden sözedilebilir.

Sorunun çerçevesini ben böyle koyuyorum. Bunun ötesinde, iyi komünistler, davaya bağlı komünistler, yetenekli komünistler, enerjik komünistler demek yetmiyor. Bunlar böyle çok genel ve soyut planda alındığında çok anlamlı olmuyor.

Söylediklerime şunları da ekleyebilirim: Bizim için kadro sorunu, tam da bu çizdiğim çerçevede, şu şekliyle ortaya çıkıyor. İdeolojik gelişme bakımından henüz çok ciddi boşluklarımız ve zayıflıklarımız var. Bu kadroların ideolojik eğitiminde bir yetersizliği ifade ediyor, kendiliğinden bu gerçek açığa çıkıyor. Aynı şekilde etkin bir politik faaliyete biz ancak henüz girebiliyoruz. Bu ise sistemli bir politik faaliyet içerisinde eğitilmiş kadrolar sorunuyla ya da pratiğiyle, ancak şimdi yüzyüze geldiğimiz gerçeğini ortaya koyuyor. Aynı şekilde henüz yeni yeni bir örgüt olarak şekilleniyoruz. Ve devrimci bir örgüt yaşamı kurmak problemiyle uğraşıyoruz. Bu sorun henüz yeni gündemimize giriyor. Eldeki insan malzemesinin bu bakımdan da yetersizliğine ve eğitimsizliğine işaret ediyor. Dolayısıyla, ideolojik, politik ve örgütsel gelişmeyi başarıyla yaşayabilmek nasıl bir kadro sorunuysa, ama tersinden kadro sorununun kendisini çözebilmek de, başarılı bir ideolojik gelişme, etkin bir politik faaliyet, sağlam bir örgüt yaşamı ve gelişmesiyle bağlantılıdır ancak. Bu sorunlar bu organik bütünlüğü içerisinde kavranabildiği ölçüde sorun doğru olarak ortaya konmuş olabilir. Bu geçmişte merkez komitesinde, örgütsel yönelimin ilk dönemlerinde belli bakımlardan tartışma konusu da oldu. Buna ilişkin bazı kısa metinler de yayınlandı. Kadrolarımız olmadığı için politik faaliyet yürütemiyoruz denebiliyordu. Bu tek tek insanlarla kendi içinde uğraşmak gibi bir çabanın gerekçesi haline getirilebiliyordu bir noktadan sonra. İlk dönemin sıkıntıları bir yana bırakılırsa, öyle bir dönemde işaret edilen gerçek şuydu: Biz tam da politik faaliyetin ihtiyacı olan o kadroları, politik faaliyetin taşıyıcısı olabilecek o kadroları, politik faaliyet çabası içerisinde elde edebiliriz. Demek ki, bu noktada kadro sorunu, tek tek insanları kazanma sorununun ötesinde bir anlam taşıyor. Kadro bir kavramsa eğer, belli bir ihtiyacı karşılayabilen bir kişiliği ifade ediyorsa, insan kazanmak ile kadro kazanmak aynı şey olmuyor. Kadro ancak gerçekten kendi doğasına uygun bir çalışmanın içerisinde edinilebilir. Bizde kadro sorunu bugün biraz bu biçimiyle ortaya çıkıyor. Politik ve örgütsel çalışmayı geliştirmedeki sıkıntılarımız neyse kadrolaşmadaki sıkıntılarımız da bir bakıma odur.

(...)

Kadro politikasının bazı sorunları

Cihan: Kadro tanımının çok daraltılmasına karşıyım. Bu kadrolaşma politikasının kendisini de, bir ölçüde bunun alanını da daraltmaktadır. Kadro bir statü değil. Ben ilk konuşmamda özet olarak, temel başlıklar olarak vermeye çalıştım. Kadro, belli politik ve örgütsel görevlere uyumlu hale getirilmiş insan kategorisidir. Bir örgütün, en tepedeki üyelerinden sıradan, sade üyelerine kadar, toplam bir insan malzemesi olur. Kadro, bu örgütün, bu insan malzemesini kendi temel amaçlarına olduğu kadar, belli bir dönemdeki temel politik ve örgütsel görevlerini karşılayacak bir perspektif ve kişiliğe getirebilmektir.

Bu ihtiyaca göre eğitebilmektir, bu ihtiyaca göre donatabilmektir. Bir yönüyle kadro budur. Hareketin ihtiyacını karşılayan insandır. Kuşkusuz kadronun asgari nitelikleri vardır. Aslında her örgüt üyesinin asgari nitelikleridir bunlar aynı zamanda. Bu davaya bağlılıktır, davayı asgari sınırları içerisinde kavramış olmaktır. Belli bir bağlılık ve belli bir eğitim düzeyidir. Ama bu sınırlar içerisindeki bir kadro tanımı çok dardır. Bir komünistin normal niteliğidir bu, ya da bir örgütün normal niteliğidir. Ve bu yönüyle aslında bütün örgüt üyeleri eşittir, eşit özellikler aranır onlarda. Bunlar o özellikleri aynı düzeyde göstermeyebilirler. Davaya bağlılık ve davayı kavramışlık, bunu aynı düzeyde gösteremeyebilirler. Ama asgaride eşit düzeydedirler. Zira bu bir niteliktir. Zaten bu asgari sınırı aşmış kişi üyedir. Ama bu kadarı henüz bir anlamda kadro değildir. Kadrolaşmak, işte bu üyelerin hareketin temel ve taktik ihtiyaçlarına göre eğitilebilmesidir, hazırlanabilmesidir. Kadro politikasının özü ve esası budur aslında.

Profesyonel kadrolar, evet, bir örgütte bu bir kategoridir. İhtilalci bir örgütte bu bir kategoridir. Ama örgütün kadroları bununla sınırlı değildir. Bir profesyonel kadrolar, sade kadrolar ayrımı belli sınırlar içinde yapılabilir. Profesyonel kadrolar bir hareketin kuşkusuz omurgasını oluştururlar. Güvencesidirler. Çekirdeğidirler. Ama kadro kavramının kapsamı bunun ötesindedir. Bununla sınırlamamak gerekiyor. Olsa olsa bunlara profesyonel kadrolar diyebiliriz. Gelişmiş kadrolar diyebiliriz. Hareketin temel fonksiyonlarını üstlenen kadrolar diyebiliriz. Ama ötekilerini kadro saymamak sonucuna varmamalı bu.

Kadronun bir başka tanımı geçti tartışmada. Kuşkusuz farklı ihtiyaçları, farklı siyasal-örgütsel fonksiyonları, bir örgütün değişik fonksiyonlarını karşılayabilen kimsedir. Bir örgütte çok zengin fonksiyonlar, çok zengin işlevler vardır. Ve değişik kadrolar bu değişik işlevleri karşılayabilmek durumundadırlar. Doğru bir kadro politikası bunu gözeten bir kadro politikasıdır aynı zamanda. Bunu da ilk konuşmamda kısaca belirttim. Yoldaşların tartıştığı sorun ise bir başka sorundur. Bunun kadro politikasıyla belli bakımlardan ilgisi vardır ama, bunun ötesinde bir sorundur. Aslında bir üyenin, üyelik haklarını kullanabilen bir üyenin, üyelik görev ve sorumlulukları karşısındaki tutumuyla ilgilidir. Daha değişik bir tartışmadır o. Üyelik, aday üyelik politikasıdır. Örgüt disiplini, örgüt sorumluluğu sorunuyla ilgilidir o tartışma. Burada belli tutarsızlıklarımız vardır. Doğrudur. Bunlar biraz da örgüt olmak sancısını yaşadığımız bir dönemin sonuçlarıdır. Evet, bizim öyle üyelerimiz vardır ki, bunlar hiç de yetenekleri yalnızca belli alanlara yettiği ama başka bazı alanlara yetmediği için eleştirilmiyor; bunlar, her sıradan devrimcinin, daha doğrusu her sıradan örgüt üyesinin örgüt görevleri karşısında göstermesi gereken duyarlılığı ve sorumluluğu taşımayan insanlardır. Bu yönüyle sorumsuz ve davaya bağlılıktan uzak insanlardır.

Evet, bu insanlar çok eleştiriliyor, ama bunlarla ilgili belli bir örgütsel tutama girilemiyebiliyor. Bu bir tutarsızlık olarak ortaya çıkıyor. Ama bu örgüt hukuku ve örgüt işleyişiyle ilgili bir sorundur. Kadro politikasındaki bir tutarsızlığı ifade etmiyor tam. Çünkü belli insanların yanlış tarzda, yanlış görevlerde değerlendirilmesi sonucunda ortaya çıkmış bir tartışma değil burada sözkonusu olan. Yoldaşların belli örneklerden giderek konuştuklarını bildiğim için, bu açıklamayı yapmak durumunda kalıyorum. Keza Hüseyin yoldaş zımmen belli bir tipi örnek alarak bir eleştiri yöneltti. Orada da benzer bir durum vardır. Bir örgütün disiplinine, örgütlü bir üye olmanın asgari gereklerine uygun davranıp davranamamak sorunudur. Yoksa bir yoldaşın şu ya da bu yetenek alanında değerlendirilip değerlendirilmemesi ile ilgili bir sorun değildir. İlgili yoldaşların bu konuda sıkıntıları olabilir. Ama bu tartışmayı farklı bir tarzda gündeme getirmek durumundalar. Bunun yanlış bir kadro politikasıyla alakası yoktur. Başka bir tartışmadır ve başka bir sorundur. Örgüt karşısında asgari sorumluluklarını, örgüt disiplininin asgari gereklerini yerine getiremeyen kadrolar karşısında bir örgütün tutarsız kalması durumudur. Böyle insanları saflarda tutabilmek, sert eleştirilere rağmen böyle insanları saflarda tutabilmek, kadro politikası bakımından bir tartışma konusu olabilir. Ama kadroların yerli yerinde değerlendirilememesi ile bunun bir ilgisi yok.

Bu sorunun epeyce tartışıldığına inanıyorum. Ben yoldaşın tartışmasını anlamaya çalıştım, Adil yoldaşın konuşmasını. Arada öyle derin farklılıklar olduğunu zannetmiyorum. Yoldaş birbirini tamamlayan insan kategorisi olarak kadro tanımına zannederim karşı çıkmadı. Ama sağlam bir komüniste ilişkin bir tanım yapmaya çalıştı. Bu kişilerin yetenekleriyle değil, nitelikleriyle ilgili bir sorundur ve yoldaşın karıştırdığı da budur. Kuşkusuz bir örgüt bu soruna önem verebilmelidir. Eğer bazı sağlam ve sadık kadrolar, enerjiyle, hırsla çalışan kadrolar, yeterli ya da çok yönlü yeteneklere sahip

olamamasından dolayı bazı yanlış davranışlar gösterilebiliyorsa, kadrolarla ilgili değerlendirmelerde, kuşkusuz bu tutum eleştirilmelidir. Herkesin yeteneği farklıdır, kapasitesi farklıdır, yararlı olabileceği alan farklıdır. Bu başka bir tartışmadır. Ama öteki biraz daha değişik bir tartışmadır. Tartışmayı karartmamakta fayda var bence. Kadro sorunu yeterince tartışıldı dedim. Ben buna kısaca şunları da eklemek istiyorum: Şu dönemin kadrolaşma politikası işçi sınıfı yönelimiyle birlikte düşünülmeli ve kadrolaşmanın sınıfsal boyutu gözetilebilmelidir. Birinci nokta budur. İkincisi; bizim için birlik politikası, evet aynı zamanda kadrolaşma politikasıdır. Ya da hareketin ihtiyaçlarını karşılayabilecek kadroları devrimci hareketin tümünden ayıklayıp alabilmek sorunudur. Bir üçüncü nokta (gene başlık olarak belirtmek istediğim), kadrolaşmak sorunu, geçmiş kültürden gelen insan malzemesini kendi yeni kültürüne, kendi yeni ihtiyaçlarına uygun olarak yeniden şekillendirme sorunudur aynı zamanda. Kişi olur, senin üyen olur, ama kafasıyla, kültürüyle hala da TDKP'li olur. Bu kişi senin kadron değildir henüz. Sen onu kendi kadron haline getirebilmek, kendi perspektiflerinle ve kendi ihtiyaçlarına uygun olarak yeniden şekillendirebilmek sorunuyla karşı karşıyasındır.

Örgüt üyeliği: Genel ölçütlerin yorumu

Üyelik sorununa gelince. Bu konuda klasik ölçütler bellidir. Ama klasik ölçütler belli bir ölçüyü ifade etmekle birlikte, kendi içerisinde onlar çok da yeterli değildir üyelik sorununu çözüme bağlarken. Çünkü esas önemli olan onların her parti için her ülkenin kendi koşulları içinde özgün yorumudur. Asgari ölçütlerin ötesinde, üyelik kıstaslarının yorumu ülkeden ülkeye değişebildiği gibi, mücadelenin değişik evrelerine göre de belli esnemeler gösterebiliyor. Hareketin programını onaylayan, bir örgütünde bizzat görev almayı kabul eden ve örgüte maddi katkı yapmaya hazır çok insan bulmak mümkündür. Bu kabullerle örgüte katılmak isteyen pekala çok insan da çıkabilir. '80 öncesi Türkiyesi'nin binlerce, onbinlerce militanım düşününüz. Yoldaş bir örneğini veriyor ve bir soru olarak ifade ediyor. Bu o ölçütlerin yetersizliğini kendiliğinden gösteriyor. Bu asgari bir sınırdır. Bunun ötesi, bu ölçütlerin yorumunu doğru ele alabilmektir. Bunu doğru yorumlayabilmektir. Ve bu yorum, tekrar ediyorum, ülke ve mücadelenin koşullarına bağlı olarak oluşmak durumundadır. Bizim kendi pratiğimizde de iyi kötü bu konuda belli bir kavrayış, belli bir uygulama vardır. Deminki tartışmalar bir yönüyle buna ışık da tutuyor. Yani bir komünisten istenmesi gereken asgari özellikler nelerdir, buna ilişkin yapılan değerlendirmeler ya da sayılan öğeler vardır. Asıl önemli olan bunlardır.

Aday üyelik: Sınayarak üyeliğe hazırlama

Burada asıl anlamlı tartışma belki aday üyelikle ilgili olabilir. Aday üyelik kurumunu doğru tanımlamakla ilgili olabilir. Onun üzerine söyleyeceğim şudur: Bu aslında evrensel bir uygulamadır. Bizde de mevcut bir uygulamadır ve gereklidir. Gerekliliği şuradan gelmektedir, bizzat aslında aday üyelik tanımıyla bağlantılıdır. Aday üye, en kısa tanımıyla, henüz asgari düzeyde denenmemiş üyedir. İkinci sınıf üye değil, henüz denenmemiş, henüz üyelik potansiyeli bakımından taşıdığı asgari özellikler konusunda bizzat örgütsel yaşam içerisinde örgüte yeterli güveni verememiş, bu açıdan asgari bir sınamadan henüz geçememiş kişidir. Aday üyelik kurumunun kendisi ve süresi, bu sınamayı sağlıyor. Yanısıra da, üyelik özelliklerini ve potansiyelini asgaride taşıyan üye adaylarını, üyeliğe hazırlama dönemi oluyor bu. Bu hazırlık doğal olarak örgüt bünyesinde, örgütlü olarak sürmek durumundadır. Bundan dolayı da aday üyeler zaten hücre üyesi olabiliyorlar.

Ama üye olmadıkları için, seçme ve seçilme hakkından doğal olarak yoksundurlar. Bunun kendisinden dolaysız bir sonuç çıkıyor; aday üyeler yönetici komitelerde yer alamazlar. Çünkü seçme ve seçilme hakkından yoksundurlar. Bir üst organa üye olabilmek seçme ve seçilme hakkını gerektiriyor. Yanısıra, aday üyeler doğal olarak sekreter olamazlar kendi hücrelerine. Ama bunun ötesinde bir hücre faaliyeti kapsamına giren örgüt çalışmasının tümüne eşit ölçüde katılmak durumundadırlar. Ve zaten bu çalışmanın içerisinde sınama döneminden geçeceklerdir. Bunun belli sınırı olmak durumundadır. Bu zaman sınırının ötesinde her aday üyenin durumu değerlendirilir. Asgari sınır aşılmışsa, aday üye, üye olarak kabul edilir. Aday üye olurken taşıdığı özelliklerin istikrarlı olduğu ve aday üyelik döneminde bu özelliklerini geliştirdiği görülür ve üyeliğe kabul edilir. Ya da bu sürenin azami sınırları beklenir. Bu azami sınırlar tamamlandığı halde bu aday üyenin güven vermeyen bir aday olduğu açığa çıkar. Böyle bir durumda da aday üyelikten düşürülür.

Bir örgüt saflarına kalıcı olarak alacağı ve onları tüm üyelik haklarından yararlandıracağı kadroları ya

da üye adaylarını böyle bir sınama döneminden geçirmek durumundadır. Bu bir tür örgütün kendi sağlıklı gelişimi bakımından bir güvencedir de. Belli bir dönemdeki özellikleriyle örgüte güven veren insanlar peşinen üye olarak alınmak durumunda, bir örgüt için probleme de dönüşebilmektedirler. Aday üyelik kurumu bundan sakınma olanağı sağlamaktadır. Yanısıra bir örgütün üyesi olmak, üyesi olarak hazırlanabilmek, ancak örgütlü yaşam içerisinde olanaklı olabilir. Aday üyelik kurumu bu olanağı verebilmektedir. Üye potansiyeli taşıyan kimseleri, bireyleri üyeliğe hazırlamak işlevi görmektedir. Bunu böyle kavramamız gerek diye düşünüyorum.

Yoldaşın sorusuna da burada kestirmeden cevap vereyim. Evet, bir hareketi tanıyan, bu hareketin programını ve tüzüğünü bilen her devrimci o harekete, o örgüte ya da o partiye üye aday olmak üzere başvurmak hakkına sahiptir. Bunu kendi özgeçmişiyle birleştirilmiş bir başvuruyla yapar. Bu başvuruyu değerlendirmek örgütün sorunudur. Örgüt verilen özgeçmişi ve üye aday olmak konusunda ortaya konan gerekçeli değerlendirmeyi inceler. Uygun görürse bu kimseyi üye aday olarak kabul eder. Uygun görmezse de reddeder. Her devrimcinin ya da her sempatizanın başvurma hakkı vardır. Bu başvuruyu görüşüp kabul etmek ya da etmemek ise örgütün sorunudur. Burada aday üyeliğe ve üyeliğe almak yetkisi sorunu vardır. Bunları da tartışıp bir sonuca bağlamak gerekiyor.

Yurtdışında üyelik/aday üyelik

Hüseyin: Türkiye'de üyelik ve aday üyelik konusunda söylediklerin tamam. Yurtdışında da aşağı yukarı böyle kıstaslar arıyoruz üyelerde. Bunu konuştuğumuz için üzerinde durmak istemiyorum. Fakat aday üyelik kurumu yurtdışında da olacak mı? Ya da böyle bir gereklilik var mı?

Cihan: Aday üyelik kurumu bence yurtdışında da olmalıdır. Deneme süresi de Türkiye'den farklı olmak durumundadır. Burada siyasal faaliyetin kapsamı daha dar, siyasal faaliyetin yoğunluğu ve şiddeti bakımından üye adayını denemek bakımından imkanları daha sınırlıdır. Bundan dolayı buradaki deneme süresi daha geniş tutulabilinir. Tutmak da gerekiyor. Ülkede mücadele daha yoğundur, daha serttir. Faaliyetin temposu yüksektir. Böyle yüksek tempolu bir faaliyet içerisinde aday üyelik dönemi daha kısa tutulabilinir. Bu süreyi de saptamak gerekiyor. Bu süre biraz mücadele koşullarıyla da ya da siyasal olayların gidişiyle de bağlantılıdır. Bu süreye bağlı olarak yurtdışı süresini ayarlamak ve biraz daha geniş tutmak daha doğrudur. Çünkü yurtdışında daha dar ve temposu daha düşük bir faaliyet vardır. İnsanları tanımak için daha uzun bir süre gereklidir.

Üyelik aidatının siyasal anlamı

Gürsel: Bu üyeliğin asgari kıstaslarıyla ilgili olarak mali yönüyle, aidat yönüyle getirilen kıstas bugünkü hayatta, yaşamda ne derece geçerli? Veya asgari bir ölçü olarak onu almak ne derece doğru olur?

Cihan: Bu klasik bir ölçüt olduğu için, genel olarak tartışmasız kabul edilir. Ama bence şöyle bir siyasal anlamı da vardır. Ve ben bu uygulamaya profesyonellerin de dahil edilebileceğini düşünüyorum. Çünkü bu tartışma eski örgütlerde de yapılıyordu. Yani, biz zaten örgütten para alıyoruz, bir de o paradan geri mi vereceğiz? Ya da örgüt aidat olarak alacağını peşin olarak da kesebilir, diye ifade ediliyordu. Şahsen karşı karşıya da kaldığım bir soruydu.

O zaman verdiğim cevabı şimdi de vermek isterim. Bir profesyonel kadroya belli bir maaş verilmektedir. Bu maaşın belli bir kısmını bir ay boyunca tasarruf etmek ve örgütüne gerisin geri aidat olarak vermek, o bireyin, o kadronun göstereceği, kendi örgütüne karşı göstereceği sorumlulukla bağlantılıdır ve bunu pekala yapabilir.

Ben geçim için diyelim, 300 bin lira alırım. Bunun 50 bin lirasını bütün bir ay tasarruf eder ve örgüte gerisin geri öderim. Bunun hiç de peşinen kesilmesi gerekmiyor. Tersine ayın sonunda verilebilmesi gerekiyor. Bu örgüt için, bu örgütün ihtiyaçları için, belli bir fedakarlığı, belli bir maddi fedakarlığı, bir disiplin anlayışıyla, bir feragat anlayışıyla gösterebilmek yeteneğidir. Onun ötesinde, gelir sahibi olan, çalışan üyeler için, bunun kendisi, bu ölçütün kendisi, bazen çok önemli bir kıstasa da dönüşebiliyor. Bunun oranını saptamak, kişilerin geliri eşit olmadığına göre, sabit olamaz. Belki belli bir orantıya göre saptanabilir. Evet, güç yaşam koşulları altında bir komünistin kendi partisi için yaşam olanaklarından belli bir tasarrufu sağlaması ve bunu kendi partisine vermesi, bence siyasal bir olaydır. (...)

Cihan yoldaşın bu konuşmaları EKİM I. Genel Konferansı'nın Kadro Sorunu başlıklı gündem maddesinin tutanaklarından alınmıştır.

Mart '92 tarihli MK toplantısında "EKİM'de üyelik ve aday üyelik sorunları" üzerine yapılan tartışma, tartışmanın sonunda Cihan yoldaş tarafından yapılan bir konuşmayla özetlendi. Bazı önemsiz kısaltmalar ve düzeltmelerle bu konuşmayı yayınlıyoruz.
(MK Tutanakları, Mart '92, 4. kitap, s.292-97)

Üyelik ve aday üyelik sorunları

Üyelik ve Aday Üyelik Sorunları Üzerine MK'da 2 Mart 1992'de yapılmış tartışmanın sonuçları

Perspektifte açıklık, uygulamada zayıflık

Cihan:

Bu sorun I. Genel Konferansta tartışıldı. Kadro kriterleri üzerine belli sonuçlar da ortaya çıktı. Yalnız bir yıllık pratiğimizin bu açıdan iç açıcı olduğunu düşünmüyorum. Örgütsel faaliyete ilişkin tartıştığımız genel sorunlarda yatmaktadır bunun esas nedeni. Fakat sorun bundan da ibaret değildir. Örgütsel yaşamımız ve faaliyetlerimizde bir takım bozukluklar ne olursa olsun, bir komünist kadro olmanın asgari gerekleri konusunda çok ciddi yetersizlikler ortaya koyan kadrolara bugüne kadar anlamsız bir müsammaha gösterdiğimiz de kesindir. Bu zaafın burada belli bir biçimde eleştirisi yapıldı. Söylenecekler varsa hala da söylenmelidir.

Bu bir devrimci örgüttür. Bu devrimci örgütün saflarına katılmak, onun ideolojik çizgisi ve politik hedefleri doğrultusunda ve örgütlü bir temelde savaşmayı kabul etmek demektir. Örgüte katılmak bu temel üzerinde zaten gönüllülük esasına dayalıdır. Örgüte bu vaadi yaparak katılmış insanların, kendini örgütün genel ideolojik-siyasal perspektifleri doğrultusunda örgütlü ve disiplinli bir siyasal mücadeleye adamaktan neden geri durdukları sorusunun cevabı net verilmelidir. Ve bu soruya uygun olarak da bu tür kadrolara tavır alınmalıdır.

Öyle kadrolar vardır ki, bunların içine düştüğü belli bir zayıflık, bizim mevcut çalışma tarzımızdan, mevcut örgütsel durumumuzdan kaynaklanabilmektedir. Ama öyle de kadrolar vardır ki, bunların marksist-leninist devrimci bir örgütün siyasal mücadelesine katılma sözkonusu olduğu zaman, ciddi ideolojik ya da kişilik yetersizlikleri gösterdikleri de bir gerçektir. Bu ikisini birbirinden ayırmasını bilmek gerekiyor. Bir yıllık faaliyet bu ayrımı yapmak konusunda bize geniş imkanlar da veriyor. Kuşkusuz herkesin savunmasını alarak bir muamele yapmak sözkonusudur. Ama tekrar ediyorum. Bir yıllık deneyim kendi içinde değerlendirildiğinde nereden kaynaklandığı konusunda net sonuçlara ulaşılabilecek epeyce bir örnek de var önümüzde. Bunlara ilişkin olarak MK kendi eğilimini net bir biçimde ortaya koymalıdır.

EKİM üyesi kimdir, sorusunu soruyoruz ve yanıtını üç başlık altında toparlıyoruz. Bu yanıtları hepimiz heyecanlı karşılıyoruz. Bu bir üyelik politikasıdır. Ama tam da bu politikanın uygulanması alanında zayıflık gösterirsek, büyük bir tutarsızlığa düşmüş oluruz. Teori ile pratik arasındaki o bağı bir kez daha koparmış oluruz.

EKİM üyesi kimdir?
(Temel üyelik koşulları)

EKİM üyeliğinin üç planda değerlendirilebileceğini saptamıştık. Bir, ideolojik kimlik; iki, devrimci kimlik; üç, devrimci örgüt yaşamına uyum.

Birincisi, hareketin ideolojik çizgisinin genel esaslarını ve temel ilkelerini onaylamak; bunun onaylanması ve bu konuda belli bir kavrayış. Bu ikincisi (kavrayış sorunu), çok görece bir kavramdır, ama yaşam içerisinde bir örgütün bunu nasıl anladığı da az çok bellidir.

İkincisinden, devrimci kimlikten şunu anladığımızı ifade etmiştik; Bugünün EKİM, yarının parti üyesi, bir dava adamı olmak durumundadır. Mücadelede tereddütsüz olmak durumundadır. Devrim mücadelelesinin gerekleri neyse kendini buna uygun planlamak ve buna uygun seferber etmek durumundadır. Bu çizginin gerisinde kalan hiç kimse bizim üyemiz olamaz. Bugün EKİM üyesi olamaz, yarın parti üyesi olamaz. Bu konuda etraflı tartışmalar da yapıldı. Bu esasları hakim kılamadığımız sürece bizim devrimci bir örgüt yaratamayacağımız, buna aykırı öğeler örgütümüze biriktiği ölçüde, bunun örgüt yaşamımızı, örgüt havamızı

bozacağı da ifade edildi.

Üçüncü sorun, devrimci örgüt yaşamına uyumdu. Şimdi devrimci örgüt yaşamı bir bütünlük oluşturur. Haklar ve görevler diye organik bir bütünlük oluşturur. Örgütümüz bugüne kadar haklar konusunda, özellikle de geçmiş deneyimler, tarihsel deneyimler ışığında belli bir titizliği gösterdi bence, yetersizlikleri olmakla birlikte. Hala da iç demokratik yaşamını geliştirme konusunda kendisini bekleyen önemli görevler olmakla birlikte, üyelerin hakları konusunda belli bir titizliği gösterdi. Bu konuda Türkiye devrimci hareketi içerisinde bazı yeni gelenekler de yarattı. Ama bununla ters orantılı bir tarzda, EKİM üyeleri, görevler konusunda, örgüt yaşamı içerisinde kendilerini bekleyen görevler konusunda, sorumluluklar konusunda aynı titizliği göstermediler. Bir kısım EKİM üyeleri özellikle olmak üzere.

Disiplin sorunundan hiçbir taviz veremeyiz, tıpkı üyelerin demokratik haklarından da hiçbir taviz veremeyeceğimiz gibi. Bunun yalnızca biçimleri değişebilir. Bu biçimlerdeki değişikliği yaratan da illegal örgüt yaşamıdır. Ama biz bunun çok kritik bir halkasını yaşadık. Demokratik işleyişin ve yaşamın bir dizi alanında illegal bir örgüt olma zorunluluğuyla bir dizi kısıtlamaya gitsek bile, bizim örgüt kürsülerimiz vardır. Üyelerimiz buradan sesini bütün bir örgüte ve kamuoyuna duyurabilmek imkanına sahiptirler. Bence demokrasinin en kritik halkası da budur zaten. Ben bunu, seçme ve seçilme hakkından çok daha anlamlı, çok daha üstün buluyorum. Gizliliğe mahkum bir devrimci örgüt, üyelerine örgüt önünde kendi düşüncelerini ortaya koyma olanağı tanıdığı ölçüde, yine de demokrasiye geniş bir alan açma olanağı bulmuş olacaktır.

Aday üyeliğin bazı özel sorunları (Ara örgütsel biçimler)

Tanımlarımız vardır aday üyelik konusunda. Bunun arka planı da iyi kötü bellidir. Konferans tutanaklarında da vardır; aynı maddeler tartışılmıştır, o da esas alınmalıdır. Yukarıda üç madde halinde bir üyelik tanımı yapıldı. Aday üye ise, henüz denenmemiş olan, örgüt yaşamı içerisinde denenip hazırlanması gereken, üyeliğe hazırlanması gereken, kişidir. Bunun sınırları -bu konferans kararıydı zaten- Türkiye'de 6 aydan bir yıla kadar, yurtdışında bir yıldan iki yıla kadar idi.

Üye tanımı, tersinden olarak, aday üye tanımından kendiliğinden çıkıyor. Üye, denenmiş ve örgüte güven veren aday üyedir ya da kalıcı bir örgüt kadrosu olabileceği konusunda örgüte güven verebilmiş aday üye, üyedir.

Burada tek tek üyelerin ya da özellikle aday üyelerin organ yaşamı dışında kalarak kendi deneme sürelerini geçirmelerinin yarattığı bir takım sorunlar üzerinde konuşuldu. Sorun şuydu; aday üye belli bir dönem örgüt yaşamı içerisinde denenen ve üyeliğe hazırlanan kimsedir diyoruz. Ama bazı yoldaşları aday üyeliğe kabul ettiğimizde pek fazla bir örgüt (organ) yaşamı içerisine alamadığımızı da açıklıkla tespit ediyoruz. Bu bizi onları deneme olanağından yoksun bırakıyor. Oysa biz aday üyeliğe alırken onları örgüt yaşamı içerisinde üyeliğe hazırlamayı vaadediyoruz. Bu vaadimizin gereklerini gerçekleştiremiyoruz. Ama bunun bir objektif güçlük olduğu da bir gerçek. Bu objektif güçlük hareketin yeniliğinden geliyor. Ve tek tek kadroların kazanıldığı alanda, kollektif birimler (hücreler) yaratabilecek yeterli örgüt ilişkilerine peşinen sahip olamamaktan geliyor. Biz buna bir çözüm olarak, geçiş işlevi görebilecek örgütsel biçimler denenmesini kararlaştırdık. Bunların çalışma grupları olabileceğini saptadık. Şu veya bu birimde, fabrikada, işletme ya da başka herhangi bir birimde, örgüte katılmış üye adaylarını, onların kendi çevresindeki diğer bazı sempatizanlarla çalışma grupları/komiteleri olarak adlandırabileceğimiz çeper örgütlerinde biraraya getirmek, hem bunları burada eğitmek hem de belli bir faaliyetin içerisine sokmak, bunu da özellikle o aday üyenin inisiyatifinde yapmak. Bu aday üyenin inisiyatifinde gerçekleştirilen bu faaliyeti ise, mutlaka bir örgüt birimi tarafından denetlemek, yani ona yakın önderlik etmek, onu yakınen yönlendirmek. Eğer aday üyeler bu tür birimler içerisinde değerlendirilebilinirlerse, burada da bir biçimde bir örgüt yaşamı, ona yakın bir biçim içerisinde gerçekleştirilmiş olur. Çünkü çalışma grupları ya da komiteleri gibi çeper örgütlenmelerinde de bir kollektif çalışma sözkonusudur. Burada da bir takım işleri kovalamak, örgütlemek, yürütmek, yönlendirmek ve genel olarak illegal çalışmanın sorunları sözkonusudur. sözkonusudur. Burada da gizlilik sözkonusudur. Burada da belli bir disiplin sözkonusudur. Özellikle de bu grupları yöneten aday üye bakımdan, yani üye aday bakımından. Ama bu çalışma gruplarını yalnızca aday üyelerin üyeliğe

hazırlandığı geçiş biçimleri olarak da ele almamak gerekir. Bunları aynı zamanda, hücrelere geçiş biçimleri olarak da düşünebilmeliyiz. Kuşkusuz örgütün dışındadır bu örgütler. Örgütün dış çeperinde yeralan ara biçimlerdir bunlar. Örgüt sınırı, çalışma gruplarına/komitelerine ulaşıldığında bitmektedir. Çalışma gruplarında bizim örgütümüzü kesen tek ilişki, o çalışma grubu içerisindeki aday üyemiz/aday üyelerimizdir.

Tüzük sorununun özü ve esası

Konuştuklarımız arasında üye ve aday üyelerin hak ve görevlerini açıklığa kavuşturmak sorunu vardı. Bunun işlenmesi görevi tespit edildi. Buradan bir tüzük hazırlamak ihtiyacı çıkmıştı. Ortaya çıkan genel eğilim şuydu; bize bir tüzüğü formüle edebilme olanağı verecek tarzda, bu temel örgütsel sorunları işlemek zorundayız. Buradaki anlayışlar, özü, içeriği, esasları bakımından açıklığı kavuştuğu ölçüde, bu özün, belli bir formülasyona kavuşturulması bize tüzük maddeleri verecektir. Bizim önümüzde kapsamlı bir örgütsel müdahale dönemi vardır. Bu örgütsel müdahale dönemi, aslında, örgütsel şekillenmenin, örgütsel yapı ve örgütsel işleyişin, giderek örgüt iç yaşamının bir dizi temel sorununun açıklığa kavuşturulması ve kadrolara kavratılması temeli üzerinde gerçekleştirilecektir. Örgüt çizgisinde netleşmek ve kadroları bu temelde eğiterek bir örgütsel yapı içerisinde şekillendirmek zemini üzerinde gerçekleştirilecektir. Bu örgütsel müdahaleninin gerçekten hakkı verilebilirse eğer, bu zaten bir dizi konuda bizim örgüt anlayışımıza ve uygulamalarımıza bir açıklık kazandıracaktır. Bunun belli kurallar halinde teknik ifadesi ise, bize nihayet bir tüzük verecektir.

Tüzük diye önden belli esasların masa üzerinde saptanmasının (bazı genel esaslarımız bizim zaten vardır), tüzük diye salt bir teknik çalışma ürünü ortaya çıkarmanın, örgüt yaşamımıza çok fazla nüfuz edebileceğini zannetmiyorum. Kendi özgünlüklerimizi mutlaka değerlendirmeliyiz. Bu noktada yoldaşlara Lenin'in Komünist Enternasyonal'in ilk döneminde hazırlanan tüzük örneğine yönelttiği eleştiriyi hatırlatabilirim: Evet, bütün maddeleriniz doğrudur, genel geçerliliğe de sahiptir, tümünün altına imzamı da atarım; ama bunlar çok fazla Rus deneyimine özgüdür, Bolşeviklerin dışındaki komünistler, bunları anlamakta ve uygulamakta büyük güçlükler çekeceklerdir, görünürde bunlar genel geçerliliğe sahip esaslar olarak görülmekle birlikte, diyor.

Bu konuda aslında TDKP pratiği de öğreticidir. TDKP'nin kendi genel durumu gözetildiğinde "ideal" denebilecek bir tüzüğü vardır. Ama o tüzük işin özünde herhangi bir biçimde örgüt yaşamına yön verebilmiş değildir. O tüzük üzerine gerçekleşen bir takım tartışmaları, kendi o zamanki örgütsel pratiğimden de çok iyi hatırlıyorum. Çok net gibi görünen, çok kuvvetli ve bütünsel gibi görünebilen bir tüzük, olmadık yorumlara konu olabilmiştir. Çünkü sorunun özü ve esası üzerine, kadrolar içerisinde sorunların tartışılması, sindirilmesi ve bu konuda da bir ideolojik birliğin sağlanması, ideolojik ve politik kavrayış birliğinin sağlanması sözkonusu değildi. Olamadığı ölçüde de herkes o tüzüğü bir biçimde bir o tarafa, bir bu tarafa bükebiliyor. Sonuçta örgüt yaşamını düzenleyen bir araç olmaktan da çıkıyor.

Kitle bağları ve kadro politikası

Tartıştıklarımızın özetini şöyle toparlayabilirim.

Kitle bağlarımızın sınırlılığı gözetildiğinde, bir; bize politik faaliyetin taşıyıcısı olan kadrolar gereklidir saptamasının bir gereği olarak, iki -bu iki faktörü gözeterek üyelik politikasında titizlik göstermeliyiz. Kitleler içinde olamayan, onlarla bağ kuramayan, bu bağ temelinde onları seferber edemeyen insanları, üye ve aday üye olarak saflarımız doldurmamız, ciddi bir zaafiyet göstergesidir. Bu örgütün konumuna ve amaçlarına aykırı bir durumdur. Özellikle bugünkü durumumuz, yani, bir, örgütün kitle bağlarının zayıflığı; iki, kadroların bir kısmının kitle bağlarından yoksunluğu gözetilerek, bu soruna, üyelikte kitle bağları kriterine ayrı bir vurgu yapmalıyız. Bizim kadrolarımız kitle çalışması yürütebilen, bu çalışma içerisinde kitle bağlarını geliştirebilen bireylerdir, öyle olmalıdırlar. Kadro politikasının bir gereği olarak, yani bu çerçevede, bu faktöre gerekli vurgulamayı yapabilmeliyiz.

Örgütte iç arınma zorunluluğu

Üyeler ve aday üyelerimizin bir dökümünü yaptık. Bunlar üzerine belli tartışmalar oldu. Bazılarını belli bir biçimde sonuca bağladık. Ama öteki bazıları için, şimdilik üzerinden geçiyoruz,

sonra ayrıca tartışırız dedik. Ben bu tartışmanın yapılmasını talep ediyorum yoldaşlar. Bunu bir kez daha şu veya bu kadronun inisiyatifine bırakamayız. Üyeler sözkonusu olduğunda özellikle. Aday üyeleri il örgütlerine bırakacağız. Üyelere ilişkin olarak haklarında yeterince bir fikir sahibi olduğumuz, fakat son durumlarını, şansları nedir, bu açıdan bir soru işareti çerçevesi içerisinde değerlendirebileceğimiz belli kadrolar vardır. Bazıları ile ilgili çok fazla tartışılacak bir şey olduğunu da zannetmiyorum. Ama bu üç madde etrafında toparladığımız ve üzerinde birleştiğimiz maddelerin ne anlam taşıdığı konusunda şahsen bir fikir de edinmek istediğim için, şu soru işareti konulanlar üzerinde kısa bir tartışmayı öneriyorum. Bu bizim vaktimizi almayacaktır. Bu çok kritik bir sorundur. Örgüt yaşamı kadrolar üzerinde yükselir. Eğer örgüt yaşamına uyum sağlayamayan kadrolarla sen saflarını doldurmuşsan, onların sorunlarıyla uğraşmak bile senin için başlı başına bir probleme dönüşebiliyor. Ve bu, örgüt yaşamını engelleyen, bozan, örgütü bir siyasal faaliyet yürütmekten alıkoyup bir iç didişmeye, bir iç uğraşa yönelten kısır bir faaliyet, öldürücü bir faaliyete dönüşebiliyor. Biz buna tahammül edemeyiz, bir. İkincisi, bu konuda yeterli bir anlayış birliği var mıdır MK'da, benim henüz tam bir fikrim yoktur. Ben bazı kadroların çoktan bu örgütten ihraç edilmesi gerektiğini düşünüyorum. Çoktan ihraç edilmeleri gerekirdi. Çünkü bu kadrolar örgüt yaşamının sıradan gereklerini, sıradan kadroların bilebileceği gerekle-rini çok kaba bir biçimde ihlal edebilmektedirler. Bu çok açık bir tavırdır. Bunlar defalarca uyarılmışlardır da. Bunlara defalarca eleştiriler de yöneltilmiştir. Ama bu kadrolar bu çizgide hareket etmekte herhangi bir sakınca görmemişlerdir.

Bu konuda MK olarak bir anlayış birliğine ulaşabilmemiz gerekiyor. Genel esaslarını tartıştık. Görebildiğim kadarıyla fazla bir anlayış farkı yoktur. Önümüzde bir pratik uygulama alanı vardır. Bu anlayış birliğinin ne ölçüde olduğunu, bizim bu alanda bir sınamamız da gerekiyor diye düşünüyorum. Şunu birlikte bir esasa bağladık. Evet, kimsenin savunmasını almadan kimseyi bu örgütten ihraç etmeyeceğiz. Burası tamam. Ama bazıları için bunun yalnızca örgütün bu biçimsel uygulamasının gereklerini yerine getirmek olduğunu da biz biliyoruz. Bu eğilim de ortaya kondu. Şimdiden kesinlemelere gitmesek bile, belli kadrolar hakkındaki eğilimin ne olduğunun MK'da açığa çıkması (ki bu üyeleri MK almıştır bu örgüte) ve bu insanların savunmasını alınarak durumlarının değerlendirilmesi, MK temsilcilerinin de bu eğilimin ışığında kararlarını vermesi gerekiyor. Bu sonuncusu bir öneridir. MK'nın önce bu öneriye ilişkin tutumunu, sonra da artık o tutuma uygun olarak da ortaya çıkacak sonucu değerlendirmesi gerekiyor.

Üyelik ve aday üyelik

Geçmiş pratiğimiz ve görevlerimiz

Örgüt kadrosu diye kime denir? Kimler örgüte üye ya da aday üye olarak alınır? Üye ya da aday üye alımında nelere dikkat edilmelidir? Bu konuda EKİM doğru bir perspektife ve marksist-leninist ölçütlere sahiptir. Ne var ki, pratikte bu perspektif ve ölçütlere yeterince uygun davranıldığı söylenemez. Bunun için son iki yıllık örgüt pratiğimize bakmak yeterlidir.

Neden özellikle son iki yıl? EKİM'de üyelik ve aday üyelik kurumu başından itibaren işletilen bir kurumdur. Ancak EKİM, üye ve aday üye kabulüne esas olarak '89 yılı sonu '90 başında yoğun olarak başladı. Dolayısıyla bu alanda ortaya çıkan zaaflar da asıl olarak bu tarihten sonra yaşandı. EKİM için ilk gerçek örgütsel şekillenme döneminin '89 yılı sonu ve '90 yılı başlangıcı olduğu belgelerimizde yeterince işlenmiştir. Gerçekten de EKİM ilk kez bu dönemde anlamlı bir politik ve örgütsel çalışma içine girdi. Bir güç toplama dönemidir ve EKİM'in saflarında çok değişik kesimlerden kayda değer bir katılma olmaktadır. Katılanların büyük bölümü ise işçi hareketinin öne çıkardığı genç bir kuşaktır. Genç ve „öncü" işçilerdir.

İşte bu durum önder kadrolar da dahil saflarda belli bir heyecan yarattığı gibi, örgüte üye ve aday üye kabülünde belli bir kolaycılığın da nedeni oldu. Katılanların büyük bölümünün işçi olması kolaycılığa düşmenin esas etkeniydi.

En fazla işçi kökenliler olmak üzere, titiz ve normalara uygun bir değerlendirmeye tabi

tutulmadan örgütümüzün teorik-programatik görüşlerini ve temel taktiklerini kabul edip örgütlü çalışmak isteyenler hızla örgüte alındılar. Yükselmeleri de kolay ve hızlı oldu.

Oysa sözkonusu kişilerin doğru dürüst bir örgüt deneyimi yoktu. Örgüt ve örgüt çalışmasının çeşitli konularında doğal olarak belirgin bir gerilik vardı. Bir çoğunun EKİM'le ilişki süreleri de çok kısaydı. Siyasal faaliyetimiz ise henüz dar ve sınırlı bir faaliyet idi. Üstelik bu unsurlar böyle bir faaliyetin içinde değil, daha çok ideolojik-teorik gelişmemizin gücüyle kazanıldılar. Kayda değer bir sınavdan geçirilemediler kısacası.

Dahası var. EKİM'e kazanılan bu unsurlar bir organ çalışması ve denetimi, yine bir organ ya da örgüt değerlendirmesi temelinde değil, bir çok kez bire bir ilişkiler içinde ve kişisel öneriler temelinde üye ve aday üye yapıldılar. Özgeçmişleri titiz bir değerlendirmeye tabi tutulmadı.

Sözkonusu unsurlar teorik-programatik görüşlerimizi kabul etmişlerdi, ancak bu konudaki kavrayışları da tartışmalı idi. Bu da az çok biliniyordu. Buna rağmen, bu da ciddiye alınmadı. Gelenler eğitilmediler. Gelişmeleri adeta kendiliğindenciliğe terkedildi. Onların kendiliğinden politikleşip/kadrolaşacağı sanıldı. Onlardan kendiliğinden propagandacı, ajitatör ve örgütçü olmaları beklendi. Ciddi bir önderlik yapılmadı.

Bu koşullarda sağlam bir örgüt kurmak, sağlıklı bir kadrolaşma yaratmak, marksist-leninist ölçütleri tavizsizce uygulayabilmek elbette zaafa uğrayacaktı.

Sonuçta, geçmiş örgüt pratiği sınırlı bazı „kadro"lar, kısa süre içinde zorlandı, bocalamaya başladılar. Aldıkları görevlerin altında ezildiler, gerileyip, geriye düşmeye başladılar. Genelde yaşanan gerilemeye koşut olarak, zamanında hızla yükselen bu kadroların bir kısmı, hızlı bir biçimde de düştüler, örgüt saflarının dışına savruldular.

Bir tasfiyecinin utanmazlık örneği ifadesi ile: „Çağırdık; hay hay deyip geldiler... ama geldikleri ile kaldılar" sonuçta ise „eyvallah deyip gittiler".

Kayda değer olan şudur ki, gidenler kolayca gittiler. Ciddi bir emek ürünü olmadıkları için bu normaldi.

Hiç kuşkusuz onları kolayından örgüte alan da, kolayından kaybeden de biziz. Zaaflar bizim zaaflarımızdır. Gelinen yerden hareketle bu durum bir kaç tasfiyecinin üzerinden izah edilemez. Kendi sorumluluğumuzdur ve öyle anlaşılmalıdır. Bu uyarıcı zaafları bilince çıkarmak, tekrar yaşanmamak üzere onları kesin bir biçimde kökünden kazıyıp atmak, bizim görevimizdir.

Hiç kimse kolay yoldan ve büyük hızla örgüte alınmamalıdır. Mutlaka belli bir süre ve belli bir çalışma alanında, bir işçi çevresi, bir eğitim ya da bir çalışma grubu/çalışma komitesinde sınanarak aday üye alınmalıdır. Onları bu süre ve böylesi bir örgütlü faaliyet içinde tanıyabiliriz ancak. İlk eğitim, örgütlü çalışma alışkanlığı, ilk disiplini ve olabildiğince ilk yetkinleşme buralarda sağlanmalıdır. Zorlanıp-tökezlememeleri buna bağlıdır.

Bu süreç kendiliğinden yaşanan bir süreç olmamalıdır. Örgütlü ve örgüt denetiminde olmalıdır. Örgüt yöneticileri onları hazırlayıp üye adayı olarak kazanmaya özel emek harcamalıdırlar. Keza onlar da emek harcamalıdır. Örgüte girmek bir emek işi, zahmetli bir iş olabilmelidir. Daha baştan zor olunduğu bilinci verilmeli, kişi örgütlü olmayı kolay ve o denli de önemsiz bir iş olarak görmemelidir. Emeğe, üyeliğe ve örgüte saygısı olan bir kişilik olarak şekillenmelidirler.

Örgüt üyeliği kolayca ulaşılan bir konum olmaktan çıkarılmalıdır.

Örgüte üye olmak isteyenden kapsamlı bir özgeçmiş alınmalıdır. Yönetici organ ya da organlar bu özgeçmişleri titizlikle incelemelidirler. Her bakımdan tam bir açıklığa kavuşulmadan özgeçmişler geçerli sayılmamalıdır. Yeniden yazılması istenmelidir. Tümüyle bir açıklık sağlandıktan sonra müracaat örgüt değerlendirmesine tabi tutulmalıdır.

Değerlendirme ilgili kişiyle yüzyüze görüşme ile kendisine açıklanmalı, üye ya da aday üye alındığı resmen bildirilmelidir. Bu açıklama kapsamlı olmalıdır. Bizim kendisi hakkında düşündüğümüzü, bundan böyle onu bekleyen görev ve sorumlulukların ne olduğu, hakları vb. açıkça anlatılmalı ve mutlaka düşüncesi alınmalıdır. Deyim uygunsa üye ve aday üye kabulleri son derece ciddi, örgütsel ve törensel olmalıdır. Örgüt ciddiyetini başından hissetirip, yaşatmalıdır.

Örgüt üyeliği bir onur ve bir erdem ifadesi haline getirilmelidir ki, örgütten atılmalar onur kırıcı bir ceza olarak algılanabilsin, acı duyulabilsin.

Örgüt saygı yaratmalı, örgüte saygı duyulmalıdır. Bunlar olmadan devrim başarılamaz.

Hiç kimse ve hiç bir örgüt kadroyu hazır halde önünde bulmaz. Kişileri kadro haline getirmek örgütlü, bilinçli bir çaba ile olur. Onu kadro olmaya

biz hazırlarız. Bu ise bilinçli ve yöntemli, dahası da siyasal ve pratik her alanda sürekli bir eğitim ve denetim ile olur. Böylesi bir çaba olmadan, ciddi bir emek harcanmadan kadrolaşma sağlanamaz.

Öte yandan EKİM için kadro yeni dönemin özgünlük ve özelliklerinin bilincinde olan, bu yeni ve gerçekten özel dönemin dayattığı görevleri kucaklama konusunda az çok umut vaadeden, bu konuda yoğun çaba sarfeden kişiliktir. İddialı ve misyon sahibi olmak ve olabilmek için çabalamaktır. Sıradanlık bize yabancıdır. Yılmaz, mücadeleci, ataleti kendisine yabancı sayan tiptir. Devrimci hareketin saflarında örneği çokça görülen sıradan ya da vasat devrimci kişilikleri bilimsel temelde küçümseyip onu aşan bir devrimci kişilik sergileyendir. Yetkin bir propagandacı, atak bir ajitatör, yaman bir örgütçü, teoriyi doğrudan eylemle birleştirmeyi esas alan sağlam bir devrimcidir.

Kuşkusuz ki yoğun ve özel bir çabayla elde edilecek niteliklerdir bunlar. Ama arzu edilmeli ve ulaşılmaya çalışılmalıdır.

İş önderlik işidir. Kurucu olmayı önkoşar. Onları bu niteliklere biz ulaştıracağız. Bunu yapabildiğimiz ölçüde komünist kadrolar ve komünist bir siyasal sınıf örgütü yaratabileceğiz.

S. METİN

Devrimci bir örgüt yaşamı için

Kadrolarda bakışta açıklık ve güven

Kadrolar hakkında yapılan değerlendirmeler, eleştiriler çoğunlukla kişisel ilişkiler çerçevesinde oluyor. Organlarda, meşru örgüt platformlarında olmuyor. Bir tür „kulis" faaliyetidir bu. Ciddiye alınmamalı, "dedikodu" sayılıp, reddedilmelidir. Zira kadrolar arasında ve örgütte güvensizlik nedeni olmaktadır. Devrimci bir tarz değil. Yıpratıcı olma özelliğine sahiptir. Ne eleştiriyi yapana ne de eleştirilene bir yararı olmayıp, gerileticidir. Bir alışkanlık haline geldiği ölçüde de yozlaşma nedeni olmakta, örgüt içi yaşamı, yoldaşça ilişkileri bozup tahrip etmektedir. Bu tarz devrimci iç yaşamı kurma sorununu sekteye uğrattığı gibi, çoğu kez niyetten bağımsız olarak muhatabı yalnış düşünmeye ve yanlış yapmaya sevketmektedir. Hayli uzun süredir yaşanan bualışkanlık EKİM'e çok zararlar vermiştir, vermektedir. Eskinin ürünü bu hastalığa karşı her düzeyde savaşmalı ve saflarımızda yaşatmamalıyız.

Eleştiri-özeleştiri, değerlendirme, herşey ama herşey, kollektifin içinde açıkça ve zamanında yapılmalı. Devrimci eleştiri-özeleştiri ancak böyle yerleştirilir örgüt saflarına. Doğru devrimci bir tarzın olmadığı yerde devrimci iç yaşam kurulamaz. Sağlıksız iç ilişkiler ve çatışmalar egemen hale gelir.

Eleştiriye muhatap kişi eleştirileri, hem de en ince ayrıntısına kadar, bilmelidir. Kapsamlı ve çözümleyici bir biçimde ona açıklanmalı, düzeltme yolu gösterilmelidir. Kişi eğitilmelidir, kendisi hakkında kaygı duyulduğunu, yoldaşça yardım edilmek istendiğini ve birleşilmek çabası olduğunu hissetmeli, görmeli ve rahatlamalıdır. İkide bir „benim için ne düşünülüyor acaba? sorusu ile kendi kendisini yiyip-bitirmemelidir. Ya da yoldaşlarını hep kendi hakkında „yorum yapan", „kendisiyle uğraşan" kötü niyetli kişiler olarak görmemelidir. Açıklık, rahatlık yaratacaktır. Devrimci tutum, eğer kişi düpedüz gerici ya da tutucu değilse, devrimci karşılık bulacaktır kesinlikle. Örgüte sınırsız açılmayı ve sınırsız güveni kamçılayıcı olacaktır.

Kimsenin "keyfi eleştiri" ve „keyfi yorum"a hakkı yoktur, olmamalıdır.

„Şaibeli" kadro anlayışı kötü ve tehlikeli bir anlayıştır. "Problemli" kadro da olamaz. Sorunları olan kadrolar vardır. Ya da kadro sorunu vardır. „Şaibeli kadro" ya provokatördür, ya polis. İkisi de değilse yapılanın kendisi provokasyondur.

Tasfiyeciler giderken birçok tahrip edici alışkanlığı da geride bırakarak gittiler. Örneğin „keyfi yorum", „keyfi eleştiri", „problemli kadro", „şaibeli kadro" anlayışına en çok onlar sahiptiler. Sık sık ve çıkarları gerektirdiğinde bu pis silahı kullandılar. Kadrolara karşı kullandıkları bu silahı, örgüt dışına kaçmaya hazırlandıkları bir aşamada ise tüm örgüte karşı kullandılar. Gizli ve karanlık ruhlarını dışa vurdular. Kadrolar, önderlik ve örgüte derin kuşku ve güvensizlik yaymak, onu paralize etmeye çalışmak onların karakteristik özelliği oldu.

Nedir ki onlar çoktandır böyle davranışlar içindeydi. Bu masum bir kılıf içinde olsa da biliniyordu. Üstüne zamanında gidilmedi. Bunun kendisi dönüp bizim kendimize bakmamızı gerektiriyor. Gerçek şu ki bizde de yer yer aynı hastalık vardı ve var. Tehlikeli olan da bu. Bizdeki de bir tür alışkanlıktır.Eski örgütlerde edindiğimiz bir alışkanlıktır. Böyle bakmazsak kendimizi düzeltemeyiz.

Yıllarca yaşayıp-yaşattığımız bu hastalığa karşı etkili bir mücadele kesinlikle. Kadrosuna güvenmeyen önderlik kendisine güvenmiyor demektir. Kadrosuna güvenmeyen önderlik „vesveseli"dir. Acaba bu kadro ne yapar? Başımıza ne iş getirir? diye düşünür durur. Kendi kendisini yer bitirir. İş de yapamaz. Kadrosuna da iş yaptıramaz. Zira güvenmiyor. Karşılıklı tükenmedir sonuç. Güvenilmeyen kadro da kendisine güvenmez. Atalet ve kaygı içindedir hep. Güçsüz hisseder kendisini, yoldaşlarına güvensiz, örgüte güvensizdir herşeyden önce. Rahat değil, huzursuzdur; problemli değilken problemli olur. Sonuçta problemi ve problemli kadroyu kendimiz yaratmış oluruz.

O halde bu tarzın dibin eşelemeli, onun hakkında açıklığa kavuşmalı, çözümünü bulmalı ve kazıyıp atmalıyız. Yoksa ne yoldaşlar arasında, ne de örgütte güven ortamı kalır. Zayıf ve zaaflı kadrolar, önderler ve örgüt çıkar ortaya. Bu tür bir durumda da örgüt zayıftır. Kadrolar ve önderler zayıf ve zaaflıdır. Birbirilerine karşı zayıftırlar. Böyle bir önderlik, kadro ve örgütün ise düşmana karşı da zayıf olacağı doğaldır. Uzlaşan, gerçeğini gizleyen, açıklığı ihlal eden insanlar topluluğu olunur. Bu ise sınıfa ve devrimcilere güven aşılamaz.

Bir çok devrimcinin örgütlerinden kopmasının en önemli nedenlerinden biridir bu nokta.

Tüm bu tahrip edici şeylerin üstesinden gelmek, güç ve idare sahibi olmakla, kendisine, ideolojisine ve tüm bir varlığına güvenmekle olanaklıdır. Gücüne, ideolojisine güvenmeyen hiç kimse ve hiç bir örgüt yol yürüyemez. Gerçeğinden kaçar. Kendisini de aşamaz böylece. Sorunu kendi gerçeğinde aramak yerine başkalarıyla ve dışında arar. İzaha kalkar, ancak gerçekler inatçıdır ve yakamızı bırakmaz. Yeniden ve yeniden kendisini dayatır. Üstünden atlanamaz. Yapısal bir hal alır. Bu ise sürekli bir bunalım demektir. Sonuç, çözüm bulunup kökten çözülmezse eğer, bunalım içinde çöküştür, yozlaşma ve dağılmadır.

Devrimci hareketi erozyona uğratan sorunlar ideolojik konumları ve toplumsal ortamlarıyla doğrudan bağlantılıdır. Belli bir toplumsal ortama özgüdür ve oradan üretir kendisini. Bizdeki ideolojik çizgimizden kaynaklı değil, bu kesin. Ancak küçük burjuva çizgi ve örgüt kültürü kaynaklı olduğu da kesindir. Bunun kendisi küçük-burjuva örgüt kültüründen köklü bir kopuşu henüz gerçekleştiremediğimizi işaretler. Köklü bir kopuş ise ancak yeni bir kültür ve gelenekle olasıdır. Bizde ise bu hala en önemli sorun ve hedeftir. Eskinin yerine yeni koymadan da bu olmaz. Bir yeni ortam, bir yeni siyasal pratik ancak bu yeniyi yaratır. Yoksa eski üretir durur kendisini. „Bize yabancı sorunlar"la uğraşır dururuz. Çizgi bir yanda pratik bir yanda durur. „Kan uyuşmazlığı" olgusu çıkar ortaya.

„Kan uyuşmazlığı" ve „çizgimize yabancı olma hali"ne son verilmezse ve verilemediği ölçüde, ağırlık haline gelir. Taşınmaz, uzun süre iç içe olmak olanaksız hale gelir. Çizgiye abanır bu kez. Güç bulur. Çizgiyi deforme eder. Liberalleşme, oportünizm halinde yozlaşma tehlikesi çıkar ortaya. Egemen hale gelirse çizgiyi değiştirmeye yönelir. Onu varolan pratiğe uydurmaya çalışılır. Ya bir bölüm halinde cereyan eder, ayrışma olur. Ya da üstüne yürünüp tümden yok edilemezse giderek örgütü tasfiyeye dönüşür.

Demek oluyor ki devrimci bir önderlik olmazsa, yoldaşça ilişki de olmaz. Devrimci eleştiri ve özeleştiri olmazsa devrimci yaşam da kurulamaz. Devrimci dinamizm yerine kısır çekişmeler yaşanır. Yıpranılır.

EKİM tüm bunları geride bırakmalıdır. Zira dönem yeni bir dönemdir.

Yeni dönem ise yeni bir önderilk anlayışı, devrimci ilişkiler, devrimci iç yaşam kurma dönemi olmalıdır, olmak zorundadır. Tüm yoldaşlara bunları sağlama görevi düşmektedir. Her yoldaş yaşadıklarını irdelemeli, eleştiriden geçirmeli ve deneylerini bilince çıkartıp ortaya dökmelidir. Ortak bir devrimci yaşam kurmak, ortak bir örgüt bilinci/kültürü, ortak gelenek buna bağlıdır. Çözümleme ve yine çözümleme!

S. METİN

En önemlisi kendimizi eğitmektir

(Komünist Enternasyonal'in Dördüncü Kongresine Rapor'dan)

(...)

1921'deki Üçüncü Kongrede, komünist partilerin örgütsel yapısına, aynı zamanda çalışma yöntemlerine ve çalışmalarının içeriğine ilişkin bir karar kabul etmiştik. Bu mükemmel bir metindir, ancak belirgin bir Rus niteliği taşımaktadır, yani bu kararda-ki herşey Rusya'daki hayat koşullarından alınmıştır. İşte bu nokta, kararın hem iyi, hem de kötü yanını oluşturmaktadır, çünkü hemen hemen hiç bir yabancı -ki bundan eminim ve böyle konuşmadan önce kararı bir kere daha okudum- bu kararı okumasını beceremeyecektir. Her şeyden önce çok uzun, içinde elli, hatta daha fazla madde var. Yabancılar genelikle böyle uzun şeyleri okumazlar. İkinci olarak, kararın gene de okunduğunu kabul edelim, özellikle fazla Rus olması nedeniyle hiç bir yabancı bunu anlayamayacaktır. Rusça yazılmış olduğundan değil, çünkü bütün dillere oldukça iyi çevrilmiştir; tamamen Rus zihniyetiyle yoğrulmuş olduğundan anlayamayacaklardır. Üçüncü olarak, bir yabancı istisnai bir şekilde bunu kavrayacak da olsa, uygulama imkanı bulamayacaktır. İşte kararın üçüncü sakıncası da budur. Buraya gelen bazı delegelerle görüştüm ve kongre boyunca da kongreye şahsen katılmasam da -ne yazık ki bu benim için imkansız- en azından değişik ülkelerden çok sayıda delegeyle etraflı bir şekilde konuşma imkanım olacağını umuyorum. Bana öyle geldi ki, biz bu kararla yeni ilerlemenin önüne kendi elimizle set çekecek büyük bir hata işledik. Daha önce de belirttiğim gibi karar, çok güzel kaleme alınmıştır; her maddesinin altına imzamı atabilirim. Ancak biz kendi Rusya tecrübemizi yabancılara nasıl sunmamız gerektiğini kavramadık. Kararda yer alan her şey kağıt üzerinde kaldı. Eğer bunu kavrayamazsak ilerleyemeyiz. Beş yıllık Rusya Devriminden sonra, ister Rus ister yabancı yoldaşlar olsun hepimiz için en önemli şeyin kendimizi eğitmek olduğu kanısındayım. Bunu ancak şimdi yapabiliriz. Bu imkan daha ne kadar sürer, bilemem. Kapitalist güçler rahatça öğrenmemize daha ne kadar imkan verir, bilmiyorum. Ama meydan savaşlarından ve savaştan uzak geçirdiğimiz her özgürlük anından öğrenmek ve başından başlayarak öğrenmek için yararlanmalıyız.

Bütün Partinin, Rusya'daki bütün tabakaların bilgiye olan susamışlıkları da bunu kanıtlıyor. Bu içten dilek, bugün bize düşen en büyük görevin kendimizi döne döne eğitmek olduğunu göstermektedir. Yabancı yoldaşlar da kendilerini eğitmelidirler. Ama onların öğrenmesi gereken şeylerle bizim öğrenmemiz gereken şeyler aynı değildir. Bizim ihtiyacımız hala okumayı yazmayı ve okuduğumuzu anlamayı öğrenmektir. Bunun proletarya kültürünün mü, yoksa burjuva kültürünün mü bir parçası olduğu tartışılıyor. Bu soruyu askıda bırakıyorum. Ancak kesin olan bir şey var: Herşeyden önce okumayı, yazmayı ve okuduğumuzu anlamayı öğrenmeliyiz. Yabancıların ise buna ihtiyacı yoktur. Onların biraz daha fazla şeye ihtiyacı var: Özellikle ve en başta komünist partilerin örgütsel yapısı hakkında bizim yazdığımız ve kendilerinin de okumadan ve anlamadan imzaladıkları şeyleri de kavramak. Onların birinci görevi bu olmalıdır. Bu karar uygulanmalıdır, bunun ise akşamdan sabaha gerçekleştirilmesi kesinlikle imkansızdır. Bu karar fazla Rustur; Rusya tecrübesini yansıtmaktadır. İşte bu nedenle de yabancılar tarafından anlaşılmamaktadır; yabancılar bu kararı kutsal bir resim gibi duvara asıp hayran hayran seyretmekle yetinemezler. Çünkü bu şekilde hiç bir sonuca varılamaz. Onlar Rusya tecrübesinin önemli bir kısmını özümlemelidirler. Bu nasıl olacaktır, bilemem. Belki de İtalyan faşistleri, örneğin İtalyanlara, henüz ülkelerindeki kara çetelerin varlığını engelleyecek ölçüde örgütlenmemiş olduklarını göstermekle bize önemli bir hizmette bulunmuş olacaklardır. Belki de bu çok yararlı olacaktır. Biz Ruslar da bu kararın ilkelerini yabancılara açıklamanın yollarını aramalıyız. Yoksa bu kararı kesinlikle uygulayamayacaklardır. Bu bakımdan önümüzdeki dönemde sadece Ruslar için değil, aynı zamanda yabancı yoldaşlar için de en önemli şeyin öğrenmek olduğunu belirtmemiz gerektiğine inanıyorum. Biz kelimenin genel anlamıyla öğreniyoruz, onlar ise devrimci faaliyetin örgütlenmesini, yapısı, yöntemini ve içeriğini gerçekten kavramak için kelimenin anlamında öğrenmelidirler. Bu gerçekleştiği takdirde dünya devriminin geleceğinin sadece iyi değil, mükemmel olacağından eminim.

V. İ. Lenin, *Örgütlenme*,
Aydınlık Yayınları, s. 237-39)
Kasım 1922
(Başlık tarafımızdan konmuştur.)

Clinton ve kapitalizmin derinleşen bunalımı

Burjuva demokrasilerinde her seçimden sonra iş başına getirilen kişi veya kadro hakkında belli bir dönem boyunca katı yargılarda bulunulmamaya dikkat edilir, başarı şansı tanınır. ABD gibi depolitize olmuş bir toplumda bu süre Avrupa'dakine göre daha fazla sürer. Sorun biraz da uluslararası boyutları ile düşünüldüğünde bu tolerans süresinin ABD başkanlık makamı için daha da uzun soluklu olması gerekir. Kaldı ki bu güne kadar hep öyle olmuştur. ABD başkanına dışarıdan gelen eleştiriler, eğer başkan yeniden adaysa ve seçimleri kaybetmesine kesin bir gözle bakılıyorsa, görev süresinin son haftalarına ertelenmiştir. Ya da sözkonusu başkan görev süresini doldurup sivil yaşama döndükten sonra arkadan laf edilmeye başlanmıştır. Burjuva siyasi yaşamın bu uluslararası ikiyüzlülüğüne iki örnek vermek istiyoruz.

Kapitalist dünyada belli bir döneme kadar ABD karşısında, bazı tarihsel neden ve özgünlüklerinden dolayı, cılız da olsa arasıra çatlak ses çıkaran, eleştiren Fransa olmuştur.

1) 1979 yılı sonunda Sovyetler Birliği Afganistan'ı işgal ettikten kısa bir süre sonra, Brejnev, Fransa Cumhurbaşkanı Valery Giscard D'estaing'i ansızın Varşova'ya konuk ederek, konu hakkındaki Sovyet tavrını onun aracılığıyla Batı blokuna açıklamıştı. Bu seyahat Giscard'a politik olarak pahalıya maloldu, çünkü dönemin muhalefet lideri Mitterand tarafından ağır bir dille „Brejnev'in küçük telegrafçısı" olarak suçlandı ve bu itham onun alnında halen kara bir leke olarak duruyor, deyim ülkenin politik literatürüne girdi.

Jimmy Carter aslında Doğu Bloku'na, ama özellikle son dönemlerinde İran mollalarına karşı dirayetli bir politik tavır takınamadığından seçimleri kaybetti ve yerine ABD tarihinin bugüne kadar en haydut ve en saldırgan Başkanı sayılabilecek Roland Reagan getirildi. Kısa bir süre sonra Fransa başkanlık seçimlerinde yeniden aday olan Giscard, dış politikadaki çıkmazlarının faturasını tek çırpıda o güne kadar önünde elpençe durduğu Carter'e kesti. Fransız halkına özetle Giscard; *„Müttefiğim Carter yufka yürekli, korkak ve beceriksiz biriydi, o nedenle atak tavırlar takınamadık. Fakat yeni Başkan Reagan cesur ve atak bir insan. Siz bir kez daha beni başkan seçin, Reagan'la birlikte dünyada neler yapmayız!"* propagandasını yaptı.

2) Roland Reagan 1980-88 arası ABD tarihinin nin en ultra liberal ekonomik politikasını uyguladı ve aynı politikayı Bush bundan bir hafta öncesine kadar harfiyen takip etti. Bu politikanın yarattığı tahribatı yalnız ABD toplumu yaşamıyor, bedelini tüm dünya halkları İMF'nin kemer sıkma politikaları eşliğinde ödemeye devam ediyorlar. Bayan Thatcher 1979-90 arası dönemde ultra-liberalizmin uygulamasını İngiltere'de zirvesine çıkardıktan sonra halefi John Major köşelerini hafiften yontarak sürdürmeye çalışıyor.

"Sosyalist" olduğunu hatırlatmaya gerek duymadığımız Mitterand ise Mayıs 1981'den bu yana Fransa Cumhurbaşkanı. Fransız halkının nasıl olsa sosyalisttir, biraz daha adil bir gelir dağılımı sağlansın, daha insancıl bir toplumsal ilişkiler ortamı oluşsun diye iş başına getirdiği bu yiğit kısa bir dönem bocaladıktan sonra Atlantik ötesinden Reagan'ın estirdiği ultra-liberalizmin rüzgarına kapıldı, pazar ekonomisinin meziyetlerine aşık oldu. Daha düne kadar Reagan'la, Bush'la, Thatcher'la tüm uluslararası platformlarda hemfikir nutuklar çeken, işçi sınıfına liberalizmin eğitimini yaptıran, bugüne kadar Fransa'da gelmiş geçmiş tüm sağ iktidarları aratır kılan Mitterand ağız değiştirmeye başladı.

Fransa'da 21 ve 28 Mart tarihlerinde milletvekili seçimleri var ve sağ partiler ezici bir çoğunlukla iktidar olacaklar. Mitterand seçim kampanyasını vesile ederek düne kadar ahpap-çavuş ilişkileri içinde olduğu, açıktan çıraklığını yaptığı Reagan, Bush ve Thatcher'e çok sinsi bir tarzda veryansın edip duruyor; *„Ultra liberal bir politika uyguladılar, kendi ülkelerindeki toplumsal dengeleri bozdukları gibi bizim ülkenin de ekonomisini etkilediler."* İşte size resmi rakamlara göre sayıları üç milyonu aşkın ama bazı söylentilere göre beş milyonu bulan işsizin işsizliğinin açıklanması!

Yukarıdaki iki örnekle özetleyerek ifade etmeye çalıştığımız alışılmış ikiyüzlü diplomatik edep artık mezara gömüleceğe benziyor. Clinton'un Beyaz

Saray'a yerleşeli bir ayı geçmeden dünya burjuvazisinin değişik sözcü ve temsilcileri birbirlerini kibarca iğnelemeye başladılar. Ekim'in 66. sayısında, ABD başkanlık seçimleri vesilesiyle yazılan yazıda, medya çağında politikacıların sınanma frekansının artırdığını söylemiş ve Clinton'un seleflerine göre en erken ve en katı sınanacak ABD başkanı olacağını yazmıştık. Aradan oldukça kısa bir süre geçmiş ve yeni başkanın koltuğuna henüz yeterince ısınmamış olmasına rağmen uluslararası düzeyde Clinton'un sınanma süreci artık başlamıştır.

Kapitalizmin iktisadi krizinin gün geçtikçe derinleşmesi, uluslararası ticaretin durgunlaşmaya devam etmesi, rekabetin konvansiyonel normların dışına taşması, vahşileşmesi ve bugüne kadar uygulanan reçetelerin hiçbirinin, bunalımı aşmada tatmin edici bir sonuç vermemesi kapitalist dünyanın ekonomik ilişkilerini yeni bir yörüngeye, milliyetçi bir yöne sürüklüyor. Ayrıca ortak düşmanın, Doğu Bloku'nun dağılıp yok olması, kapitalist dünyanın kendi iç çelişkilerinin tüm boyutlarıyla ortaya dökülmesini kolaylaştırıyor.

Avrupa devletlerinin yöneticileri Clinton'un seçilmesiyle umut ve tedirginlik karışımı bir beklenti içine girdiler. Emin olmasalar da Clinton yönetiminin ABD ekonomisini atılıma geçirebilecek bazı tedbirler alabileceğini düşünüyorlardı. Fakat beklenti uzun ömürlü olmadı, kapitalizmin iç çelişkileri iyi niyet beyanatlarına bir kez daha baskın çıktılar. ABD'nin çıkarlarıyla Avrupa devletlerinin çıkarlarının her zaman birbirlerine tekabül etmediği bir kez daha anlaşıldı.

Değişik kapitalist tekeller arası ticari savaşın boyutlarını tahmin etmek için bir kaç ABD tekelinin istihdama ilişkin aldıkları kararlara bakmak yeterli olacaktır. Bilgisayar tekeli İBM 30 bin, uçak yapımcıları Boeing 30 bin, McDonnell Douglas 10 bin, otomobil tekeli General Motors 18 bin, Spears mağazaları 50 bin kişinin işine bu yıl son veriyorlar. ABD ekonomisinin bu büyük ölçekli kanamasının nedenini Clinton dış rekabette görüyor ve korumacı yanı iktisadi anlamda milliyetçi bir ekonomik politikanın uygulamasına başlamış bulunuyor.

Clinton'un dış ticari ilişkileri temsilcisi Michael Kantor *„kamu sektörü pazarımızı dışa kapatmak istemiyor, bir anlaşmaya varılmasını istiyoruz. Ama, eşit muameleye tabi tutulma hakkımıza saygı gösterilmesi için tereddütlü olmayacağız"*, tehdidini savurduktan sonra, sorunun hiç de konjonktürel bir önlem olmadığını hatırlatıyor ve *„Clinton yönetimi bu kararları hafife almıyor. Kapsamı sınırlı bir ilk etap olduğunu düşünüyoruz"*, diyerek, ticari savaşın daha başında bulunulduğunu açıkça itiraf ediyor.

AET devletleriyle imzalanan, Fransız köylülerinin günübirlik sokağa dökülerek protesto ettikleri, hükümetin ise veto hakkını kullanmakla tehdit ettiği, ama somut adım atmasının şüpheli olduğu GATT tarım protokolü ABD tarım sektörüne Avrupa pazarını açıyor ve aynı zamanda dış rekabetten korumayı amaçlıyor. ABD ise Fransız şampanyasına %200 oranında olmak üzere beyaz şaraba yaptırımcı nitelikte gümrük vergisi uygulamakla tehdit ediyor. Her ne kadar ticari savaş şimdilik ABD ile Avrupa arasında sürüyorsa da Michael Kantor Japonya'yı unutmuyor, bir milyar dolar dış ticaret açığının 20 bin kişinin işine son vermek anlamına geldiğini hatırlatan Kantor; *"Bu sadece 1992 yılında Japonya ile olan dış ticaret açığımızdan dolayı 800 bin Amerikalı işinden olmuştur anlamına gelir."*

Avrupa uçak yapım sanayisi Airbus'un devlet sübvansiyonlarından yararlandığını, dolayısıyla üretim maliyetinin düşük kaldığını ve Boeing Mcdonnel Douglas gibi ABD uçak yapım tekellerinin pazarlarını kapmakta zorluk çekmediklerini iddia eden Clinton, Avrupa'yı ticari yaptırımlarla tehdit ediyor. Aynı politika son günlerde demir-çelik sektörüne de sıçramış ve ticari savaş kızışmış bulunuyor.

On yılı aşkın bir süre Reagan'la ultra-liberalizmden ve kötü ünlü kemer sıkma politikalarından esinlenen, ilham alan AET üyesi devletler bu defa, bir kaç haftalığına da olsa, Clinton'un iktisadi atılımından medet umdular, dünya ekonomisine canlılık getirir, uluslararası ticarete ivme katar hayalleri beslediler. Ama ABD burjuvazisi Clinton'un eliyle atılımın ilk tedbirlerini almaya ve ticari savaşı biraz daha kızıştırıp eşliğinde tehditler savurmaya başlayınca, bugüne kadar kabe diye tapındıkları Beyaz Saray'ı bu defa da ağlama duvarına dönüştürerek, teskin olmaya çalışıyorlar.

Clinton şu anda aşamalı olarak yürürlüğe koyduğu iktisadi politikasının ne denli saldırgan olacağını seçimlerden önce yani çoktan açıklamıştı. Ekim 1991'de adaylığını ilan ettiği konuşmada Clinton; „Amerikalılar dünyanın önünden kaçmayı düşünmüyorlar. Onlar rekabete meydan okumak ve kazanmak istiyorlar", diyerek ABD burjuvazisinin niyetini açıkça ifade etmiş oluyordu. Clinton'un

seçim programında yer alan „Eğer diğer ülkeler bizim ticaret kurallarımıza uymayı reddederlerse, biz onlarınkine uyarız" tehdidinin anlamı oldukça net ve muhataplarının kimler olduğu bellidir, dişe diş göze göz demek istiyor.

Bir ABD-AET ticari ilişkiler uzmanına göre „politik bir jest söz konusudur ve mesaj oldukça nettir" ve „Başka korumacı önlemlerin de beklenmesi gerektiğini" düşünen aynı uzman Avrupa ülkelerinin yanısıra Clinton yönetiminin kara listesinde başka ülkelerin de olduğunu belirtiyor.

Cem KAYNAK

Dipten gelen dalga Yeltsin'i zorluyor

Rusya'da hoşnutsuzluk derinleşiyor

Boris Yeltsin 28 Şubat günü Medeni Birlik Partisi'nin Kongresi'nde yaptığı konuşmada; *„Birleşmiş Milletler dahil uluslararası kurumların Rusya'ya, eski Sovyetler Birliği'nde barışın ve istikrarın garantörü olarak özel yetkiler tanımalarının zamanı artık geldi"* diyerek uluslararası düzeyde yardım çağrısında bulundu.

Aynı gün ABD Dışişleri Bakanı Warren Christopher, Boris Yeltsin'in bu çağrısına cevap niteliğindeki yaptığı açıklamada ABD'nin Yeltsin'e „yardım etmek istediğini" ve onun „şimdilik Rusya için en iyi seçenek olduğunu düşündüklerini" hatırlatarak Yeltsin'e olan desteğini dile getirdi.

Bu açıklamaların yapılmasından bir kaç gün önce Moskova'nın görkemli bir kitle gösterisine sahne olduğunu dikkate almanın yanısıra,Boris Yeltsin'in imdat çağrısı ve Christopher'in anında yetiştirdiği cevap, Sovyetler Birliği'nde '80'li yılların ikinci yarısından itibaren yaşanan dönemin özelliklerini hatırlatıyor. O dönemde Gorbaçov „reformlar tehlikede!" deyince Batı Avrupa başkentleri koro halinde telaşlanır, hemen enternasyonal destek beyanatlarında bulunurlardı. Ama bunu aynı gün yapmazlardı, imdat çağrısı ile destek beyanatı arasında en azından bir kaç gün geçerdi. Rusya'da Boris Yeltsin'le aynı senaryo yeniden sergilendiğinde, durumun ciddiyeti demek o kadar ileri düzeydedir ki, imdat çığlığına hemen anında cevap verilmesi gerekiyor.

Ne demek istiyor Boris Yeltsin bu çağrısıyla?

Eski Sovyetler Birliği'nin değişik cumhuriyetlerinde sınır, etnik, milliyetçi, iktidar vb. türden çekişmelerin uzun süredir silahlı hesaplaşma niteliği kazanarak devam ettiği bir gerçektir. Yeltsin'in çağrısında eski Sovyetler Birliği sınırları içinde Rusya Federasyonu'na bir jandarmalık rolü tanınması talebi açıkça ifade ediliyor. Fakat Yeltsin'in çağrısının kapsamı daha geniştir, onu böyle bir role aday olmaya iten, zorlayan nesnel nedenler Rusya'nın sınır ötesinde yaşanan kargaşadan daha ötededirler.

Rus halkı kapitalist restorasyonla kendisine cenneti vaadedenlerden hesap sorma eğilimi gösteriyor. Muhalefet teriminin en geniş anlamıyla, Sovyetler Birliği'nin çökertilmesi sonucu ortaya çıkan yeni durumu, politik, ekonomik, sosyal vb. tüm boyutları kapsamasına karşın, henüz ideolojik olarak berrak bir kimlik, örgütsel olarak sağlam bir yapı kazanabilmiş değildir. Toplumun tüm kesimlerini kapsayan ve dipten gelen bir dalganın giderek yaygınlaşmasından burjuvazinin uluslararası gözlemcileri sık sık yakınıyorlar. Batı Avrupa ülkelerinde sosyal patlamaların ölçeğini görece bir biçimde önceden tahmin etmek mümkündür, fakat Rusya'da neyin nasıl olacağını önceden kestirmek mümkün değildir. Toplumsal muhalefetin giderek yaygınlaştığı ama henüz patlak vermediği Rusya'da iktidar koltuğunu ateşten bir gömleğe dönüştüren diğer bir faktör ise, uzun süredir periyodik olarak Kızıl Meydan'da gösterilerde bulunan komünistlerin yeniden alternatif bir güce dönüşme tehlikesidir.

Yeltsin mevcut iktidara karşı kabaran protesto dalgasının klasik burjuva ayak oyunlarıyla etkisizleştirilemeyeceğini anlamış olmalıdır ki, dikkatleri bu kez yeni bir alana, sınır ötesi bir düzleme çekmeye çalışıyor. Boris Yeltsin eski Sovyetler Birliği cumhuriyetlerinde asayişi sağlıyorum gerekçesiyle Kızıl Ordu'yu Gürcistan'a, Tacikistan'a, Ermenis-

(Devamı s.4'de)

Burjuva basın ahlakının da gerisinde!

30 Ocak 1993 tarihli sayısında yayınladığı kapak konusu röportajda Yalçın Küçük'ü "ihbarcı"lıkla itham ettiğimizi iddia eden ***Gerçek*** dergisine aşağıda yayınladığımız kısa açıklamayı gördermiştik. Bu dergi açıklamamızı ısrarlarımıza rağmen yayınlamadı. 6 Şubat 1993 tarihli sayısındaki "düzeltme"den dolayı olmalı. Sözkonusu sayıda bu dergi, DGM savcısı üzerinden yaptığı yılışık bir geçişle, bu kez, meğer Yalçın Küçük'ün EKİM'i ihbarcılıkla itham ettiğini açıklayarak, güya yanlışı düzeltmiş oluyordu.

Gerçek dergisinin ilk tutumunu daha önce sorumsuzluk olarak nitelemiştik. Yeni davranışı karşısında bu ifade son derece yumuşak kalmaktadır. Bizim için sorun kimin kime "ihbarcı" dediği değil, sokak dedikodusuna dayalı bilgilerle sözde gazetecilik yapılmasıydı. Sorunumuz Yalçın Kü-

Gerçek dergisine,

30 Ocak 1993 tarihli sayınızda kapak konusu olarak yayınladığınız görüşmenin bir yerinde, Yalçın Küçük'e şu soruyu soruyorsunuz:

"Ekim dergisindeki 'illegal yapımızı deşifre etti, ihbarcıdır' değerlendirmesine ne diyeceğiz?"

Hareketimizin, dolayısıyla Merkez Yayın Organımız *Ekim*'in, Yalçın Küçük ile ilgili böyle bir değerlendirmesi yoktur, hiç bir zaman da olmadı. Yalçın Küçük ile ilişkilerimiz ve tartışmalarımız, hiç değilse kendi cephemizden, ideolojik-politik bir çerçevenin dışına hiç bir zaman çıkmadı.

Gerçek buyken, gerçeklere dayalı bir habercilik iddiasındaki derginizin, hareketimiz adına (iddiayı tırnak içinde veriyorusunuz!) ve Yalçın Küçük gibi devrimci kamuoyunda önemli yeri olan bir insan hakkında, bu denli ciddi bir iddiayı nasıl olup da ileri sürebildiğini anlayabilmiş değiliz. Davranışınızda bir kasıt yoksa eğer, ki buna ihtimal vermiyoruz, yaptığınız gerçek bir sorumsuzluk örneğidir.

Bu kaba hatanızı ilk fırsatta kamuoyu önünde düzeltmek sorumluluğu ile yüzyüzesiniz.

Gerçek'in, yalnızca ama yalnızca gerçekleri yazması temennisiyle.

EKİM

Devrimci Proletarya (Sayı: 17, Kasım '92):

"Gerçek" dergisi Gerçek gazetecilik yapıyor mu?

Gerçek dergisinin, Adana'da "Piknikte gözaltı" olayında olduğu gibi Remzi Basalak ve Şaban Budak'ın katledilmesine ilişkin yazılarında bazı şeylerin üstünde atlama, eğip bükme tavrından dolayı kaleme aldığımız ve Gerçek dergisine de ilettiğimiz uyarıyı aşağıda yayınlıyoruz:

Bu ülkede, Emniyet bültenlerinde yer alan "kayıp" kelimesinin gözaltında yoketme, "gözaltında ölüm"ün işkencede katletme, "çatışmada ölü geçirildi"nin yerinde infaz anlamına geldiğini sokaktaki sıradan insan bile bilir. Adana'daki kamulaştırma eylemi sonrasında sağ olarak yakalanan TİKB savaşçıları Şaban Budak'ın -gövdesine onlarca kurşun sıkılarak- yerinde infaz edildiği, Remzi Basalak'ın -dili koparıldıktan sonra alnı ezilerek- işkencede katledildiği ise hiçbir kuşkuya yer bırakmayacak bir şekilde, kanıtlarıyla birlikte ortadadır. İki komünistin polis tarafından vahşice infazı öylesine bariz bir gerçektir ki, burjuva basını dahi olay üzerine imaları ya da açıktan suçlamaları başlıklarına çıkarmaktan kaçınamamıştır. İşte burjuva gazetecilerinden bazı başlıklar: "Gözaltında kuşkulu ölüm" (Cumhuriyet). "Teröristin esrarengiz ölümü (Hürriyet). "Ağabeyim işkenceyle öldürüldü" (Hürriyet). "Basalak'ı polis öldürdü" (Adana Bölge). "Remzi Basalak işkenceyle öldürüldü" (Güney Haber).

Polis vahşeti gerçeği, "Gerçek" dergisinin haberinde ise aynen şu şekilde verilmiş: "... geçen hafta infaz ve işkenceyle öldürüldüğü iddia edilen Şaban Budak ve Remzi Basalak..."

Burjuva basını için bile apaçık bir gerçek

olan infazlar, "Gerçek" dergisi için sadece kimliği belirsiz birileri tarafından ortaya atılan, gerçekliği belirsiz bir iddiadır! "Gerçek" dergisi haberinin bütününe de geçişli, edilgen fiilerle yarattığı aynı muğlaklığı, aynı sinik "tarafsız gözlemci" edasını sindirmiş: "Kınandı", "iddia edilen", "açıklandı". Bu tamamen burjuva basının jargonudur. Hassas konularda topu hep başkalarına atan, açıkça kendi tavrını koymaktan özenle kaçınan ikiyüzlüce silik ve sinik bir jargondur bu. Ama yukarıdaki burjuva basın başlıklarıyla karşılaştırıldığında, "Gerçek" dergisinin burjuva basının dahi çok gerilerine düştüğü açıkça görülür. Remzi, yakalandıktan sonra, Emniyet binasında TV ve gazetecilerin karşısına çıkarıldığında, elleri arkadan kelepçeli olduğu halde, bir yandan işkencecilerle boğuşurken bir yandan da "Çekin burjuva gazetecileri. Siz gerçek gazetecilik yapmıyorsunuz!" diye haykırıyordu.

Ya siz "Gerçek" dergisi yetkilileri, siz gerçek gazetecilik yapıyor musunuz?

Remzi Basalak'ın işkencede katledilmesine yoğun ve kitlesel tepkiler yükselince, vahşetin baş faillerinden Adana Emniyet Müdürü Mete Altan şu tiksindirici açıklamayı yaptı: "Bu konuda Emniyet Müdürlüğü olarak müsterihiz. ..Emniyet bünyesinde ölümle ilgili idari soruşturma açılmayacak."

Ya siz, "Gerçek" dergisi yetkilileri, siz "gerçekçilik" anlayışızdan müsterih misiniz?

Emniyet basın bürosu ağzıyla konuşuyorsunuz. Bu da sizin devletin vahşi terörü karşısında kırılan ama bükülmeyen komünist ve devrimciler hakkında ilk 'eveleme,geveleme' niz değil. Daha önce bir çok devrimcinin yerinde infazına ya da işkencede katline karşı da aynı "geniş" tutumu takınmıştınız. 2000'e Doğru dergisi bile, sizin habercilik anlayışınızı teşhir edebilmişti. Bu genişlik sizin gerçek çizginiz haline gelmiştir. İnfazlar karşısındaki "tarafsız gözlemci" tutumunuzun altında bizce iyi bilinen bir taraf yatmaktadır. Bu taraf, en hafif ifadeyle, ezenlere karşı radikal bir savaşımcılığı benimseyenlerin ve kelle koltukta ilerleyenlerin de karşısında yer alanların tarafıdır. Sizi uyarıyoruz. Gerçek gazetecilik yapmadığınız sürece logonuzdaki "Gerçek" kelimesi hiç bir değer taşımayacaktır.

DEVRİMCİ PROLETARYA

çük'le değil, bizzat bu derginin kendisiyleydi. Dergi düzeltme yaparken öylesine bayağı "kıvraklık" göstermiş ki, adeta sokak dedikodusuyla gazetecilik yapmak sorumluluğunu kendi dışına atmış. Hatta röportajı okumamış olanlar, derginin Yaçın Küçük tarafından yanıltılmış olduğu sonucuna bile varabilirler.

Derginin yapacağı iş çok basitti. EKİM'in açıklamasını yayınlamak, okurlarından, Yalçın Küçük'ten ve EKİM'den özür dilemekti. Sıradan bir burjuva haber dergisinin bile yapmaktan geri duramayacağı basit bir temayül gereğidir.

Nedir ki bu yeni dönem liberalleri "devrimci" dergicilik görüntüsü altında düzen dergisinin bile gerisine düşebiliyorlar. Devrimcilerle ilgili yalan, dedikodu, spekülasyon karışımı bilgilerle skandal ticareti yapıyorlar, ama onların kısacık açıklamalarına yer vermeyi bir yük sayabiliyorlar.

Bu dergi henüz çok kısa olan yayın yaşamında bu konuda hayli bozuk bir sicil oluşturmuş bulunuyor. ***Devrimci Proletarya***'nın ekte olduğu gibi yayınladığımız açıklaması da bunu gösteriyor. Piyasa döküntüleriyle "devrimci" haber dergisi çıkarmaya kalkılınca, bu kadar oluyor demek!

"Burjuvazi Kürdistan'da yeni bir katliama hazırlanıyor!" başlığını taşıyan EKİM imzalı bildiriden bir bölüm yayınlıyoruz:

"İşçiler, emekçiler!

Kürt halkı devletin tehditlerine boyun eğmeyecektir. Newroz'u kutlamaya kararlıdır. Nedir ki, TC'nin Kürt halkının Newroz'u anlamına uygun bir biçimde kutlamasına izin vermeyeceği de kesindir. Tehdit ve provokasyon yüklü açıklamalar da gösteriyor ki, TC Newroz'un özgürlük mücadelesinde yeni bir atılımın vesilesi haline getirilmemesi için her yola başvurcaktır. Bu nedenle de günlerdir "gerilla kamplarını bombalıyoruz" yalanı ile Kürt halkına yönelik yeni bir katliam provası yapıyor.

Emekçiler!

Biliniz ki, sömürgeci Türk devletine cesaret veren sizin sessizliğinizdir. Gelin bu kez sessizliği bozalım. Gelin kendi hukuku çerçevesinde dahi meşruiyetini yitirmiş ve bugün artık tümüyle kirli karanlık ve kanlı bir terör mekanizmasına dönüşen sermaye devletinin bu caniyane saldırısına dur diyelim. Yeni bir Kürt kırımına izin vermeyelim."

Newroz
Baskı ve zulme karşı yakılan isyan ateşi

Her 21 Mart Kürt ulusu için, ulusal eşitlik ve özgürlük mücadelesinde yeni bir sıçramanın vesilesi olmuş, Kürdistan'da Newroz başkaldırı ve direnişle özdeşleşmiştir. Newroz Kürt halkı içi özgürlüğün adıdır. Baskı ve zulme karşı yakılan isyan ateşidir.

Bunun içindir ki sömürgeci devlet Newrozu bir Kürt bayramı olmaktan çıkarmaya, böylece onun ulusal uyanışının ve direnişinin simgesi haline gelen içeriğini boşaltmaya çalışıyor. Gelinen noktada bu çabalar, Newroz'u "Ergenokondan çıkış" günü ilan etmek bayağılığına vardırılabilmiştir. Bu, bir kez daha burjuvazinin yükselen mücadele karşısındaki aczini ve çaresizliğinin ortaya koymaktadır.

Fakat artık sömürgeci devletin yaşadığı acz ve çaresizlik değildir yalnızca. O aynı zamanda bir tükenişi yaşamaktadır. Tükendikçe daha da iğrençleşmekte, kanlı ve çirkin yüzünü daha açık bir biçimde ortaya sermektedir. Artık gelişen mücadeleyi bastırmak için ordusu, topu, tankı, bombası, savaş uçakları, özel timi vb. yetmemektedir. Uzun bir zamandır devletin eli kanlı cinayet şebekeleri tarafından insanlar kaçırılarak işkence ile öldürülmekte, operasyon adına köyler yakılıp yıkılmakta, insanlar topluca işkenceden geçirilmektedir. Sınır tanımayan bir kin ve düşmanlıkla saldıran sömürgeci devlet, kitlesel katliam provalarına girişerek Kürt halkını sindirmeye çalışmaktadır. Özellikle yaklaşan her Newroz Kürt ulusunun mücadelesine saldırının bir vesilesi sayılmaktadır.

Nitekim '92 Newrozu'ndaki barışçıl kitle gösterilerine saldırısı, bu katliam denemelerinden biri olmuştur. Bu yıl da bir yenisinin hazırlıklarını yapmaktadır.

Fakat boşuna!

Newroz'da Kürt ulusu bir kez daha özgürlük ateşlerini yakacak ve bir kez daha özgürlüğünü kutlayacaktır.

Zira Kürt halkı bugün devrimci eylemi ile özgürlüğün bilincine varan bir ulustur artık.

Bu ateş yakılmıştır bir kez. Gerillaların tutuşturduğu kıvılcım Kürdistanı bir yangın yerine çevirmiştir. Sömürgeci devletin hiç bir çabası, bu yangını söndürmeye yetmeyecektir.